

19

ΛΟΓΟΣ "Η ΛΑΪΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ,"

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

ΗΤΟΙ

ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΚΗΠΩ
ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΠΑΥΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΔΙΔΑΚΤΕΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ Α'

ΤΑ

ΔΙΚΟΣΙΤΑ ΠΤΗΝΑ

ΗΤΟΙ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ
ΟΡΝΙΘΩΝ, ΪΝΔΟΡΝΙΘΩΝ, ΜΕΛΕΑΓΡΙ-
ΔΩΝ, ΝΗΣΩΝ, ΧΗΝΩΝ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝ,
ΤΑΩΝ, ΠΕΡΙΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΑΣΙΑΝΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΖΑΛΟΥΧΟΥ

Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας καὶ
τοῦ Δικαίου, πρώην καθηγητοῦ
καὶ ὑφηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ
Πανεπιστημίῳ.

Διευθυντοῦ τῆς Πτηνοτροφικῆς
Σχολῆς Ἀθηνῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΕΛΕΙΟΥ

1913

56

Handwritten notes:
55
Πτηνολογία

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΑΤΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΟΧΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Γεν. αριθ. 208
Κατηγορία Δ
Χιλ. αριθ. 19

~~ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΝΑΤΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΟΧΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ~~
14

14,30

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Αριθμ. 13/2556

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Αριθμ.

Ἄριθ. 1

ΣΥΛΛΟΓΟΣ "Ἡ ΛΑΪΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ,"

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

ἩΤΟΙ

ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ ΚΗΠῷ
ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΠΑΥΛΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΔΙΔΑΧΤΕΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ Α'

ΤΑ

ΟΙΚΟΣΙΤΑ ΠΤΗΝΑ

ἩΤΟΙ

ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ
ΟΡΝΙΘΩΝ, ΙΝΔΟΡΝΙΘΩΝ, ΜΕΛΕΑΓΡΙ-
ΔΩΝ, ΝΗΣΣΩΝ, ΧΗΝΩΝ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝ,
ΤΑΩΝ, ΠΕΡΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΑΣΙΑΝΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΖΑΛΟΥΧΟΥ

Διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας καὶ
τοῦ Δικαίου, πρόφην καθηγητοῦ
καὶ ὑφηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ
Πανεπιστημίῳ.

Διευθυντοῦ τῆς Πτηνοτροφικῆς
Σχολῆς Ἀθηνῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1913

Ἀριθ. 1093.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰανουαρίου 1913.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς κ. κ. Ἐπιθεωρητὰς τῶν Δημοτικῶν σχολείων
τοῦ Κράτους.

Ἐχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Ζαλούχου συντα-
χθὲν μικρὸν ἔγχειρίδιον ὑπὸ τὸν τίτλον «*Σχολικὸς κῆπος*» τεῦ-
χος Α' «*Τὰ οἰκόσιτα πτηνὰ*» συνιστῶμεν ὑμῖν αὐτὸ ὡς δυνά-
μενον νὰ χρησιμεύσῃ τοῖς διδασκάλοις τῆς δημοτικῆς ἐκπαι-
δεύσεως.

Ὁ Ὑπουργὸς
ΙΩ. Δ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγ-
γραφέως καὶ τὴν τοῦ ἐκδότου σφραγίδα.

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ

ΤΗ ΑΓΑΠΗΤΗ ΜΟΙ ΑΔΕΛΦΗ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ Ν. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΓΕΝΟΣ Ν. ΚΟΡΩΝΗ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

τῶν ἐν τῇ Σχολεπαύλει καὶ τοῖς ἀδελφικοῖς καὶ ἀγροτικοῖς
σχολείοις τοῦ Συλλόγου «ἡ λαϊκὴ ἐκπαίδευσις»
διδακτέων μαθημάτων.

1. Ὑγιεινὴ καὶ διαιτητικὴ.—2. Τρόπος τοῦ εὐπρεπῶς καὶ κοσμίως φέρεσθαι.—3. Ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ διδασκαλία καὶ ἀνάπτυξις τῆς κατὰ Χριστὸν κοινωνίας.—4. Πολιτικὴ κατῆχσις (ὁ φυσικὸς κοινωνικὸς νόμος, τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου).—5. Στοιχειώδεις γνώσεις γεωργίας καὶ τῶν γεωργικῶν βιοτεχνιῶν (καλλιέργεια τῆς ἐλαίας, ἀμπέλου, βάμβακος, καπνοῦ κ.λ.) κηπουρικὴ, κτηνοτροφία, πτηνοτροφία, μελισσοκομία, σηροτροφία, τυροκομία, ἐλαιουργία, ταρχεινικὴ ζωικῶν καὶ φυτικῶν προϊόντων (κονσερβοποιία) κ.λ. μετ' ἐφαρμογῶν ἐν τῇ ἀγροκηπίῳ.—6. Στοιχεῖα οἰκονομίας καὶ πλουτολογίας.—7. Λογιστικὴ καὶ καταστιχογραφία (διπλογραφία).—8. Ἱστορία τῶν σπουδαιότερων γεγονότων τῶν μεγάλων ἀνακλύψεων καὶ τῶν πράξεων τῶν ἐξοχωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἀνθρωπότητος.—9. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.—10. Τὰ κυριώτατα ἐκ τῶν ἱερῶν γραφῶν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.—11. Ἑλληνικὴ μυθολογία καὶ ἀλληγορία αὐτῆς.—12. Γυμναστικὴ (σωμασκία ἀνόργανος καὶ ἐνόργανος) Ἑλληνικοὶ χοροὶ καὶ σκοποβολή.—13. Ὀδική.—14. Πρακτικὴ γεωμετρία.—15. Ἀριθμητικὴ στοιχειώδης καὶ πλήρης ἐφαρμογὴ αὐτῆς ἐπὶ τῶν λογιστικῶν πράξεων τῶν ἐν χρήσει εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον.—16. Πρακτικὴ ἄλγεθρα.—17. Γεωγραφία πολιτικὴ καὶ φυσικὴ.—18. Καλλιγραφία.—19. Ἰχνογραφία.—20. Φυσικὴ ἱστορία (ἀνθρωπολογία, ζωολογία, φυτολογία, ὄρυκτολογία καὶ γεωλογία).—21. Πειραματικὴ φυσικὴ καὶ μετεωρολογία.—22. Πειραματικὴ χημεία ἐφηρμοσμένη εἰς τὰς βιωτικὰς χρείας.—23. Στοιχειώδης κοσμογραφία.—24. Στοιχεῖα ἐμπειρικῆς ψυχολογίας καὶ λογικῆς.—25. Ἀρχαὶ τεκτονικῆς χρήσιμοι εἰς πάντα ἀνθρώπον (ἦτοι ἐξάσκησις εἰς τὴν χρῆσιν πρίονος, ροκάνης, σκεπαρνίου καὶ σφυρίου).—26. Κολυμβητικὴ καὶ κωπηλασία.—27. Ἀσκήσις εἰς τὴν λογικὴν ἀνάγνωσιν καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν καὶ εὐχερῆ ἐκφρασιν τῶν διανοημάτων προφορικῶς καὶ γραπτῶς (οἷον ἐπιστολογραφίαν κ.λ.).—28. Μουσικὴ ἐνόργανος.—29. Στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις.

Τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπεῖαν τοῦ Συλλόγου ἀπαρτίζουσιν οἱ ἑξῆς. Δημ. Ζαλοῦχος (πρόεδρος), Ἀριστείδης Χαροκόπος, Ἀντών. Δούφας, Μιχαὴλ Ν. Καΐρης, Γεώργ. Γεώργεβις, Π. Γκιουράνοβις, Κ. Μαγιάνης, Ἀλ. Καββαδίας, Θωμᾶς Ἀναγνωστόπουλος, Ἀδαμ. Γεωργακόπουλος, Νικ. Δ. Σπετσερόπουλος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ κυριώτατον μέρος τοῦ διδακτικοῦ προγράμματός μου ἐν τοῖς στοιχειώδεσι σχολείοις ἀπὸ τῆς νεαρωτάτης μου ἡλικίας, ἦτοι ἀφ' ὅτου ἤρχισα ἀσχολούμενος εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ πράγματα τῆς χώρας, ὑπῆρξεν ἡ διδασκαλία τῶν γεωργικῶν καὶ ζωοτεχνικῶν μαθημάτων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ μαθήματα ταῦτα δὲν δύνανται νὰ διδαχθῶσι καρποφόρως ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ σχολείου, ὑπεστήριξα ἀνέκαθεν καὶ ἐπιμόνως ὅτι ἕκαστον στοιχειώδες σχολεῖον πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἔχη εἴτε συνεχόμενον εἴτε μὴ, ἀλλ' ἐγγὺς πάντοτε κείμενον, τὸν κατάλληλον **Σχολικὸν κήπον**, ἐφωδιασμένον μὲ ὄλα τὰ ἀκίνητα καὶ κινητὰ προσαρτήματα ὄργανα καὶ σκεύη, ἕνα ἐντὸς αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν ὀργάνων καὶ μηχανημάτων τούτων διδάσκονται πρακτικῶς καὶ ἐφηρμοσμένως ἡ κηπουρικὴ, δένδροκομία, λαχανοκομία, πτηνοτροφία, μελισσοκομία, σηροτροφία, κ.λ. ἐλπίζων πάντοτε ὅτι αἱ ἰδέαι μου θάττον ἢ βραδύτερον θὰ κατισχύσωσι, μεθ' ὄλην τὴν παρατηρηθεῖσαν ἐπὶ σειρὰν δεκαετηρίδων ἀδιαφορίαν καὶ ὀλιγωρίαν τῶν ἀρμοδίων, οἵτινες ἐνέμενον εἰς σύστημα ἐκπαιδεύσεως σχολαστικόν. Εὐτυχῶς ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν τὰς ἰδέας ταύτας ἠσπάσθησαν καὶ πολλοὶ ἀποτέλεσμα δὲ τῶν ἀγώνων ἐμοῦ τε καὶ τῶν ὁμοφρόνων ὑπῆρξεν ἡ παρατηρουμένη ὄθησις πρὸς ριζικὴν μεταβολὴν τοῦ σχολικοῦ προγράμματος, ἣτις εὐρήκεν ὁμολογουμένως προθύμους τοὺς διδασκάλους τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας.

Ὁ ἐν Ἀθήναις ἰδρυθεὶς ἐν ἔτει 1908 Σύλλογος «ἡ λαϊκὴ

ἐκπαιδευσις», ἀνέγραψεν ἐν τῇ καταστατικῇ αὐτοῦ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός μου ἐν ταῖς σχολεπαύλεσι καὶ τοῖς ἀστικοῖς καὶ ἀγροτικοῖς σχολείοις, ἦτοι τὰ μαθήματα ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐφοδιασθῇ συστηματικῶς καὶ νὰ γνωρίζῃ πᾶς ἄνθρωπος οἰκισθῆναι κοινωνικῆς τάξεως καὶ οἰουδὴποτε ἐπαγγέλματος, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ σὺν τῇ χρόνῳ ἡ ἰσοπολιτεία.

Σκοπός μου ἀπὸ τοῦ 1897, ὅτε ἤρχισα ν' ἀσχολῶμαι παρέρως μὲν ἀλλὰ μὲ ἐνθουσιώδη ζῆλον εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν πτηνοτροφίαν, ἦτο πῶς νὰ διαδώσω τὸν ἐντελῶς ἄγνωστον ἕως τότε πλουτοπαραγωγικώτατον τοῦτον κλάδον τῆς γεωργικῆς ζωτικῆς εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὥστε ἡ ἐργασία αὕτη νὰ γίνῃ ἀγαπητὴ ἐνασχόλησις τῶν γυναικῶν ἰδίως εἰς ὅλας τὰς οἰκίας τῶν χωρικῶν, διότι αὕτη εἶνε τόσο ἐπικέρδης ὅσον καὶ εὐχάριστος.

Αὐτὸν δὲ τὸν σκοπὸν εἶχε καὶ ἡ κατὰ τὸ 1904 Ἰδρυσις τῆς Πτηνοτροφικῆς Σχολῆς (!) ἐπὶ ἰδιοκτῆτου κτήματός μου ἐπίτηδες ἀγορασθέντος ἐν Καλλιθέᾳ Ἀθηνῶν, δηλαδὴ τὸ νὰ σπουδάζουν ἐντὸς αὐτῆς τὴν ἐπιστημονικὴν πτηνοτροφίαν νέαι καὶ νέοι, οἱ ὁποῖοι ἀκολούθως νὰ ἀσκήσουν τὸ ἔργον τοῦ πτηνοτρόφου καὶ νὰ διαδώσωσι τὰς γνώσεις των εἰς τὸν λαόν, καὶ τοιοῦτοτρόπως νὰ μεταβληθῇ ἡ χώρα εἰς πτηνοτροφικὴν, ὅπως εἶνε ἡ Δανία καὶ ἄλλαι χώραι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν μεγάλα κέρδη ἀπὸ τὰ αὐτὰ καὶ τὰ οἰκίσαιτα πτηνά.

(!) Τρεῖς καθ' ὅλον τὸν κόσμον ὑπάρχουν πτηνοτροφικαὶ σχολαί, μία ἐν Ἀμερικῇ, μία ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἡ ἰδική μου ἐν Ἀθήναις, ἡ ὁποία ἐγίνε κατὰ τὸ ὑπόδειγμα ἐκεῖνων. Ὁ κανονισμὸς αὐτῆς ἔχει ἐγκριθῆ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1908 Βασ. Διατάγματος, καὶ διατελεῖ αὕτη ὑπὸ τὴν ἐπιβλέψιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας κ.λ.

Ἡ ἐντὸς αὐτῆς σπουδὴ διαρκεῖ τρεῖς μῆνας, καὶ προκαταβάλλει ἕκαστος σπουδαστῆς δραχμὰς 150 δι' ὅλην τὴν περίοδον διὰ διδασκτρα καὶ κατοικίαν· τὸ δὲ δίπλωμα παρέχεται τῇ εὐδοκιμοῦντι παρὰ τῆς Ἐφορείας τῆς Σχολῆς.

Τὸν αὐτὸν ἐπίσης σκοπὸν εἶχε καὶ τὸ πρῶτον σχετικὸν σύγγραμμά μου ἡ «Ὀρνιθοκομικὴ» ἦτοι πρακτικὸς ὁδηγὸς τοῦ ὀρνιθοτρόφου, τὸ ὁποῖον θὰ ἀκολουθήσῃ σὺν Θεῷ καὶ ἡ γενικὴ «Πτηνοτροφικὴ».

Ἡ πρόθεσις μου ἐπέτυχεν ἐν μέρει, οἱ κόποι μου, οἱ ἀγῶνες μου καὶ αἱ δαπάναι μου δὲν ἦσαν ἐντελῶς μάταιοι, διότι καὶ ἀρκετοὶ ὁπωςδὴποτε ἐσπούδασαν καὶ κατ' ἔτος σπουδάζουν εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην, οἵτινες ἐφοδιάζονται μὲ δίπλωμα πτηνοτρόφου, καὶ συστηματικὰ πτηνοτροφεῖα ἤρχισαν νὰ γίνωνται, καὶ πολλοὶ προμηθεύονται ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν κλωσσομηχανὰς ἀπὸ τοῦ 1905, ὅτε ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ αὐτῶν, καὶ ἄλλα πτηνοτροφικὰ ὄργανα τοῦ συστήματός μου, τὰ ὁποῖα διὰ τὰ μέρη μας μάλιστα εἶνε τελειότερα καὶ συγχρόνως ἐφθηνότερα ἀπὸ τὰ εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀμερικανικά. Καὶ τοιοῦτοτρόπως αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις περὶ συστάσεως καὶ διατηρήσεως πτηνοτροφείων μικρῶν ἢ μεγάλων ἤρχισαν νὰ διαδίδωνται· καὶ ἐλπίζω ὅτι ἔπειτα ἀπὸ ὅχι πολὺν χρόνον θὰ γενικευθῶν, ἐν ᾧ πρὸ τοῦ 1904 ἦσαν ἐντελῶς ἄγνωστοι καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, Ἀνατολὴν καὶ Αἴγυπτον, ὅπου ἐστείλαμεν πτηνοτροφικὰ μηχανήματα.

Ἄλλὰ δυστυχῶς ἡ Πολιτεία οὐδόπως μὲ ἐβοήθησεν εἰς τὸ τόσο κοινωφελὲς ἔργον μου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ζημίαν ὑλικὴν ὑπέστην καὶ ὑφίσταμαι μέχρι σήμερον. Ἀφίνω δὲ καὶ τὰς ἀντιδράσεις, αἱ ὁποῖαι μοῦ ἐγίναν καὶ γίνονται! Ἄλλ' ἀδιάφορον, τὸ καλὸν συντελεῖται ἂν καὶ βραδέως χωρὶς τῆς συνδρομῆς τῶν ἀρμοδίων, διὰ τοῦτο ἔχει καὶ μεγαλυτέραν ἀξίαν.

«Ἡ Ὀρνιθοκομικὴ» μου εἶνε βιβλίον ὀπωσοῦν ἐκτενὲς καὶ χρῆσιμον κυρίως διὰ συστηματικὸς ὀρνιθοτρόφους· ἐκτὸς δὲ τούτου αὐτὸ διδάσκει μόνον διὰ τὰς ὀρνιθας, ἀλλ' ὅχι καὶ διὰ τὰ ἄλλα οἰκίσαιτα πτηνά. Ἀπὸ πολλοῦ δὲ μοῦ ἐξεφράσθη ἡ γνώμη νὰ κάμω βιβλίον σύντομον μὲν διὰ νὰ εἶνε εὐκόλον εἰς ἕκαστον

η'.

νά το προμηθευθῆ λόγῳ τῆς τιμῆς του, ἀλλὰ καί νά παρέχῃ μὲ γλώσσαν πρὸ πάντων ἀπλήν, ὁδηγίας ὄχι μόνον διὰ τὰς ὄρνιθας, ἀλλὰ καί διὰ τὰ ἄλλα οἰκόσιτα πτηνὰ καί νά εἶνε χρήσιμοι ὄχι εἰς τοὺς ὀλίγους ἀλλὰ εἰς τοὺς πολλούς. Καί τὴν παρατήρησιν ἔκρινα ὀρθὴν καί προέβην εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου συμφώνως καί μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ Συλλόγου «ἡ λαϊκῆ ἐκπαίδευσις».

Προορισμὸς λοιπὸν τοῦ βιβλίου τούτου εἶνε νά διδάξῃ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον πρέπει αἱ οἰκογένειαι ν' ἀνατρέφουν ὀλίγας ὄρνιθας καί ἄλλα οἰκόσιτα πτηνὰ, πῶς ταῦτα νά γεννοβολοῦν συχνά, πῶς νά γίνωνται ἀπὸ τὰ αὐγάτων πουλιὰ εἰς κάθε ἐποχὴν τοῦ ἔτους, δηλαδή χειμῶνα καί καλοκαίρι, ὅταν δὲν ὑπάρχουν φυσικαὶ κλῶσσαι, τί καί τί πρέπει νά γίνεταί διὰ νά μὴ ἀρρωσταίνουν τὰ πτηνὰ, καί πῶς νά θεραπεύωνται τὰρρωστημένα· τέλος ποῖα πτηνοτροφικὰ ὄργανα πρέπει νά ἔχῃ κάθε οἰκογένεια καί πῶς νά τα μεταχειρίζεται, διὰ νά ἐξασφαλίσῃ ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὸν κέρδος ἀπὸ τὰ οἰκόσιτα πτηνὰ τῆς.

Ἡ πτηνοτροφία εἶνε ἓνας ἀπὸ τοὺς παρὰ πολὺ πλουτοφόρους κλάδους τῆς γεωργίας. Ἀλλὰ διὰ νά εἶνε τοιαύτη πρέπει νά γίνεταί σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνας, τοὺς ὁποίους ἐκθέτω εἰς τὴν «Ὀρνιθοκομικὴν» μου καί εἰς τὸ ἀνά χειρας βιβλιάριον. Ὅσοι παρήκουσαν καί δὲν ἠκολούθησαν πιστῶς τὰς συμβουλὰς μου ἐκεῖνοι μόνον καί ἀπέτυχον. Πρῶτος ὅμως καί κυριώτατος κανὼν εἶνε οὗτος, ὅτι ἀπὸ τὴν καθαριότητα ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τοῦ πτηνοτροφείου. Ἡ καθαριότης εἶνε τὸ πρῶτον καί τὸ τελευταῖον παράγγελμα τῆς ὑγιεινῆς τῶν ὀρνίθων καί τῶν ἄλλων οἰκοσίτων πτηνῶν, καθὼς καί τῶν ζώων καί τῶν ἀνθρώπων.

Ἐγραφον ἐν Σταμινῇ Ὁλενείας κατ' Αὐγούστον τοῦ 1912.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΖΑΛΟΥΧΟΣ

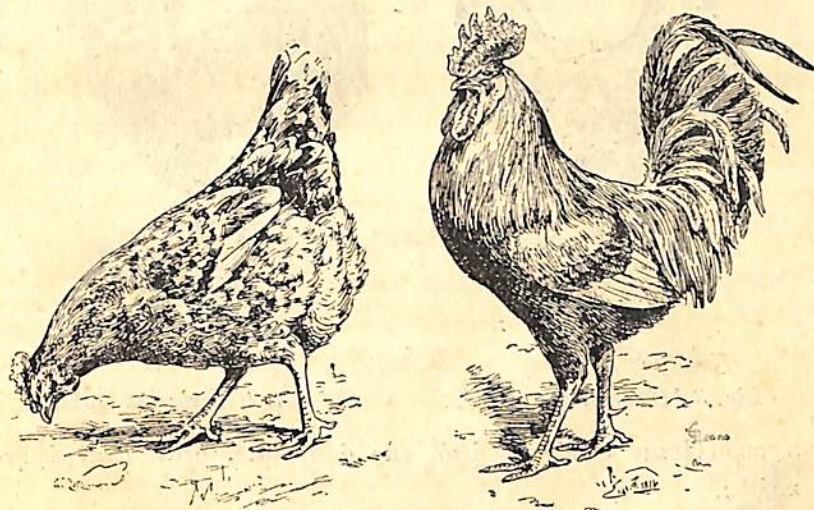
Διευθυντῆς τῆς Πτηνοτροφικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΚΡΑΤΕΙΟΥ

Ἀριθ. αἰ. 35
Κατὴν Βοηθητικῆς

ΑΙ ΟΡΝΙΘΕΣ (κόττες)

Αἱ κοινῆ ὄρνιθες εἶνε τὰ κυριώτερα καί τὰ συνηθέστερα οἰκόσιτα πτηνὰ, ὄχι ὅτι εἶνε εὐκολοαναθρεπτότερα ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ διότι γεννοβολοῦν καθ' ὅλον τὸ ἔτος καί κάμνουν πολλὰ

Εἰκ. 1. Ἡ κοινὴ κόττα.

Εἰκ. 2. Ὁ κοινὸς ἀλέκτωρ.

αὐγά, ἐνῷ ὅλα τὰ ἄλλα οἰκόσιτα πτηνὰ γεννοῦν εἰς ὠρισμένην ἐποχὴν τοῦ ἔτους καί ὀλιγώτερα σχετικῶς αὐγά.

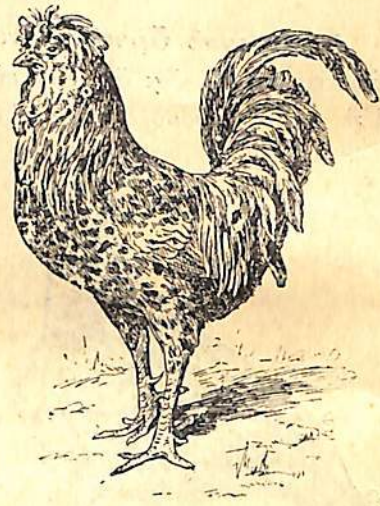
Τοιοῦτοτρόπως ἂν κανεῖς ἔχῃ κλωσσομηχανήν, ἡμπορεῖ νά βγάξῃ πουλιὰ μιά φορὰ τὸν μῆνα καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Αὐτὸ ἔχει με-

γάλην σπουδαιότητα δι' ἓνα ὁ ὁποῖος θέλει νὰ ἔχη πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν του ὄρνιθόπουλα ἢ καὶ νὰ κερδοσκοπῇ ἀπὸ αὐτά.

Ὑπάρχουν πολλὰ εἶδη ὄρνιθων, ἀλλ' ἡ συνηθεστάτη φυλὴ εἶνε ἡ τῆς **κοινῆς** λεγομένης ὄρνιθος, ἡ ὁποία ἔχει μὲν τὸ ἐλάτωμα νὰ εἶνε μικρόσωμος, ἀλλ' ἔχει πολλὰ πρωτερήματα, ἔνεκα τῶν ὁποίων δὲν πρέπει νὰ καταφρονῆται, ὅπως τινὲς νομίζουν. Εἶνε καλὴ φωτόκος, ἀντέχει εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ, δὲν

Εἰκ. 3. Ἡ κόττα τῆς Οὐδάν.

Εἰκ. 4. Πτεινὸς τῆς Οὐδάν.

προσβάλλεται εὐκόλως ἀπὸ τὰς ἀσθενείας, ὅταν ἀνατρέφηται καλῶς.

Αὐτὴν λοιπὸν πρέπει νὰ προσπαθῆσωμεν νὰ τὴν κάμωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλόσωμον, χωρὶς νὰ χάσῃ καὶ τὰς ἄλλας καλὰς ιδιότητάς της. Καὶ αὐτὸ ἢμπορεῖ νὰ τὸ κατορθώσῃ ὁ καθείς, πρῶτον μὲν ἐὰν διαλέγῃ εἰς κάθε γενεὰν τὰς καλύτερας καὶ τὰς φυλάττῃ δι' ἀναπαραγωγὴν, καὶ δεύτερον ἐὰν τὰς ἀφίγῃ νὰ συζοῦν μόνον μὲ μεγάλους πτεινοὺς, ξένους κατὰ προτίμησιν, ἀπὸ τὰς

φυλὰς δηλαδὴ ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται καὶ διὰ τὸ κρέας των καὶ διὰ τὴν γονυμότητά των καὶ τὰ ἄλλα πρωτερήματα τοῦ ὄργανισμοῦ των, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπη νὰ ἀναμιγνύωνται μὲ πτεινοὺς τῆς κοινῆς φυλῆς καὶ κακοκαμωμένους.

Μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κάθε οἰκογένεια ἢμπορεῖ ν' ἀποκτήσῃ μίαν ἀγέλην ἀπὸ ἐκλεκτὰς κοινὰς (ντόπιες) ὄρνιθας καὶ διὰ τὴν ὠποπαραγωγὴν καὶ διὰ τὴν κρεατοπαραγωγὴν, ἐὰν ὅπως εἶπομεν ἐξακολουθῇ νὰ τὰς διατρέφῃ μὲ ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης, τοὺς ὁποίους ὑποδεικνύομεν.

Δὲν ἀποκλείεται βέβαια τὸ ν' ἀνατρέφῃ κανεὶς καὶ ξενικὰς ὄρνιθας μεγαλόσωμους ἀπὸ τὰς ἐκλεκτὰς φυλὰς καὶ ποικιλίας, ἐὰν ἔχη τὰ μέσα, καὶ μάλιστα ἐὰν προμηθευθῇ ἀπὸ τὰς ποικιλίας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται διὰ τὴν ἀφθονον φωτοκίαν των, ὅπως εἶνε αἱ τῆς Οὐδάν, τῆς Φαβερωῶλλης, τῆς Καμπίνης, τοῦ Ἀμβούργου καὶ ἄλλαι.

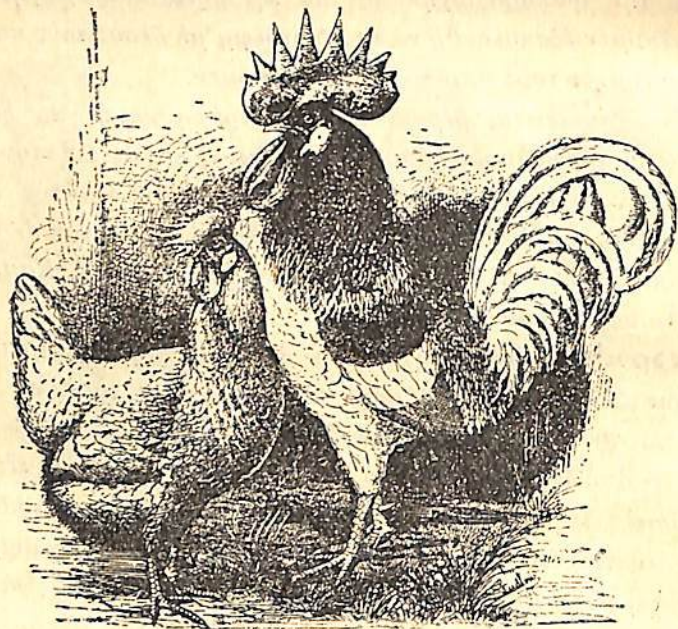
Ὁρνιθῶν (κοιτέτσι). — Τὸ σπιτάκι, ποῦ χρησιμεύει διὰ νὰ κοιτάζωνται (κουρνιάζων) αἱ ὄρνιθες καὶ τὰ ἄλλα πτηνὰ τοῦ πτηνοτροφείου, λέγεται **ὄρνιθῶν**.

Εἴτε ἀπὸ σανίδες, εἴτε ἀπὸ πέτρες, εἴτε ἀπὸ πλίθες, εἴτε ἀπὸ καλαμωτὲς εἶνε καμωμένος ὁ ὄρνιθῶν, πρέπει πρῶτα πρῶτα νὰ εἶνε καλοκιτισμένος, δηλαδὴ νὰ μὴ ἔχη ἀνοίγματα καὶ χαραμάδες, διὰ νὰ μὴ σχηματίζωνται μέσα εἰς αὐτὸν ρεύματα ἀέρος, τὰ ὁποῖα βλάπτουν τὰ πτηνὰ.

Θὰ περιγράψωμεν τὸν ἀπλούστατον ὄρνιθῶνα, τὸν ὁποῖον ἢμπορεῖ νὰ κατασκευάσῃ κάθε οἰκογένεια, ἡ ὁποία ἔχει μικρὰν ἀλλὴν καὶ θέλει ν' ἀνατρέφῃ ὀλίγας ὄρνιθας.

Ὁ ὄρνιθῶν πρέπει νὰ εἶνε θερμοὺς τὸν χειμῶνα καὶ δροσεροὺς τὸ καλοκαίρι· διότι ἡ μὲν πολὺ μεγάλη ζέστη φέρει ἀσθενείας, ἐνῶ τὸ πολὺ ψῦχος σταματᾷ τὴν φωτοκίαν. Ἐὰν ἔχετε ὑπόγειον νὰ τὸ προτιμᾷται γιὰ κατοικίαν τῶν ὄρνιθῶν σας. Ἐν-

νοείται ότι ο λόγος είναι γὰ πτηνά ανεπτυγμένα (μεγαλωμένα), δηλαδή γὰ θρυιθες που είναι προωρισμένες διὰ τὴν ἀγοπαρωγὴν διότι οἱ θρυιθῶνες τῶν μικρῶν πουλιῶν, οὐδέποτε γίνονται εἰς ὑπόγεια. Ὅπως δὴποτε ὅμως ὁ θρυιθῶν πρέπει νὰ ἀερίζεται καλά, διὰ νὰ καθαρίζεται ὁ ἀέρας του, ὁ ὁποῖον μολύνεται ἀπὸ τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν πουλιῶν καὶ

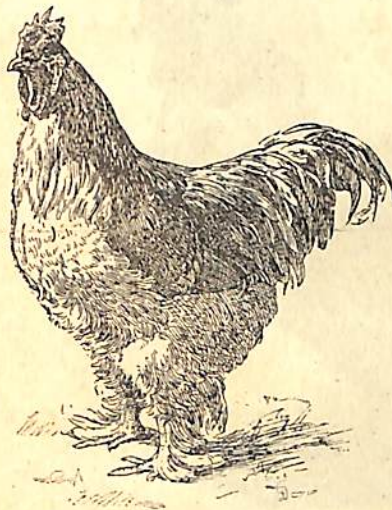
Εἰκ. 5. Ὅρνιθες τῆς Βορέσης.

ἀπὸ τὴν ἀναπνοὴν αὐτῶν (ἀπὸ τὰ χνῶτά των). Διὰ τοῦτο πρέπει εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ τοίχου ν' ἀφίνετε δύο ἢ περισσότερα ἀνοίγματα πλαγαστά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ ἐξέρχονται τὰ ἀκάθαρτα ἀέρια.

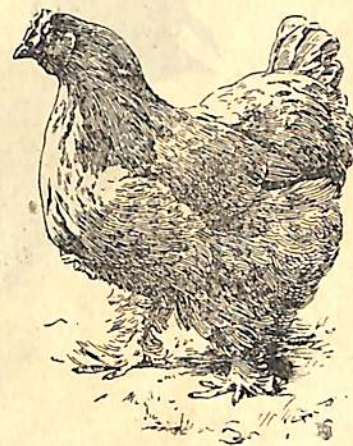
Ἐὰν ὁ θρυιθῶν εἶνε ξύλινος, πρέπει αἱ σανίδες του νὰ εἶνε πλανισμένοι, καὶ ἐσωτερικῶς εἰ δυνατόν ἐλαιοχρωματισμένοι, νὰ

πλύνονται συχνὰ μὲ βραστὸ νερὸ καὶ ἔπειτα μὲ διάλυσιν δραστηρίου ἀπολυμαντικοῦ φαρμάκου, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ προμηθεύει ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, ἢ καὶ φανικοῦ ὀξέος (εἰς μίαν ὀκτῶν νερὸν 16 δράμια ἀγοραίου φανικοῦ ὀξέος).

Τοῦ λιθοκτίστου θρυιθῶνος οἱ τοῖχοι πρέπει νὰ ἐπιστρώνωνται (σοβατίζωνται) μὲ ἀμμοκονίαμα, δηλαδή μὲ λάσπην ἀπὸ ἄμμον καὶ ἀσβέστι ἐκτὸς ἂν εἶνε καμωμένος ἀπὸ τὰ νέα τοῦβλα τοῦ «Ἀτλαντός» λεγόμενα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶνε περιττὸν τὸ σοβά-

Εἰκ. 6. Πετεινὸς Κοχγκίνας.

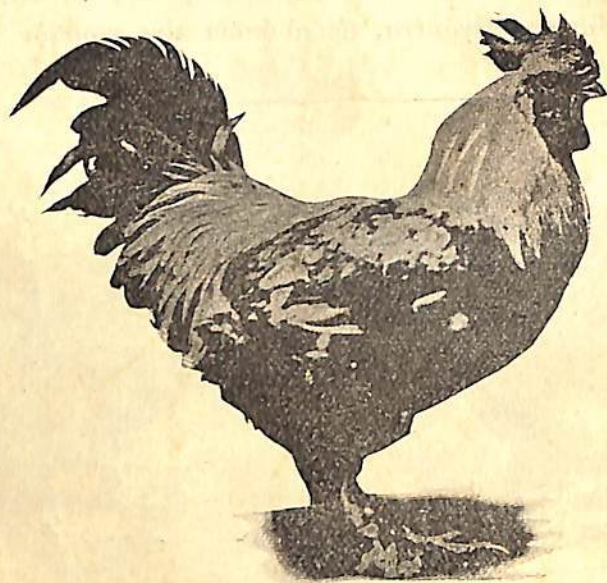
Εἰκ. 7. Κόττα Κοχγκίνας.

τισμα τοῦ δὲ πλινθοκτίστου ἢ ἀπὸ καλάμωτὴν πρέπει νὰ ἐπιστρώνωνται οἱ τοῖχοι μὲ λάσπην ἀπὸ χῶμα καὶ ἄχυρα. Νὰ ἀβεστιώνωνται δὲ τοῦλάχιστον κάθε ἕξ μῆνας.

Τὸ ὕψος τοῦ μικροῦ θρυιθῶνος δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνετα πολὺ μεγάλο· δύο ἢ καὶ ἐνάμισον μέτρον ὕψος εἰς τὴν χαμηλοτέραν πλευρὰν καὶ 2 1/2 ἢ καὶ 2 μέτρα εἰς τὴν ὑψηλοτέραν εἶνε ἀρκετὸν, ὥστε νὰ ἠμπορῇ νὰ περιπατῇ ὄρθιος ἄνθρωπος, διὰ νὰ

τὸν καθαρίζη καὶ κάμνη τὰς ἄλλας ἀπαιτουμένας ἐργασίας ἐντὸς αὐτοῦ. Τὸ πλάτος τοῦ ὀρνιθῶνος, ὅπως καὶ τὸ μῆκος θὰ εἶνε ἀνάλογον μὲ τὸ πλῆθος τῶν ὀρνίθων σας. Λόγον χάριν διὰ 50-60 ὀρνίθας ἀρκεῖ χώρος 6 τετραγωνικῶν μέτρων, ἤτοι μῆκος τοῦ ὀρνιθῶνος 3 μέτρα καὶ πλάτος 2 μέτρα.

Ἡ θύρα εἰς τὸν τοιοῦτον ὀρνιθῶνα πρέπει νὰ κατασκευά-

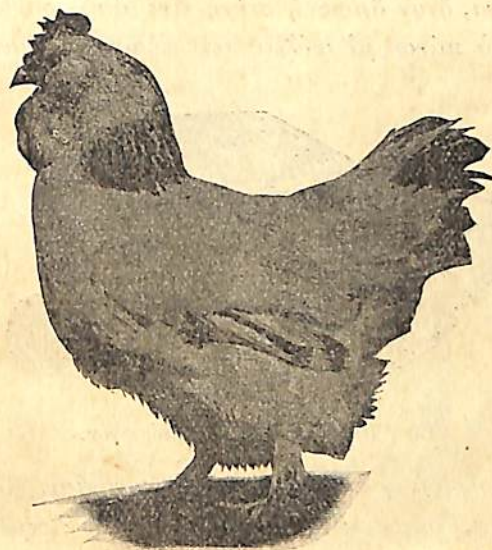

Εἰκ. 8. Πειτεινὸς Φαβερῶλλης.

ξῆται εἰς τὸ μέσον καὶ νὰ βλέπη εἰς τὸν ἥλιον· καὶ τὸ μισὸ ἄνω μέρος αὐτῆς πρέπει νὰ ἔχη ὑαλοπίνακας διὰ νὰ σφαλοῦν καλῶς τὸν ὀρνιθῶνα τὴν νύκτα, ἐνῶ ἀφίρουν τὴν ἡμέραν τὸν ἥλιον νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ὀρνιθῶνος κατὰ τοὺς ψυχροὺς μῆνας. Ὅσον διὰ τὸ καλοκαῖρι τὴν νύκτα μένει ἀνοικτὴ ἡ θύρα καὶ διὰ νὰ μὴ εἶνε φόβος τὴν νύκτα ἀπὸ ἐπιβλαβῆ ζῶα (γάτες, ποντικούς, νυφίτσες κ.λ.) πρέπει ν' ἀσφαλιζέται μὲ συρματό-

πλεγμα. Διὰ νὰ μὴ πηγαίη δὲ χαμένος ὁ χώρος μέσα εἰς τὸν μικρὸν ὀρνιθῶνα, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ λόγος, πρέπει ἡ θύρα νὰ ἀνοίγῃ πρὸς τὰ ἔξω (εἰκ. 10).

Τὸ πάτωμα τοῦ ὀρνιθῶνος πρέπει νὰ εἶνε στερεὸν καὶ στρωμένον μὲ ψιλὴν ἄμμον ποταμίαν. Ἡ ἄμμος αὐτὴ θὰ ἔχη πάχος 3 ἢ 4 δακτύλων καὶ νὰ διατηρῆται στεγνὴ τὸν χειμῶνα, ἐνῶ ἡμ-

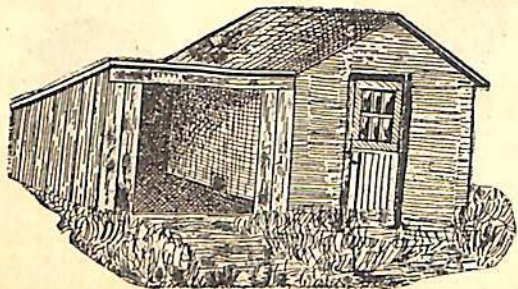
Εἰκ. 9. Κόττα Φαβερῶλλης.

πορεῖ νὰ καταβρέχηται τὸ θέρος διὰ νὰ εἶνε δροσερὴ. Τὸν πολὺν χειμῶνα γὰρ νᾶνε ζεστὸ τὸ πάτωμα τοῦ ὀρνιθῶνος, ρίχνετε εἴτε ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἄμμον εἴτε καὶ χωρὶς τὴν ἄμμον ἄχυρα ψιλοκομμένα ἢ καὶ φουσκὴ ἀπὸ τὰ ἄλογα στεγνὴ.

Ἡ ἄμμος τοῦ ὀρνιθῶνος πρέπει νὰ κοσκινίζεται κάθε 2 ἢ 3 μῆνας, κάθε δὲ ἕξ μῆνας ἢ κάθε ἔτος τὸ πολὺ πρέπει νὰ ἀλλάζῃ. Ἐκεῖνος ποῦ κοσκινίζει τὴν ἄμμον τοῦ ὀρνιθῶνος πρέπει νὰ φέρῃ εἰς τὸ στόμα του τὸ ἀλεξικονίορτον, ὅπερ προμηθεύει

ἢ Πιηνοτροφικῆ Σχολῆ. Εἶνε τοῦτο εἶδος φιμώτρον, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὸν κωνιορτόν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μύτην καὶ τὸ στόμα, εἰς τὰ ὁποῖα εἰσέρχεται μόνον καθαρός ἀήρ.

Ἡ σκεπή (στέγη) τοῦ ὀρνιθῶνος ἄς εἶνε ἀπὸ ὅτι δῆποτε ἐκτὸς ἀπὸ μονάχα μέταλλα (τενεκέδες, τζιγκους), διότι αὐτὰ χωρὶς σανίδας φέρουν θερμότητα τὸ καλοκαίρι ἀνυπόφορον καὶ ψῦχος τὸν χειμῶνα, ὅταν ὅμως ἡ στέγη εἶνε ἀπὸ σανίδας ῥδύναται νὰ στρωθῇ ἀπὸ πάνω μὲ φύλλα τενεκέδων χρωματισμένων μὲ

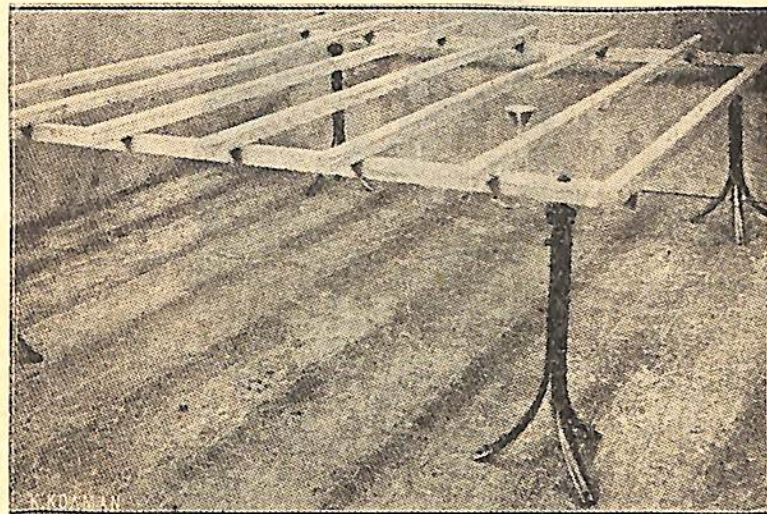

Εἰκ. 10. Ὅρνιθῶν μὲ ὑπόστεγον.

λαδομπογιὰ μολυβιὰ ἢ ἀλειμμένων μὲ κατράμι. Καὶ ἀπὸ ψαθὶ καὶ ἀπὸ βοῦρλα, ὅπως αἱ βλαχοκαλύβες τῶν ποιμένων δύναται νὰ εἶνε ἡ σκεπή τοῦ ὀρνιθῶνος, φθάνει μόνον νὰ μὴ ἀφίρη νὰ πέφτῃ βροχὴ ἐντὸς αὐτοῦ.

Κοιτάναθρον (κούρνια).—Μέσα εἰς τὸν ὀρνιθῶνα φρο- παραγωγῆς πρέπει νὰ ὑπάρχουν πάντοτε αἱ φωλεαὶ φωτοκίας καὶ τὸ **κοιτάναθρον** (κούρνια). Τὸ κοιτάναθρον χρησιμεύει διὰ νὰ ἀναπαύονται αἱ ὀρνιθες ἰδίως τὴν νύκτα. Ἀνάγκη δὲ τὰ μέρη τοῦ κοιτανάθρον νὰ εἶνε κινητὰ διὰ νὰ καθαρίζονται καὶ ἀπολυ- μαίνωνται εὐκόλως, ἀλλοίως θὰ γεμίζον ὀρνιθόφειρες καὶ τσιμ- πούρια, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὰ πουλερικά σας. Καὶ ἐφ' ὅσον τὰς ὀρ- νιδάς σας βασανίζουν τὰ ζωύφια, μὴ περιμένετε ἀπὸ αὐτὰς αὐγά.

Κάθε κοιτάναθρον ἔχει δύο καθρόνια ἢ τρία (εἰκ. 11), ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα τοποθετοῦνται στανρωτὰ αἱ σανίδες (τὰ πέ- ταυρα). Τὰ καθρόνια πρέπει νὰ μὴ ἀκουμποῦν εἰς τὸν τοῖχον, ἀλλὰ νὰ στηρίζονται ἐπάνω εἰς τοὺς **μονωτήρας**, ὅπως βλέπετε εἰς τοὺς στύλους τοῦ τηλεγράφου ὅτι τὸ σύρμα δὲν ἀκουμβᾷ εἰς τοὺς στύλους, ἀλλ' εἰς τὰ ὄργανα ἐκεῖνα ἀπὸ πορσελάνην, δη-

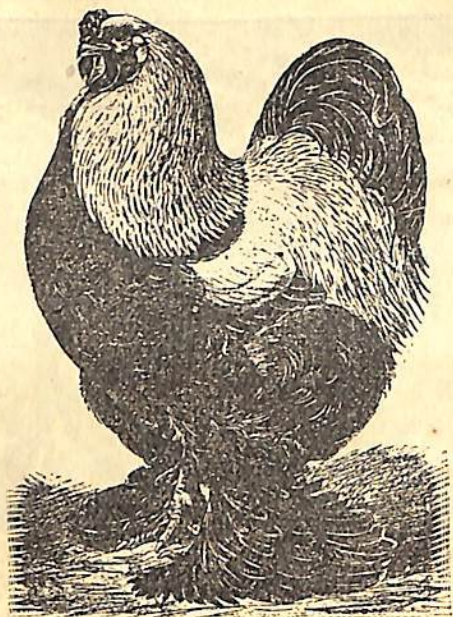

Εἰκ. 11. Κοιτάναθρον.

λαδὴ εἰς τοὺς μονωτήρας. Οἱ μονωτήρες αὐτοὶ τῶν κοιτανάθρον ἔχουν ἓνα κοίλωμα εἰς τὸ ὁποῖον χύνετε λάδι μὲ πετρέλαιον, διὰ νὰ μὴ ἡμποροῦν τὰ ζωύφια νὰ προσβάλουν τὴν νύκτα τὰ πιηνά· διότι τὴν ἡμέραν τὰ ζωύφια αὐτὰ κρύπτονται εἰς τὰς χαραμάδας τῶν τοίχων καὶ τῶν σανίδων τοῦ ὀρνιθῶνος καὶ ἂν δὲν εὔρουν ἐπὶ τινος ἡμέρας τροφήν, ποφοῦν.

Εἰς τὸ κοιτάναθρον τοῦ ὀρνιθῶνος πὸν περιεγράψαμεν γιὰ 50—60 κόττες, τὰ καθρόνια στηρίζονται κατὰ μῆκος αὐτοῦ, δη-

λαδή ἀπὸ τὸν ἐμπρόσθιον τοῖχον εἰς τὸν ὀπίσθιον· θὰ ἔχουν λοιπὸν μῆκος 30 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου (πόντους) ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ μῆκος τοῦ ὀρνιθῶνος, δηλ. 2 μέτρα καὶ 70 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου κάθε ἓν καθρόνιον. Θὰ ἀπέχουν δὲ τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο κατὰ 60 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ὅπως καὶ ἀπὸ τοὺς πλαγινούς τοίχους, τὰ δὲ ἄκρα των θ' ἀπέχουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους δύο τοίχους ἐμπρό-

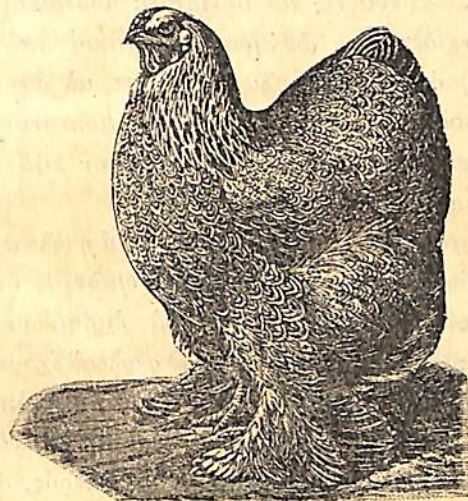

Εἰκ. 12. Πετεινὸς Βορμάς.

σθιον καὶ ὀπίσθιον κατὰ 15 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου, τὰ καθρόνια ἔχουν πάχος 3 δακτύλων καὶ πλάτος (ὄρνιον) 7—8 δακτύλων. 4 μονωτῆρες εἶνε ἀρκετοὶ διὰ τὸν ὀρνιθῶνα ὅπου περιγράφομεν, ἀλλ' εἶνε οὗτοι ὄργανα ἀναγκασιότατα καὶ ἀπαραίτητα.

Ἐπάνω εἰς αὐτὰ θὰ τοποθετηθοῦν 8 σανίδες (πέταυρα) μὲ μῆκος 1 μέτρον καὶ 70 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ἐκάστη. Θὰ ἀπέ-

χουν δὲ ἢ μία σανὶς ἀπὸ τὴν ἄλλην 35 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου. Διὰ νὰ τοποθετῶνται δὲ πάντοτε εἰς τὴν θέσιν των καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν τὰ πέταυρα, πρέπει τὰ καθρόνια εἰς τὰς θέσεις ποὺ διαστανρῶνται μὲ τὰ πέταυρα νὰ φέρουν ἐμπηγμένα καρφὰ τὰ ὁποῖα εἰσάγονται εἰς τρύπας, τὰς ὁποίας φέρουν τὰ πέταυρα εἰς τὰς ἰδίας θέσεις. Ἄλλὰ τὰ καρφὰ αὐτὰ νὰ μὴ ἐξέχουν περισσότερον ἀπὸ τὸ πάχος τῶν σανίδων, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλοῦν τὰ πόδια τῶν πιτηνῶν.

Εἰκ. 13. Κόττα Βορμάς.

Αἱ σανίδες (τὰ πέταυρα) πρέπει νὰ ἔχουν πλάτος 8 ἢ 10 δακτύλων, διὰ νὰ κάρηνται ἐπάνω καλὰ αἱ ὀρνιθες. (Νὰ μὴ εἶνε στρογγύλα ἢ λεπτὰ ξύλα μὲ γωνιὰς τὰ κορνόξυλα). Τοποθετοῦνται δὲ οὕτως ὥστε αἱ σανίδες νὰ εἶνε παράλληλοι τῆς θύρας, διότι αἱ ὀρνιθες ὅταν κάρηνται εἰς τὸ κοιτάναθρον, στρέφονται πάντοτε πρὸς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Τὸ κοιτάναθρον πρέπει νὰ εἶνε ὀριζόντιον καὶ ὄχι πλάγιον·

ν' ἀπέχη δὲ εἰς ὅλα του τὰ μέρη ἀπὸ τὸ πάτωμα 40 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου δηλαδὴ δύο σπιθαμάς.

Καὶ τὰ καθρόνια (δοκοὶ) τέλος καὶ αἱ σανίδες (τὰ πέταυρα) πρέπει νὰ εἶνε κινητὰ, ὡς εἶπομεν, καὶ νὰ καθαρίζονται κάθε πρωίαν μὲν ἐπὶ τόπου μὲ τὴν ξύστραν καὶ μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα ἔξω ἀπὸ τὸν ὀρνιθῶνα, ὅποτε καὶ θὰ πλύνονται μὲ βραστὸ νερὸ καὶ ἔπειτα θὰ ἀλείφονται μὲ διάλυσιν ἰσχυροῦ ἀντιμολυσματικοῦ φαρμάκου λ. χ. μὲ λυζόλην (¹).

Φωλεαί.—Μέσα εἰς τὸν ὀρνιθῶνα ὡτοκίας κρεμοῦνται αἱ φωλεαί. Εἶνε δὲ αὐταὶ ὡς εἶδος καλαθάκια ἀπὸ λυγαριάν, ἢ καλαμόβεργες ἢ ἀπὸ σανίδα. Τὰς στρώνετε μὲ ἄχυρα ψιλοκομμένα, εἰς τὰ ὁποῖα ρίπτετε καὶ ὀλίγην ἔντομοκτόνον σζόνην, καὶ τὰ ὁποῖα ἀλλάζετε πολὺ συχνά, τοῦλάχιστον κάθε 15 ἡμέρας, ὅτε καὶ ἀπολυμαίνετε τὰς φωλεάς.

Ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀρνιθῶν αἱ φωλεαὶ σχηματίζουν σειρὰν γύρω γύρω εἰς τὸν τοῖχον καὶ κρεμοῦνται ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ κοττανάθρου, διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ ἐμβαίνουν εὐκόλως εἰς αὐτὰς αἱ ὀρνιθες. Ὅταν εἶνε ξύλινα αἱ φωλεαὶ ἔχουν σχῆμα σκάφης, μὲ μίαν σανίδα δεξιά, μίαν ἀριστερά, μίαν ὀπίσω καὶ μίαν ἐμπρός· ἔχει δὲ τόσα χωρίσματα ὅσαι εἶνε αἱ φωλεαί. Ἡ ἐπάνω σειρὰ ἔχει σκέπασμα πολὺ γυρτὸ πρὸς τὰ ἐμπρός, ὡς εἶδος σκεπῆς, ὥστε νὰ μὴ ἡμποροῦν τὴν νύκτα αἱ ὀρνιθες νὰ σταθοῦν ἐπάνω του. Κάθε μιὰ δὲ σκάφη ἔχει ἐμπρός μίαν σανίδα μὲ ἄρμους (ρεζέδες), ἢ ὁποῖα τὴν μὲν ἡμέραν μένει ὀριζοντία, τὴν δὲ νύκτα σηκώνεται εἰς τὰ ἐμπρός καὶ κλείει τὰς φωλεάς, διὰ νὰ μὴ διανυκτερεύσουν ἐκεῖ αἱ ὀρνιθες καὶ τὰς κοπρίζουν.

Διὰ τὸν ὀρνιθῶνα ποῦ περιεγράψαμεν, μιὰ σειρὰ φωλεῶν εἰς

(¹) Ἡ λυζόλη εἶνε ὑγρὸν πικρὸν μιὰ κουταλιὰ τῆς σούπας (5 δράμια) ἀπ' αὐτὸ σὲ 100 δράμια νερὸ γίνεται ἰσχυρὰ διάλυσις.

τοὺς τρεῖς τοίχους ἦτοι 5 εἰς τὸν δεξιόν, πέντε εἰς τὸν ἀριστερόν καὶ 5 ὀπισθεν εἶνε ἀρκεταί (¹).

Αἱ φωλεαὶ κρεμοῦνται εἰς ἀπόστασιν 40 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου παραπάνω ἀπὸ τὰ πέταυρα, διὰ νὰ ἡμποροῦν ν' ἀναβαίνουν μὲ εὐκολίαν εἰς αὐτὰς αἱ ὀρνιθες, χωρὶς νὰ τὰς ἐγγίξουν ὅταν κάθονται εἰς τὰ πέταυρα. Εἰς ἐκάστην δὲ φωλεὰν βάζετε ἐν αὐτῷ τεχνητὸ γύψινο ἢ ξύλινο ἄσπρο γιὰ **φῶλο**.

Ἡ κόπρος τῶν πτηνῶν (αἱ κουνσουλιές).—Καθ' ἐκάστην πρωίαν τακτικά, ἀφοῦ αἱ ὀρνιθες ἐξέλθουν ἀπὸ τὸν ὀρνιθῶνα εἰς τὴν ἀυλὴν, καθαρίζετε τὸ πάτωμα ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας τῶν πτηνῶν, τὰς ὁποίας μαζεύετε μὲ ἓνα σιδερένιο κτένι (²) καὶ τὰ ρίπτετε ἢ εἰς λάκκον μακρὰν τοῦ ὀρνιθῶνος, ἢ καλύτερον εἰς κανὲν παληοβάρελο. Ρίπτετε δὲ εἰς αὐτὸ ὀλίγον ἄσβεστι διὰ νὰ μὴ γίνονται ἔντομα. Ἡ κόπρος τῶν ὀρνιθῶν καὶ περιστεροῶν, ὡς καὶ τῶν μελεαγρίδων καὶ ἰνδορνιθῶν εἶνε τὸ καλύτερον λίπασμα διὰ τοὺς λαχανοκήπους καὶ τὰ δένδρα. **Ποτὲ δὲν πρέπει τὰ περιττώματα τῶν πτηνῶν νὰ τὰ εὐρίσκη ἢ ἄλλη ἡμέρα** εἰς τὸν ὀρνιθῶνα.

Ἀὐλή.—Ἐὰν ὑπάρχη ἀυλὴ, καλὸν εἶνε νὰ στρώνεται καὶ αὐτὴ μὲ ἄμμον, διὰ νὰ μὴ σχηματίζεται λάσπη, διότι ἡ ὑγρασία βλάπτει πολὺ τὰς ὀρνιθας. Ἄλλως τε πρέπει νὰ καθαρίζεται καλῶς κάθε ἡμέραν.

Ἐὰν ἡ ἀυλὴ εἶνε μεγάλη δὲν πρέπει νὰ λείπουν ἀπ' αὐτὴν δένδρα καὶ μυρωδικὰ φυτὰ, ὅπως τὸ δενδρολίβανον, ἢ ἀψυθία, τὸ κορουφύλλι (πύρεθρον), ἢ μαντζουράνα, ὁ ἀπήγγανος καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τῶν ὁποίων τὸ ἄρωμα ἀπομακρύνει τὰ ἐπιβλαβῆ

(¹) Μία σειρὰ ἀπὸ 5 φωλεὰς εἶνε καλὸν νὰ προμηθευθῇ ἕκαστος ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν ὡς ὑπόδειγμα διὰ τὰς ἄλλας.

(²) Τοιοῦτον εἰδικὸν κτένι εὐρίσκεται μόνον εἰς τὴν αὐτὴν Σχολὴν, ἀπὸ τὴν τὴν ὁποίαν μόνον δύναται ἐπίσης νὰ προμηθευθῇ τις.

μικρόβια και εξ άλλου ὠφελεῖ τὰ πιτηνά, τὰ ὁποῖα και εὐχαριστοῦνται εἰς τὸ ἄρωμά των.

Ἑπόστεγον.— Παραπλεύρως τοῦ ὀρνιθῶνος, δεξιὰ ἢ ἀριστερά, πρέπει νὰ ὑπάρχη ἓν ἀνάλογον ὑπόστεγον, δηλαδὴ μέρος σκεπασμένον ὅπως και ὁ ὀρνιθῶν, και μὲ ἓνα τοῖχον εἰς τὰ ὀπίσω και ἓνα εἰς τὸ πλάγι, ἀφοῦ ἓνα τοῖχον θὰ ἔχη κοινὸν μὲ τὸν ὀρνιθῶνα. Εἰς αὐτὸ δὲ τὸ ὑπόστεγον θὰ μένουν αἱ ὀρνιθες τὴν ἡμέραν διὰ νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τὴν βροχὴν και τὸν καυστικὸν ἥλιον και τοὺς ἀνέμους. Ὅποιος ἔχει τὰ μέσα και ἡμπορεῖ νὰ κλείσῃ και τὴν ἐμπροσθινὴν πλευρὰν τοῦ ὑποστέγου μὲ τζαμλίκια (ὕαλοπίνακας) νὰ το κάμῃ· διότι τοιοῦτοτρόπως δὲν θὰ ἔχουν νὰ δοκιμάζουν διόλου ψῦχος τὸν χειμῶνα αἱ ὀρνιθές του· τὸ δεκαλοκέρι ν' ἀφαιρῇ τὰ τζαμλίκια αὐτά, διὰ νὰ δροσιζέται τὸ ὑπόστεγον. (Ὁ ὀρνιθῶν τῆς εἰκόν. 10 ἔχει τὸ ὑπόστεγον ἀριστερά).

Και τὸ ὑπόστεγον πρέπει νὰ εἶνε στρωμένον μὲ ἄμμον ψιλὴν ποταμίσιαν, και νὰ καθαρίζεται συχνὰ ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας τῶν πιτηῶν ὅπως και ὁ ὀρνιθῶν.

Εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ κοινοῦ τοῖχου τοῦ ὀρνιθῶνος και τοῦ ὑποστέγου ὑπάρχει μικρὰ πορτούλα (θυρίς), ἢ ὁποῖα κλείει συρομένη ἀπὸ τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω και ἀνοίγει συρομένη ἀπὸ τὰ κάτω εἰς τὰ ἄνω ὡσὰν σύρτης. Ἀπὸ τὴν θυρίδα αὐτὴν εἰσέρχονται και ἐξέρχονται αἱ ὀρνιθες εἰς τὸ ὑπόστεγον ἀπὸ τὸν ὀρνιθῶνα και ἀντιστρόφως. Τὴν νύκτα ἢ πορτούλα αὐτὴ κλείει ἀσφαλῶς.

Εἰς τὸ ὑπόστεγον τοποθετοῦνται αἱ ταγίστραι και αἱ ποτίστραι ὡς και τὸ σταχταμμόλουτρον και ὀλίγα καβαλλέτα (ἐνήλατα) διὰ νὰ πηδοῦν τὰ πιτηνά ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὴν ἡμέραν. Τὸ σταχταμμόλουτρον αὐτὸ εἶνε μικρὸν και χαμηλὸν κιβώτιον περιέχον ἀνακατωμένα ἀπόσταχτα και ἄμμον ψιλὴν μὲ ὀλίγον ἄνθος θειαφιῦ και σκόνην πυρέθρου ἢ ἄλλην ἐντομοκτόνον. Εἰς αὐτὸ

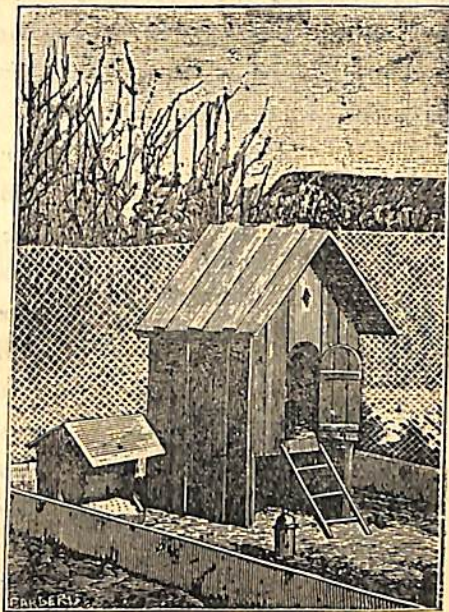
τὸ σταχταμμόλουτρον εὐχαριστοῦνται αἱ ὀρνιθες νὰ κυλίωνται και ἔπειτα νὰ τινάζωνται· τοῦτο τὰς ὠφελεῖ και πέφτουν ἀπ' ἐπάνω των αἱ ὀρνιθόφειρες και τὰ ἄλλα ζούφια.

Ἐὰν ὁ ὀρνιθῶν εἶνε ξύλινος και ἡ οἰκογένεια δὲν ἔχη τὸν ἀνάλογον χῶρον διὰ νὰ εἶνε τὸ ὑπόστεγον παραπλεύρως τοῦ ὀρνιθῶνος, τότε κατασκευάζεται ὁ ὀρνιθῶν ὑψηλότερος, ὥστε τὸ ὑπόστεγόν του νὰ εἶνε ὑποκάτω αὐτοῦ ὅπως δεικνύει ἡ εἰκὼν 14.

Ὁ τοιοῦτος ὀρνιθῶν ἂν δὲν διαλύεται εἰς τεμάχια ὥστε νὰ ἀπολυμαίνεται εὐκόλως, πρέπει νὰ μετατοπίζεται εὐκόλως διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

Ποτίστραι.— Αἱ ὀρνιθες και τὰ πουλιὰ πρέπει νὰ πίνουν νερὸν καθαρὸν, γλιαρὸν τὸν χειμῶνα και δροσερὸν τὸ θέρος. Διὰ τοῦτο πρέπει αἱ ποτίστραι νὰ εἶνε τοιαῦται και τοιοῦτοτρόπως τοποθετημέναι, ὥστε νὰ μὴ ἡμποροῦν τὰ πιτηνά οὔτε νὰ τὰς κοπρίζουν οὔτε νὰ βάλουν τὰ πόδια των εἰς τὸ νερό. Τοιαῦται ποτίστραι εἶνε αἱ λεγόμεναι κλεψυδροειδεῖς (εἰκ. 15).

Ἀπλουστάτη ὁμως ποτίστρα και πολὺ πρακτικὴ εἶνε ἡ ἐξῆς. Ἀπὸ ἓνα πιθάρι ἢ μικρὸν βαρέλι γεμάτο, τοποθετημένον εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ὑποστέγου ἢ και τοῦ ὀρνιθῶνος τρέχει διαρκῶς

Εἰκ. 14. Ὀρνιθῶν ξύλινος.

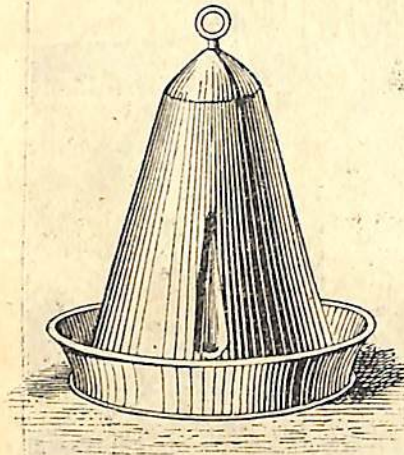
ὄλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον νερὸν εἰς μακρὰν καὶ πολὺ στενὴν σκάφην, ἢ ὁποία ἐπειδὴ εἶνε ἐντελῶς ὀριζοντία διατηρεῖται πάντοτε γεμάτη καὶ ξεχειλιστὴ σχεδόν, τὸ δὲ περισσεῦον ὕδωρ χύνεται ἔξω ἀπὸ μικρὸν ἀνλαζάκι ποῦ εἶνε εἰς τὸ χεῖλος τῆς στενῆς πλευρᾶς τῆς ποτίστρας· τοποθετεῖται δὲ εἰς τὸν τοῖχον ὥστε νὰ μὴ ἤμποροῦν νὰ τὴν λερώσουν τὰ πιτηνά.

Τὸν χειμῶνα αἱ ποτίστραι πρέπει ν' ἀδιάζουν τακτικὰ κάθε βράδυ καὶ νὰ γεμίζον κάθε πρωὶ μὲ γλιαρὸν νερό, τὸ ὁποῖον

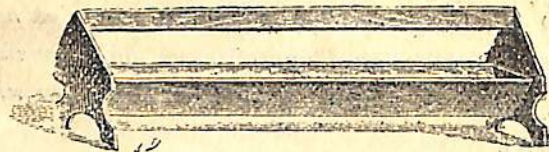
συντείνει πολὺ μαζὺ μὲ τὰ ἄλλα μέσα εἰς τὸ νὰ γεννοῦν αἱ ὄρνιθες συγὰ ἀγά.

Εἰς τὸ νερὸ τῆς ποτίστρας χύνετε ὀλίγην διάλυσιν θεικοῦ σιδήρου (καραμπογιᾶς) διὰ νὰ το κάμνετε ἀντιμιασματικὸν καὶ δυναμωτικὸν συγχρόνως· τὴν διάλυσιν αὐτὴν τὴν ἔχετε εἰς φιάλην· γίνεται δὲ ἐὰν διαλυθῶν 10 δράμμι θεικοῦ σιδήρου σὲ μὰ ὀκτὼ νερό.

Ταγίστραι.— Καὶ τῆς ταγίστρας τὸ κύριον προσὸν εἶνε νὰ διατηρῇ τὴν τροφήν καθαράν

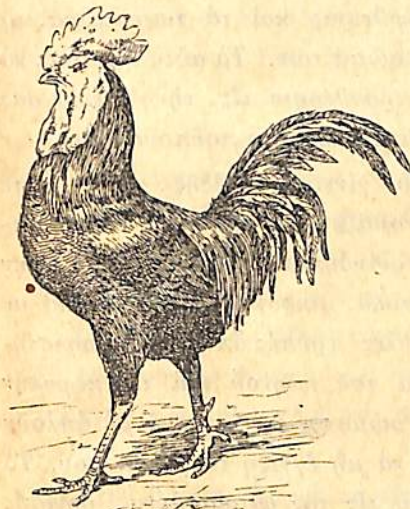
Εἰκ. 15. Κλεψυδροειδὴς ποτίστρα.

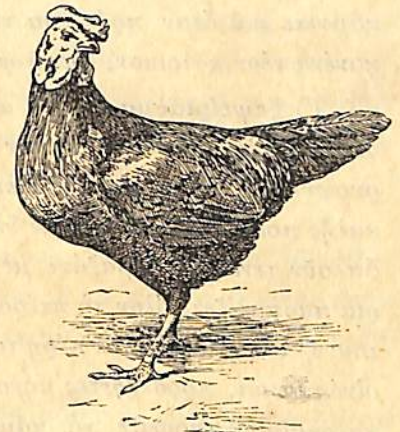
Εἰκ. 16. Ταγίστρα διὰ τὰς ὄρνιθας

καὶ νὰ τοποθετῆται οὕτως, ὥστε νὰ μὴ σκορπίζεται ἡ τροφή. Ἡ

ἀπλουστέρα διὰ τὰς ὄρνιθας ταγίστρα εἶνε σκάφη στενὴ ἀπὸ τε- νεκέν, ἢ ὁποία κρεμάται εἰς τὸν τοῖχον τοῦ ὑποστέγου ὀλίγον ὑψηλότερον ἀπὸ τὸ ἔδαφος, ὥστε νὰ φθάνουν τὰ πιτηνά νὰ φά- γουν. Ἐπίσης ἀπλὴ ταγίστρα γίνεται καὶ ἀπὸ σανίδας εἰς σχῆμα σκάφης, ἢ ὁποία τοποθετεῖται εἰς τὸ ἔδαφος (εἰκ. 16)· κατα- σκευάζεται δὲ αὕτη ὥστε νὰ μὴ ἤμποροῦν τὰ πιτηνά οὔτε νὰ πα- τήσουν τὴν τροφήν οὔτε νὰ κοπρίσουν ἐντὸς τῆς ταγίστρας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἤμπορη τις νὰ τὴν καθαρίζη πολὺ εὐκόλως (1).

Εἰκ. 17. Πετινὸς Ἰσπανικὸς.

Εἰκ. 18. Κόττα Ἰσπανικὴ.

Ἐροτοκία.— Εἴτε ἀπὸ ἀγά ἀποκτήσετε ἰδικὰ σας πουλιὰ καὶ τὰ μεγαλώσετε, εἴτε προμηθευθῆτε ἐτοιμοὺς ὄρνιθας διὰ τὸν ὀρνιθῶνά σας, ἀνάγκη αὐταὶ νὰ εἶνε ἐκλεκταί, δηλαδὴ μεγαλόσω- μοι καὶ γεννητράι.

(1) Μίαν τοιαύτην ταγίστραν ὡς ὑπόδειγμα πρέπει ἕκαστος νὰ προμηθευθῇ ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολήν.

Τὰ κυριώτερα γνωρίσματα πολυτοκίας τῶν ὀρνίθων εἶνε τὰ ἐξῆς. Εἶνε ἡμεροὶ καὶ προῖαι, ἔχουν τὸ ληρὶ καὶ τὰ χαοχάλια μεγάλα καὶ κατακκόκινα, τὸν κύκλον τῶν αὐτιῶν τῶν ὀπωσοῦν μεγάλον καὶ ἄσπρον, τὰ πόδια κοντά, τὴν κόπρον ξηρὰν καὶ τὴν γαστέρα μεγάλην καὶ κρεμαστήν. Ἀλλὰ πρὸ πάντων πρέπει νὰ κατάρωνται ἀπὸ γονεῖς γονίμους.

Ὅπωςδήποτε ὅμως καὶ ἂν ἀποκτήσῃτε τοὺς κατοίκους τοῦ ὀρνιθῶνός σας, πρώτη καὶ κυριωτάτη φροντίς σας θὰ εἶνε νὰ τὰς καθαρίσῃτε ἀπὸ τὰς ὀρνιθοφθείρας καὶ τὰ τσιμπούρια, τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται νὰ ἔχουν εἰς τὸ σῶμά των. Τὸ αὐτὸ ὀφείλετε νὰ κάμνετε καὶ ὅταν πρόκειται νὰ προσθέσῃτε εἰς τὴν ἀγέλην σας κανένα νέον κάτοικον, ἀφοῦ ψάξετε καλῶς τὰ πούπουλά του.

Τὸ **ξεψείρισμα** λοιπὸν αὐτὸ γίνεται ὡς ἐξῆς: Λαμβάνετε σκόνην ἐνὸς φυτοῦ, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται πύρεθρον (κοινῶς κερυοφύλλι ἢ κόστος), ἢ καὶ ἄλλην οἰανδήποτε ἐντομοκτόνον σκόνην καλῆς ποιότητος⁽¹⁾, καὶ μὲ ἐν πολὺ μικρὸν φυνερόν ἢ καὶ μὲ ἄπλοῦν τενεκεδένιο βαζάκι μὲ ψιλὲς τρύπες ὅπως τὰ θειαφιστήρια πασπαλίζετε ὅλον τὸ πτέρωμα τοῦ πτηνοῦ καὶ τὴν κεφαλὴν του· ἢ ἀλείφετε ὅλα τὰ μέρη τοῦ σώματος τοῦ πτηνοῦ μὲ ἄπλοῦν οἰνόπνευμα, προσέχοντες μόνον νὰ μὴ ἐγγίξῃ τὰ μάτια του. Τὸ καλοκαίρι ἠμπορεῖτε νὰ κάμνετε εἰς τὰς ψευριασμένας ὀρνιθὰς σας λουτρόν ψυχρὸν ἢ χλιαρὸν κατὰ τὸν καιρὸν μὲ διάλυσιν λυζόλης (15 δράμια πυκνοῦ ὑγροῦ λυζόλης εἰς μίαν ὀκτὴν νερό). Κατόπιν ἀφίνετε τὸ πτηνὸν ἀπομεμονωμένον εἰς πολὺ καθαρὸν μέρος ἐπὶ 2 ἢ 3 ἡμερονύκτια, καὶ ἀφοῦ καθαρισθῇ ἐντελῶς (ἴσως χρειασθῇ καὶ νὰ ἐπαναλάβῃτε τὸ φάρμακον), τότε μόνον τοῦ ἐπιτρέπετε τὴν εἴσοδον εἰς τὸν ὀρνιθῶνα, ὃ ὁποῖος πρέπει νὰ εἶνε καθαρώτατος.

(1) Τοιαύτην προμηθεύει ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολή.

Ἡ ἀπομόνωσις πρέπει νὰ γίνεται καὶ εἰς κάθε ὀρνιθα ἢ ὁποῖα ἤθελε παρουσιάσει συμπτώματα ἀρρώστιας, τῶν ὁποίων κυριώτατον εἶνε ἡ ἀνορεξία. Εὐθὺς λοιπὸν τὴν ἀπομακρύνετε ἀπὸ τὰς ἄλλας ὀρνιθὰς καὶ ἐξετάζετε ἀπὸ τί πάσχει καὶ κάμνετε ὅτι θὰ εἴπωμεν παρακάτω εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ ἀρρώστιας τῶν πουλιῶν.

Ἡ κόττα ἔχει ἐντὸς τῆς φθοῆκης της τόσα ῥάρια (περίπου 600) ὅσα αὐγὰ θὰ γεννήσῃ καθ' ὅλην τὴν ζωὴν της. Γεννᾷ δὲ κατὰ μέσον ὄρον 80 περίπου αὐγὰ τὸ πρῶτον ἔτος, 120 ἕως 130 τὸ δεύτερον ἔτος, 130 ἕως 150 τὸ τρίτον, 80 ἕως 100 τὸ τέταρτον, 60 τὸ πέμπτον, καὶ ὀλιγοστεύει ἢ φθοτοκία, καθόσον προχωρεῖ ἡ ἡλικία. Εἶνε λοιπὸν παρατηρημένον ὅτι ἡ κόττα ἀρχίζει νὰ στερεῖ τὸ 5ον ἔτος· διὰ τοῦτο ὀφείλετε ἅμα αἱ ὀρνιθὲς σας κλείσουν τὰ τέσσαρα χρόνια νὰ τὰς παχύνετε, διὰ νὰ τρυφερῶν τὸ κρέας των, καὶ νὰ τὰς τρώγετε. Διότι διαφορετικὰ ἢ κατόπιν διατροφή αὐτῶν σὰς φέρει ζημίαν καὶ ὄχι κέρδος.

Πολυτοκία τῶν ὀρνέθων.—Τὴν ποσότητα τῶν 600 ἕως 700 αὐγῶν δύναται καὶ πρέπει νὰ τα γεννήσῃ ἡ κόττα ἐντὸς τριῶν μόνον ἐτῶν, διὰ νὰ μὴ κοστίζῃ ἢ συντήρησίς της ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Ἦτο λοιπὸν ἀνάγκη νὰ εὐρεθῇ μέσον δὲ τοῦ ὁποίου νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ φθοτοκία τῶν ὀρνέθων, δηλαδὴ νὰ γεννήσῃ ἡ κόττα ὅλα τὰ αὐγὰ τῆς φθοῆκης της ἐντὸς 3 μόνον ἐτῶν. Καὶ εἶνε πολλὰ τῶ ὄντι μέσα διὰ νὰ γεννοῦν αἱ ὀρνιθὲς πολλὰ αὐγὰ καὶ ἰδίως τὸν χειμῶνα. Λόγου χάριν αἱ θεομαντικαὶ τροφαὶ καὶ αἱ ἐρεθιστικαί, ὅπως εἶνε τὸ κρομύδι καὶ τὸ κοκινόπιπερο μέσα εἰς τὴν τροφήν, τὰ τριμμένα κόκκαλα ἐπίσης, ὃ τσουνκιδόσπορος, ὃ ὁποῖος εἶνε πάρα πολὺ ὠφέλιμος διὰ τὴν φθοτοκίαν· αἱ τροφαὶ νὰ ζυμώνωνται μὲ θερμὸ νερὸ τὸν χειμῶνα καὶ νὰ ὑπάρχῃ εἰς

τὴν διάθεσιν τῶν ὀρνίθων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν χλιαρὸ νερό (¹). Ὡς τροφήν νὰ προτιμᾶτε τὸ καλαμπόκι, εἰς δὲ τὰ πίτυρα νὰ ἀνακατεύετε ζωϊκὰς τροφάς, λόγου χάριν, κρέατα, αἷματα, ξύγρια καὶ ὅτι ἄλλο σὰς εἶνε εὐκόλον. Τὰ πιάτα καὶ τὰ δοχεῖα τοῦ μαγειρείου σας νὰ τα πλύνετε μὲ καθαρὸ ζεστὸ νερό, καὶ μὲ τὰ ἀποπλύματα αὐτὰ νὰ ζυμώνονται τὰ πίτυρα. Τὰ δὲ κόκκαλα ποὺ μένουν ἀπὸ τὸ φαγητόν σας νὰ τα τσακίζετε εἰς μικρὰ κομμάτια καὶ νὰ τα δίδετε ἐπίσης εἰς τὰς ὀρνιθὰς σας. Τίποτε νὰ μὴ πετᾶτε ἀπομεινάρι τοῦ τραπέζιου σας ὅταν ἔχετε νὰ θρέψετε κόττες, ὅχι τόσον διὰ τὴν οἰκονομίαν, ὅσον διότι ἡ ποικιλία αὐτῆ τῶν τροφῶν συντείνει πολὺ εἰς τὴν ὀφοκίαν.

Συντελεστικώτατον ἐπίσης διὰ τὴν πολυτοκίαν εἶνε καὶ μία σκόνη ἡ ὁποία ἔχει χροῶμα μελαπὸν καὶ λέγεται *σκόνη τῆς πολυτοκίας*: ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχη κανεὶς πεποιθήσιν εἰς τὴν προμηθειαν τῆς σκόνης αὐτῆς, διότι εἶνε πολλοὶ οἱ ὁποῖοι πωλοῦν διαφόρους σκόνας χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ ἐπρομηθεύθη πρὸ πολλοῦ καὶ ἔδωκε πρὸς δοκιμὴν καὶ ἔγιναν πολλὰ πειράματα, τῶν ὁποίων ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ πιστωθῆ ὅτι ἀπὸ ὄλας τὰς σκόνας ὅπου πωλοῦν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν μία φαίνεται ἡ ἀρίστη καὶ αὐτὴν μόνον συμβουλεύομεν νὰ προμηθεύσθε. Πέντε δράμια τῆς σκόνης αὐτῆς (δηλ. μιὰ κουταλιά τῆς σούπας γεμάτη) εἶνε ἀρκετὴ διὰ δέκα ὀρνιθὰς ἢ πάπιας ἢ μελεαγρίδας (σὲ 150—160 δράμια πίτυρα). Δέκα δράμια διὰ δέκα ἰνδόρνιθας ἢ χήνας. Δίδεται δὲ εἰς τὰ πτηνὰ ἢ σκόνη αὕτη ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου μέχρι Μαρτίου, ὅχι δὲ καὶ τὸ καλοκαίρι.

(¹) Ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ προμηθεύει εἶδος κλεψυδροειδῶν ποτιστῶν, αἱ ὁποῖαι θερμαίνουσι διαρκῶς τὸ νερὸ μὲ ἓνα μικρὸ καντηλάκι καὶ μὲ ἀνεπαίσθητον δαπάνην. Ὅμοίως προμηθεύει καὶ *σκόνη τῆς πολυτοκίας* πρὸς 2 δραχ. ἕκαστον σακκίδιον τῆς μισῆς ὀκάς ἦτοι δραχ. 2,50 μὲ τὰ ταχυδρομικὰ ἢ δραχ. 4,50 τὰ δύο σακκίδια (1 ὀκά) μὲ τὰ ταχυδρομικὰ.

Γνώρισμα ἡλικίας.— Κατ' ἔτος συμπληρώνετε τὸν ἀριθμὸν μὲ νέας πουλακίδας καὶ διὰ νὰ γνωρίζετε τὴν ἡλικίαν ἐκάστης ὀρνιθὸς κάμνετε τὸ ἔξῃς. Περνᾶτε εἰς τὸν πόδα αὐτῆς ἓνα ἑλικοειδῆ κρῖκον χρωματιστόν, ὅπως δεικνύει ἡ παρακειμένη εἰκὼν, λόγου χάριν κόκκινον εἰς τὰς ὀρνιθὰς αἱ ὁποῖαι ἔκλεισαν τὸν ἓνα χρόνον, πράσινον εἰς τὰς ὀρνιθὰς ποὺ ἔκλεισαν τοὺς δύο χρόνους, γαλάζιον εἰς ὅσας ἔκλεισαν τὸν τρίτον χρόνον καὶ μαῦρον εἰς ὅσας ἔκλεισαν τὰ τέσσαρα χρόνια ὥστε ἀπὸ μακρόθεν φαίνεται ἡ ἡλικία τῆς ὀρνιθὸς.

Τροφή τῶν ὀρνίθων.— Αἱ ὀρνιθὲς εἶνε ζῶα παμφάγα, τρώουσι χόρτα, λάχανα, καρποὺς χλωροὺς καὶ ξηροὺς σκώληκας, κάμπας, χρυσαλλίδας, ἔντομα διάφορα, σαλιάγκους κ.λ. Πρέπει λοιπὸν νὰ δίδετε εἰς αὐτὰς τροφήν ποικίλην δηλαδὴ φυτικὴν καὶ ζωικὴν, ἀλλὰ καλὴν ἢ δὲ ζωικὴ τροφή νὰ μὴ δίδεται ὀμῆ ἀλλὰ ψημένη.

Αἱ κυριώτεροι φυτικαὶ τροφαὶ εἶναι ὁ σῖτος, τὸ καλαμπόκι, τὸ κριθάρι, τὸ νταρὶ (σόγγρον), ἡ βρώμη, ὁ καναβόσπορος, τὸ σησάμι, τὸ κεχρί, ὁ ἀρακάς, τὰ πῖσα, τὸ ρύζι, ἡ φακὴ, οἱ σπόροι ἡλίου, πίτυρα, ψωμί, ἄλευρα, τσουκνίδες, πατάτες ψημένες, κραιμολάχανα, κοκκινογούλια, σπανάκια, ραδίκια, τριφύλι, ξυνήθρες, καρότα, μαρούλια, σέλινα

Εἰκ. 19. Πῶς τοποθετεῖται ὁ ἑλικοειδὴς κρῖκος εἰς τὸ πόδι τῆς ὀρνιθὸς.

σέσκλα, κρομύδια, σκόρδα, κάρποι δένδρων, σταφίδες, τσίπουρα και άλλα.

Ζωικαί δὲ τροφαί εἶνε αἵματα βρασμένα νωπά, ἢ ξηρά εἰς σκόνην, ἐντόσθια καὶ κρέατα βρασμένα ἢ παστωμένα, γάλα, τυρί, σκόληκες σαλιγάροι, κάμπαι, ψάρια βραστά ἢ παστά, κόκκαλα ζώων τριμμένα ἢ φιλοκομμένα, τὰ ὁποῖα ὠφελοῦν πολὺ, ὡς εἴπαμεν, καὶ εἰς τὴν πολυτοκίαν.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν φυτικῶν καὶ ζωικῶν τροφῶν αἱ ὄρνιθες τρώγουν καὶ ὀρυκτά, δηλαδὴ πετραδάκια, τσόφλια ἀγῶν τριμμένα⁽¹⁾ καὶ τρίμματα ὀστράκων. Τὰ δὲ τρίμματα τσακμακόπετρας⁽²⁾ (πυρολίθου) εἶνε τροφή θρεπτικὴ καὶ πολὺ τονωτικὴ.

Ἡ τροφή τῶν ὀρνίθων πρέπει νὰ εἶνε κανονικὴ, δηλαδὴ νὰ δίδεται εἰς ὠρισμένας ὥρας καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ νὰ ἀλλάζῃ ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς. Ἐν γεῦμα τὴν πρωίαν, ἐν τὴν μεσημβριαν, ὅταν δὲν ἔχουν ἔκτασιν διὰ νὰ βόσκουν, καὶ ἐν τὸ δειλινὸν εἶνε ἀπαραίτητα.

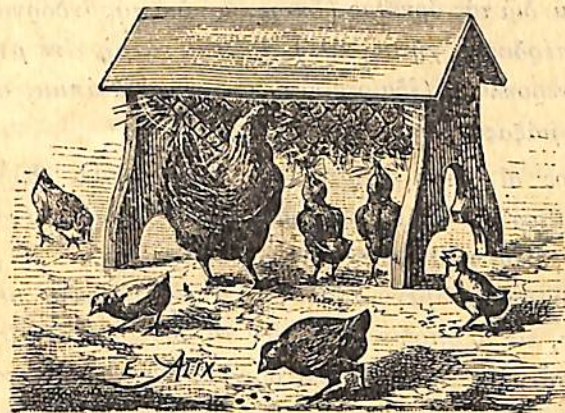
Τὸ πρωινὸν γεῦμα γίνεται ἀπὸ μᾶζαν δηλαδὴ ἢ πίτυρα ζυμωμένα μὲ ζωικὰς οὐσίας, ἢ ἄλευρα ἢ πατάτας ψημένας, καὶ ξεροκόμματα ψωμιοῦ μουσκευμένα. Τὸ μεσημβρινὸν γεῦμα εἶνε ἀπὸ λαχανικὰ ἢ χορταρικὰ φιλοκομμένα. Ταῦτα καλὸν εἶνε νὰ τίθενται σὲ ταγίστρας κατεσκευασμένας ἐπίτηδες, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται **χορτοφάται** (εἰκ. 20). Τὸ ἀπογευματινὸν γεῦμα ἀποτελεῖται πάντοτε ἀπὸ κόκκους οἴους δῆποτε ἐξ ἐκείνων ποὺ ἀνεφέραμεν παραπάνω, ἀλλ' ὄχι πάντοτε τοῦ αὐτοῦ εἴδους, δηλαδὴ ἄλλοτε δίδετε κριθάρι ἄλλοτε βρώμην, ἄλλοτε καλαμπόκι καὶ

(1) Ποτὲ νὰ μὴ δίδετε εἰς τὴν ὄρνιθάν σας μεγάλα κομμάτια ἀπὸ τσόφλια ἀγῶν, διότι τότε συνηθίζει νὰ θραύῃ τὰ αὔγα ὅπου γεννᾷ καὶ νὰ τα τρώγῃ.

(2) Ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ ἐπρομηθεύθη ἐξ Ἀγγλίας τοιαῦτα χάριν ἐδωχολίας τῶν ὀρνιθοτρόφων.

καθ' ἐξῆς οὕτω. Νὰ ἔχητε δὲ στὸν νοῦν σας ὅτι τὸν χειμῶνα προτιμῶνται αἱ θερμαντικαὶ τροφαί, ὅπως τὸ ἀραποσίτι καὶ δροσιστικαὶ τὸ καλοκαῖρι.

Πρέπει δὲ αἱ τροφαί νὰ εἶνε καλοχώνευτοι καὶ καλῆς ποιότητος, δηλαδὴ ὄχι χαλασμένα· ὡς πρὸς δὲ τὴν ποσότητα τὸ ταῖν (σιτηρέσιον) πρέπει νὰ μὴ εἶνε μῆτε ὑπερβολικόν, μῆτε ὀλιγοστὸν καὶ μένουν νηστικὲς αἱ ὄρνιθες. Τὸ ὑπερβολικὸν φαγητὸν τὰς πα-

Εἰκ. 20. Χορτοφάτη (ποοφάτη).

χύνει καὶ δὲν γεννοβολοῦν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἔχετε ἓνα ὠρισμένον μέτρον ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀρνίθων σας. Δέκα δράμια κόκκοι γιὰ κάθε ὄρνιθα καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἶνε ἀρκετά· ἀναλόγως τώρα καὶ ἡ πρωινὴ τροφή.

Αἱ μᾶζαι γίνονται συνήθως 1ον) ἀπὸ δύο μέρη πίτυρα ἢ κριθαράλευρον ἢ μπομποτάλευρον ἢ τρίτης ποιότητος σιτάλευρον ἀνακατευμένα μὲ ἓν μέρος βρασμένου αἵματος φιλοκομμένου ἢ νωποῦ κρέατος ψημένου ἢ παστοῦ ἐπίσης φιλοκομμένου, ἢ μὲ ὀλίγον λίπος χοιρινόν, 2ον) μὲ τυρόγαλον ἢ καὶ μὲ ἀπλοῦν νερό γλιαρὸν τὸν χειμῶνα, δροσερὸ τὸ καλοκαῖρι.

Μέσα εις τὰς μάζας ρίπτεται ὀλίγον ἀλάτι μαγειρικόν, ὀλίγην φωσφοροῦχον σκόνην (¹); καὶ ὀλίγον ἄνθος θειαιοῦ. Ἐκτὸς ἂν δίδετε εἰς αὐτὰς ἀπὸ τὴν σκόνην τῆς πολυτοκίας, ὅποτε ὅλα αὐτὰ τὰ ἄλλα εἶνε περιττά. Νὰ μὴ λείπη δὲ εἰς χωριστὰ δοχεῖα ἢ καὶ σκορπισμένη ἄμμος χονδρῆ. Ἄν δὲ ἔχετε τρίμματα τσακμακόπετρας (πυρολίθου) ἀνακατεύεται μέσα εἰς τὰς μάζας ἢ ἐν ἑλλείψει καὶ τούτων τρίμματα τσόφλιων αὐγῶν, ὀλίγα πάντοτε.

Αἱ μάζαι διὰ τὰς ὄρνιθας (ὅπως καὶ διὰ τὰς ἰνδόρνιθας, μελαεργίδας, πέροδικας, χῆνας κ.λ.) πρέπει νὰ μὴ εἶνε μήτε ξηρὰ καὶ μήτε πολὺ νερούλαί· (ἐξαίρεσιν κάμνον αἱ πάπαι, αἱ ὁποῖαι θέλουν τὰς μάζας πολὺ νερούλας ὡς χυλόν).

Τὸ θέρος αἱ τροφαὶ πρέπει νὰ μὴ εἶνε πολὺ θερμαντικαί. Αἱ μάζαι πρέπει νὰ εἶνε δροσιστικαὶ καὶ φρεσκοκαμωμένα διὰ νὰ μὴ ξηνίζουν, καὶ ν' ἀνακατεῦνται μὲ νερὸ κρύο. Τὸ μεσημέρι νὰ δίδετε τὴν συνειθισμένην πρασινάδα, ἐκτὸς ἂν ἔχουν μέρος χορταριασμένον, εἰς τὸ ὁποῖον ἤμποροῦν νὰ βόσκουν αἱ ὄρνιθές σας. Τὸ δὲ δειλινόν, ἐὰν δίδετε εἰς τὰς ὄρνιθάς σας θερμαντικοὺς κόκκους, λόγου χάριν ἀραποσίτι, ν' ἀνακατεύετε μὲ αὐτοὺς καὶ κριθάρι κάποτε. Ἐκτὸς τὸν χειμῶνα ὅποτε ἐπιβάλλεται νὰ δίδετε κυρίως θερμαντικὰς τροφάς.

Ὅταν κάμνη πολλὴν ζέστην, τὸ πάτωμα πρέπει νὰ καταβρέχεται διὰ νὰ διατηρῆται ὁ χῶρος δροσερός· καὶ αἱ ποτίστραι ὄχι μόνον πρέπει νὰ τοποθετῶνται εἰς τὴν σκιάν, ἀλλὰ καὶ τὸ νερόν ν' ἀλλάξη συχνὰ γὰ νὰ μὴ ζεσταίνεται, διότι τὸ ζεστὸ νερὸ τὸ καλοκαίρι βλάπτει τὴν ὑγείαν τῶν πτηνῶν.

Ὅταν ὁμως κάμνη πολὺ κρύο πρέπει νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν αἱ ὄρνιθες τροφὰς θερμὰς καὶ θερμαντικὰς, ὅπως εἶνε τὸ

(¹) Ταύτην καθὼς καὶ ὅλα τὰ φάρμακα προμηθεύει ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολή.

καλαμπόκι, τὰ κρομμύδια ψιλοκομμένα, ὀλίγον πιπέρι ἀνακατεμένον μὲ τὰς τροφάς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Ἀὐγά.— Συνήθως ἡ φωτοκία ἀρχίζει τὸν Ἰανουάριον, αὐξάνει κατὰ τὴν ἀνοιξιν, ἐξακολουθεῖ τὸ θέρος καὶ σταματᾷ εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φυσικοῦ αὐτομάτου μαδήματος (περορορίας) τῶν πτηνῶν τὸν Αὐγουστον καὶ Σεπτέμβριον.

Ἄλλὰ διὰ νὰ γεννοῦν αἱ ὄρνιθες καὶ τὸ φθινόπωρον κάμνετε εἰς αὐτὰς τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον ἐλαφρὸν μάδημα, δηλαδὴ ἀφαιρεῖτε ἀπ' αὐτὰς κάμποσα περὰ καὶ πούπουλα, τουτέστι κάμνετε πρόωμα τεχνικῶς ὅτι ἡ φύσις κάμνει τὸν Αὐγουστον καὶ τὸν Σεπτέμβριον. Προσέτι διὰ νὰ γεννοβολοῦν αἱ ὄρνιθές σας τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα δίδετε εἰς αὐτὰς (κόττες καὶ πεινροὺς) ὡς εἶπομεν σελ. 20 ὀλίγην σκόνην τῆς πολυτοκίας (¹) τὴν ὁποῖαν ἀνακατεύετε καλῶς εἰς τὴν πρωινήν τροφήν, συμφώνως μὲ τὰς ὁδηγίας τὰς ὁποίας χορηγεῖ ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολή. Ἡ γνησία αὕτη σκόνη αὐξάνει τὴν φωτοκίαν κατὰ τριάντα ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

Τὰ αὐγά μαζώνετε ἀπὸ τὰς φωλεὰς τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν διὰ νὰ μὴ ζεσταίνωνται ἀπὸ τὸ κᾶθισμα τῶν ὄρνιθων· μετὰ τὴν συλλογὴν τοποθετοῦνται εἰς μέρος ξηρὸν καὶ δροσερὸν (μῆτε ζεστοὺν μῆτε ὑγρὸν).

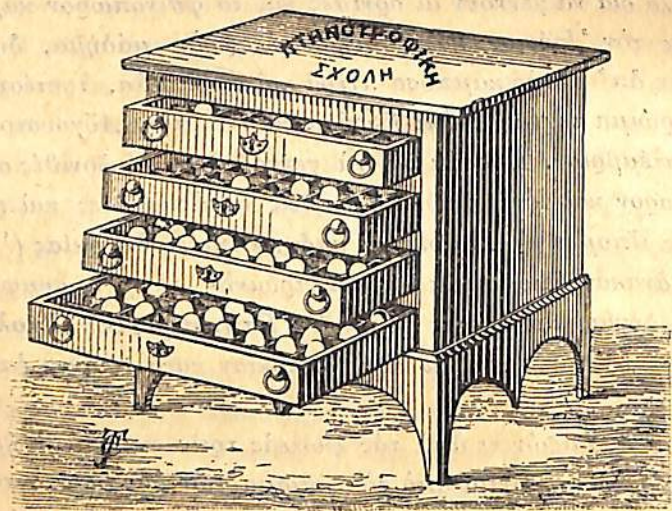
Αἱ ὄρνιθες γεννοῦν αὐγά καὶ χωρὶς πετηνοὺς, ἀλλὰ τότε τὰ αὐγά εἶνε ἄσπορα (ἄγονα). Τὰ ἄγονα αὐγά διατηροῦνται περισσότερο χρόνον, ἀλλὰ δὲν χρησιμεύουν διὰ κλώσσημα : ἐπομένως ὅποιος θέλει αὐγά μόνον διὰ φάγωμα καὶ ὄχι διὰ κλώσσημα εἶνε περιττὸν νὰ τρέφῃ πετηνοὺς καὶ νὰ ἐξοδεύῃ ματαίως.

Πετηνοὺς δὲ μόνον μεταχειρίζεται ὅταν θέλῃ τὰ αὐγά διὰ

(¹) Μόνον διὰ τὴν σκόνην τὴν ὁποῖαν προμηθεύει ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν ἔχομεν ἀποδείξεις ὅτι εἶνε ἀποτελεσματικὴ.

κλώσσημα· τότε δὲ ἕνας πετηνὸς ἀρκεῖ διὰ 6 ἕως 10 τὸ πολὺ κόττες.

Τὸν Ἰανουάριον ἀρχίζουν νὰ γεννοβολοῦν αἱ πουλακίδες πού ἐγεννήθησαν τὸν Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον. Τότε διαλέγετε ἀπ' αὐτάς, ὅσας κάμνουν τὰ μεγαλύτερα αὐγά, διότι αὐτὴν τὴν ἐποχὴν συνήθως δὲν ἔχετε πολλὰ αὐγά ἀπὸ τὰς περισσοτέρας ὄρνιθας. Τὰς

Εἰκ. 21. Ἐρμάριον αὐγῶν.

πουλακίδας λοιπὸν αὐτάς πού εἶπομεν τὰς βάλλετε χωριστὰ μὲ ἕνα δυναμωμένον πετηνὸν δύο χρόνων καὶ μετὰ δέκα ἡμέρας ἀρχίζετε νὰ μαζώνετε τὰ αὐγά πού γεννοῦν αἱ πουλακίδες, τὰς ὁποίας ἐχωρίζετε, καὶ τὰ τοποθετεῖτε εἰς μέρος ξηρὸν καὶ ὁρσοερόν, γιὰ νὰ σας χρησιμεύσουν διὰ τὸ κλώσσημα. Ἄλλὰ διὰ νὰ εἶνε τὰ αὐγά αὐτὰ γόνιμα δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχουν αἱ πουλακίδες πετηνόν, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ εἶνε πολὺ μικρὰ τὴν ἡλικίαν, δηλαδή ὄχι νεώτεροι τῶν 8 μηνῶν. Διότι διαφορετικὰ τὰ πουλιά πού ἤθελε

βγοῦν ἀπὸ αὐτὰ ἀδυνατισμένα δὲν θὰ μεγαλώνουν εὐκόλα, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ θὰ ψωφοῦν πολλὰ ἀπ' αὐτὰ πρὶν μεγαλώσουν. Οἱ πετηνοὶ οἱ μικρότεροι τῶν 2 χρόνων πρέπει νὰ διατηρῶνται χωριστὰ γιὰ νὰ μὴ συνευρίσκονται μὲ ὄρνιθας καὶ ἐξαδυνατίζη τὸ σπέρμα των.

Κλώσσημα.— Καὶ ἂν μὲν ἔχετε ὄρνιθας πού ἀρχίζουν νὰ κλωσοῦν καθίζετε αὐτάς, ἄλλως δανείζεσθε ἀπὸ τὴν γειτονιά· καὶ ἂν δὲν εὔρετε, βάζετε τὰ αὐγά εἰς τὴν κλωσσομηχανήν. Τοῦτο δὲ εἶνε καὶ τὸ προτιμότερον τώρα ὅπου ἡ ἐφεύρεσις τῆς νέας κλωσσομηχανῆς τοῦ συστήματός μας «ἀπαράμιλλος» εὐκολύνει πολὺ τὸ πρᾶγμα, διότι αἱ μηχαναὶ αὐταὶ εἶνε εὐθηναὶ καὶ δὲν κοστίζει πολὺ ἡ ἐκκόλαψις μὲ αὐτάς.

Αὐτὸ θὰ εἶνε τὸ πρῶτον κλώσσημα πού θὰ σας δώσῃ τὰ πρῶτα ὄρνιθια· ἐκτὸς ἂν εἶχατε αὐγά τὸν Δεκέμβριον ἢ τὸν Νοέμβριον καὶ μετεχειρίσθητε τὴν κλωσσομηχανήν σας, ὁπότε θὰ ἔχετε ἀκόμη προσιμώτερα ὄρνιθόπουλα, τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν καλὴν τιμὴν.

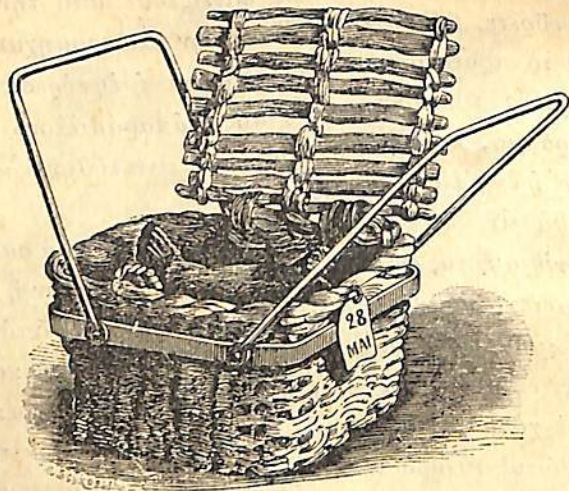
Ὅπως εἶπομεν καὶ παραπάνω κάθε γενεὰ πρέπει ν' ἀνατρέφεται σὲ χωριστὸν ὄρνιθῶνα ἂν λοιπὸν ἔχετε τὸν τρόπον δηλαδή ὄρνιθῶνας περισσοτέρους, ἢμπορεῖτε νὰ κάμετε γρήγορα καὶ ἄλλο κλώσσημα. Τότε μαζεύετε τὰ αὐγά τῶν ὄρνιθων τῶν δύο χρόνων· μετὰ δὲ δύο μῆνας μαζεύετε τὰ αὐγά τῶν πουλάδων διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Τὰ αὐγά διὰ τὸ κλώσσημα πρέπει νὰ εἶνε φρέσκα, ὅσο φρεσκοτέρα τόσῳ τὸ καλύτερον, καὶ νὰ μὴ ταράσσονται καὶ βλάπτεται τὸ σπέρμα των.

Ἄλλὰ διὰ νὰ γίνῃ τὸ κλώσσημα (ἢ ἐπάσσις) μὲ φυσικὰς ὄρνιθας ἢ μὲ ἰνδόρνιθας (γαλοπούλες), πρέπει ὄχι μόνον νὰ ἔχητε ἀπὸ αὐτάς, ἀλλὰ καὶ νὰ κλωσοῦν. Γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον κλώσσημα μόνον τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος· σπανιώτατα δὲ τὸν Ἰα-

νουάριον καὶ Σεπτέμβριον ἢ Ὀκτώβριον, ὅταν κάμη ζεστὸν καιρὸν.

Μόνον μὲ κλωσσομηχανὰς ἠμπορεῖ ὁ καθείς νὰ βγάλῃ πουλιὰ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους καὶ τὸν βαρύτερον χειμῶνα ἀκόμη ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχη αὐτὰ καὶ αὐτὰ γόνιμα, δηλαδὴ ἀπὸ κόττες ποὺ συζοῦν μὲ γερούς πειτηγούς.

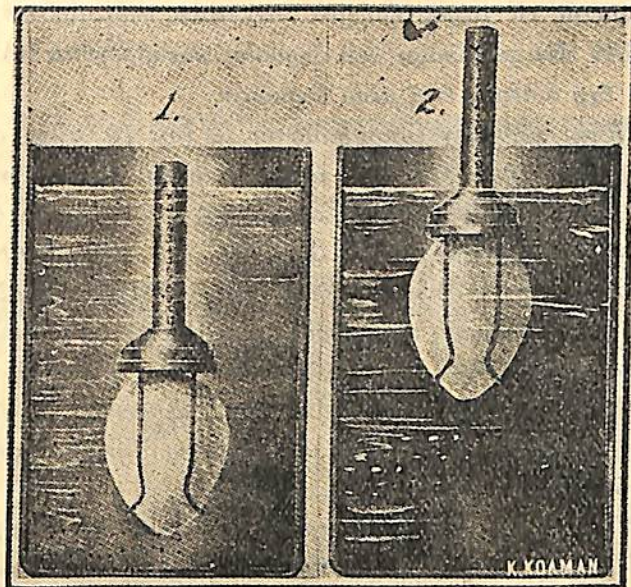
Εἰκ. 22. Κλωσσοφωλιά.

Τὰ τοιαῦτα κλωσσήματα μὲ μηχανὴν τὸν χειμῶνα κοστίζουν βέβαια περισσότερον διότι τὰ αὐτὰ εἶνε σπάνια καὶ ἀκριβά, καὶ εἰς τὰ ἑκατὸν μόλις τὰ πενήντα θὰ ἔχουν σπέρμα· ἀλλ' ἡ δαπάνη αὐτὴ πληρώνεται μὲ τὴν μεγάλην ἀξίαν τῶν πουλιῶν ποῦ βγαίνουσι τὸν χειμῶνα.

Τὰ αὐτὰ ποῦ εἶνε προωρισμένα διὰ κλώσσημα, ἀφοῦ ἐξετάσθωσι μὲ τὸ **μαγικὸν λεγόμενον φωσκόπιον**¹ ἐὰν ὑπάρχῃ ἀπ'

(1) Τὸ **μαγικὸν φωσκόπιον** εἶνε μικρὸν ὄργανον τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται τις κατὰ τὰς ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι τὸ συνοδεύουν. Δι' αὐτοῦ διακρίνονται πρὸ

αὐτὸ καὶ κρατηθοῦν μόνον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα φανερόνουν ὅτι εἶνε γόνιμα, δηλ. ὅσα ἔχουν σπέρρον, καὶ αὐτὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν,

Εἰκ. 23. Μαγικὸν φωσκόπιον.

πρέπει νὰ καθαρισθοῦν προσεκτικὰ μὲ χλιαρὸ νερὸ καὶ ἀφοῦ σπογγισθοῦν ἐλαφρὰ, ἀραδιάζονται ἐπάνω εἰς στρῶμα δημητριακῶν καρπῶν ἢ ὁσπρίων, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῶν τοποθε-

τοῦ νὰ τεθοῦν εἰς ἐπίφασιν τὰ αὐτὰ ὄχι μόνον ἂν ἔχουν σπέρρον ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ πουλί εἶνε ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν. Ἡ ἐφεύρεσις αὐτοῦ τοῦ ὄργανου, ἂν ἀποδειχθῇ χρήσιμον, μεγάλως θὰ εὐεργετήσῃ τοὺς ὀρνιθοτρόφους. Ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ προμηθεύει αὐτὸ ἐξ Ἀμερικῆς ἀντὶ δύο δολαρίων ἢτοι δραχ. 10,50.

τοῦνται εἰς τὰς κλωσσοφωλιὰς ἢ εἰς τὰ συρτάγια τῆς κλωσσομηχανῆς (¹) κατὰ σειρὰν.

Αἱ φυσικαὶ κλώσσαι (πιτηνά), ὅπως καὶ αἱ κλωσσομηχαναὶ τοποθετοῦνται εἰς μέρος ἥσυχον, ὄχι πολὺ φωτισμένον οὐδὲ ξηρόν. Ἄν εἶνε καλοκαίρι καὶ ξηρασία, καταβρέχεται τὸ πάτωμα διὰ νὰ ἔχη ὁ ἀέρας ἐκεῖ μέσα ὑγρασίαν.

Εἰς τὴν κλώσσαν τοποθετοῦνται 12 ἕως 16 αὐτὰ ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῆς κόττας. Εἰς τὰς γαλοπούλας ἠμπορεῖ νὰ τεθοῦν καὶ 30 αὐτὰ ὄρνιθος. Αἱ δὲ κλωσσομηχαναὶ χωροῦν ἄλλαι μὲν 50 ἢ 60 αὐτὰ, ἄλλαι 100, ἄλλαι 200, 300, 400, 500 αὐτὰ.

Νὰ προτιμᾶτε δὲ νὰ καθίζετε τρεῖς τοῦλάχιστον μαζὺ κλώσσαις τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καὶ ἂν δὲν ἔχετε ὅλας, δανεισθῆτε ἀπὸ τῆς γειτονίαν. Εἰς κάθε μίαν δὲ κλωσσοφωλιὰν ἢ εἰς τὴν κλωσσομηχανὴν κρεμᾶτε ἓνα καρτονάκι. ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα 21, εἰς τὴν ὁποίαν σημειώνετε τὴν ἡμερομηνίαν ὅπου ἀρχιστὸ κλώσσημα.

Τὸ νὰ καθίζονται μαζὺ πολλαὶ κλώσσαι τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἶνε ὁ ἐπικερδέστερος τρόπος· διότι ἀφοῦ τὴν πέμπτην ἡμέραν ἐξετάσητε τὰ αὐτὰ μὲ τὸ ὄσκόπιον, ὅπως θὰ ἴδῃτε παρακάτω γιὰ νὰ ἴδῃτε ποῖα αὐτὰ εἶνε γόνιμα, πῶς ἄγονα, καὶ τίνων τὸ ἔμβρυον ἔχει ἀποθάνει πρόωρα, μόνον τὰ γόνιμα θὰ βάλετε εἰς τὸς κλώσσαις κλωσσοφωλιὰς ὅσαι σὰς εἶνε ἀναγκαῖαι, ὥστε κάθε κλώσσαις νὰ ζεσταίη 12 ἕως 15 αὐτὰ, καὶ νὰ ἐλευθερώσετε τὰς ἄλλας, καὶ νὰ τὰς καθίσετε πρὸς ἄλλα νέα αὐτὰ. Τοιοῦτοτρόπως τὰ πουλιὰ ποὺ θὰ βγοῦν ἀπὸ τὰς ὑστερινὰς κλώσσαις θὰ εἶνε πέντε ἡμερῶν νεώτερα ἀπὸ τὰ πρῶτα, καὶ ἠμπορεῖτε ἔπειτα νὰ θέσητε καὶ αὐτὰ

(¹) Τὸ τελειότερον σύστημα μηχανῶν εἶνε τὸ τοῦ συγγραφέως τοῦ βιβλίου τούτου, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ πολυτελής πείρα. Αὐτὰ κατασκευάζονται μόνον εἰς τὴν Πιηνοτροφικὴν Σχολὴν ἀπὸ εἰδικούς καὶ καλοὺς τεχνίτας.

τὸ βράδυ εἰς τὴν αὐτὴν μητροίαν, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ πουλιὰ, λογίζονται πῶς εἶνε τῆς αὐτῆς γενεᾶς.

Τὸ ἴδιο ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ μὲ τὰς κλωσσομηχανάς, ἂν δηλαδὴ ἔχετε ἢ δύο μικρὰς μηχανάς ἢ μίαν μὲ πολλὰ συρτάγια καὶ βάλετε εἰς ἐνέργειαν πέντε ἡμέρας τὸ ἐν συρτάρι βραδύτερον

Εἰκ. 24. Κλωσσομηχανὴ μὲ θερμὸν ἀέρα.

ἀπὸ τὸ ἄλλο, θὰ ἐνώσετε ἔπειτα τὰ πουλιὰ καὶ τῶν δύο εἰς μίαν παραμύσαν.

Εἶνε ἀνάγκη νὰ το τονίσωμεν ὅτι ἡ τεχνητὴ ἐπώασις, δηλαδὴ ἡ χρῆσις τῆς κλωσσομηχανῆς εἶνε προτιμότερα ἀπὸ τὴν φυσικὴν καὶ πολὺ ἐπικερδεστέρα. Ἡ κλωσσομηχανὴ δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ τεχνητὴ κλώσσαις· κλώσσαις ἢ ὁποῖα ζεσταίνει ταυτοχρόνως πολλὰ αὐτὰ, ἢ ὁποῖα ὁμως δὲν τα τσακίζει καὶ δὲν τα λερώνει.

ὅπως ἡ κόττα καὶ ἡ ἰνδόρνις, δὲν τσαλαπατεῖ τὰ πουλιά της ὅταν ἐκκολαφθοῦν. Ἡ κλωσσομηχανὴ θερμαίνει τὰ αὐγά μὲ φλόγα, ἐνῶ ἡ κόττα τὰ θερμαίνει μὲ τὴν ζωικὴν θερμοτήτά της. Ὅστε ὅπως ἐξοδεύει τις διὰ τὰ θρέψη τὴν κλωσσαν, οὕτως ἐξοδεύει καὶ διὰ τὸ ἔλαιον ἢ πετρέλαιον μὲ τὸ ὁποῖον θερμαίνει τὴν κλωσσομηχανήν. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀπὸ τὴν κλωσσαν χάνει καὶ τὰ αὐγά, τὰ ὁποῖα θὰ ἐγέννα αὕτη κατὰ τὸν χρόνον πού κλωσσᾶ, ἐὰν δὲν ἐκάθητο εἰς τὰ αὐγά, καὶ τὸν χρόνον πού ἀπασχολεῖται μὲ τὴν ἀνατροφὴν τῶν πουλιῶν.

Ἡ κλωσσα δίδει εἰς τὰ αὐγά θερμοκρασίαν 40 βαθμῶν, πρέπει λοιπὸν καὶ τῆς κλωσσομηχανῆς τὰ αὐγά νὰ δέχωνται θερμοτήτα 40 βαθμῶν ἐπίσης· καὶ τὴν θερμοτήτα αὐτὴν τὴν δείχνει εἰδικὸν θερμομέτρον, τὸ ὁποῖον φέρει κάθε κλωσσομηχανή.

Ἡ κόττα ἀερίζει πότε πότε τὰ αὐγά της ἀνασηκῶνουσα τὰς πτέρυγας της· πρέπει λοιπὸν καὶ ἡ κλωσσομηχανὴ νὰ δίδῃ διαρκῶς καθαρὸν ἀέρα εἰς τὰ αὐγά της καὶ ὁ ἀερισμὸς της γίνεται κανονικὸς. Ἡ κόττα ἰδρώνει, καὶ ἀπὸ τοὺς ἀτμοὺς τοῦ θερμοῦ ἰδρωτός της ὑγραίνονται τὰ αὐγά, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ κλωσσομηχανὴ ὑγραίνει τὰ αὐγά μὲ ἀτμοὺς νεροῦ, τὸ ὁποῖον τοποθετεῖται ἐντὸς τῆς μηχανῆς.

Ἡ διαφορὰ δὲ εἶνε ὅτι ὁ ἀερισμὸς καὶ ἡ ὑγρασία τῆς κλωσσομηχανῆς εἶνε τελείως καθαρά, ἐνῶ ὁ ἰδρὼς τῆς κλώσσης εἶνε μολυσμένος καὶ πολλάκις δίδει ἀσθενείας εἰς τὰ ἐντὸς τῶν αὐγῶν πουλιά ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ τσόφλιου.

Ἡ κόττα γυρίζει τὰ αὐγά της πρῶτὴ καὶ βράδῃ μὲ τὴν μύτην της καὶ τὰ ἀνακατεύει φέρουσα τὰ ἔξω μέσα καὶ τὰ μέσα ἔξω· πρέπει λοιπὸν καὶ τῆς κλωσσομηχανῆς τὰ αὐγά νὰ ἀναποδογυρίζωνται καὶ μετατοπίζονται πρῶτὴ καὶ βράδῃ, δηλαδὴ κάθε δώδεκα ὥρας, σύμφωνα μὲ τὰς ὁδηγίας αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν κάθε κλωσσομηχανήν.

Ἄφοῦ λοιπὸν ἡ κλωσσομηχανὴ εἶνε τεχνητὴ κλωσσα, ἡ ὁποῖα

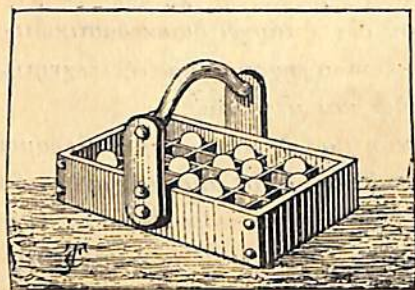
ἡμπορεῖ νὰ μας δίδῃ πουλιὰ εἰς οἵανδήποτε ἐποχὴν τοῦ ἔτους χειμῶνα καὶ καλοκαίρι, καὶ ἡ ὁποῖα ἔχει τόσα πολλὰ πρῶτεργήματα, δὲν βλέπω τὸν λόγον γιὰτὶ νὰ μὴ ἀποφασίξῃ κάθε οἰκογένεια νὰ προμηθευθῇ ἀπὸ μίαν τοιαύτην διὰ τὰ ἔχη ὅλον τὸ ἔτος τρυφερὰ πουλιά. Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν ὑπάρχει διασκεδαστικώτερον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῆς κλωσσομηχανῆς καὶ τῆς τεχνητῆς ἀνατροφῆς τῶν πουλιῶν διὰ παιδιὰ καὶ μεγάλους.

Διὰ τοῦτο μὲ ὅλην τὴν ψυχικὴν μας δύναμιν συμβουλεύομεν τοὺς οἰκογενειάρχας νὰ προμηθευθοῦν ἀπὸ μίαν μηχανὴν τῶν 56—60 ἢ τῶν 100 αὐγῶν ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν. Νὰ μὴ φανῇ δὲ παράδοξον ἐπειδὴ συνιστῶμεν καὶ ἐπιμένομεν εἰς τὴν προμήθειαν πτηνοτροφικῶν μηχανημάτων ἀπὸ τὴν Σχολὴν αὐτήν, διότι μὲ αὐτά, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐπινοηθῆ παρ' ἡμῶν, ἡ ἐπιτυχία διὰ τὰ μέρη μας εἶνε ἐντελῶς ἐξησφαλισμένη. Ἐφεραν τινὲς ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν κλωσσομηχανὰς καὶ παραμάνας (τεχνητὰς μητέρας), ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα δὲν ὑπῆρξαν καθόλου ἱκανοποιητικὰ καὶ εὐχάριστα· οἱ περισσότεροι δὲ ἀπ' αὐτοὺς μᾶς τὰς στέλλουν καὶ τὰς μεταποιοῦμεν εἰς τὸ ἰδικὸν μας σύστημα· ἐκτὸς δὲ τῶν ἄλλων ἐλαττωμάτων, αἱ ξένα μηχαναὶ ἀπαιτοῦν διπλάσιαν καὶ τριπλασίαν δαπάνην διὰ τὴν θέρμανσιν αὐτῶν εἰς κάθε ἐπόασιν.

Πρέπει νὰ φροντίζετε νὰ βάζετε εἰς τὰς κλώσσας ἢ τὰς κλωσσομηχανὰς αὐγά πού ἐγεννήθησαν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ πουλιὰ βγαίνουν ὅλα μαζί, εἶνε ὅλα γερὰ καὶ ζωηρὰ καὶ βιώσιμα.

Ἡ κλωσσοφωλιὰ εἶτε κἀνιστρον εἶνε εἶτε κιβώτιον πρέπει νὰ εἶνε κλεισμένον διὰ τὰ μὴ φεύγῃ ἡ κλωσσα· κατὰ δὲ τὴν ὠρισμένην ὥραν καθεκάστην ἡμέραν (κατὰ τὴν μεσημβρίαν λόγου χάριν πάντοτε) ξεσκεπάζετε τὰς φωλεὰς καὶ βγάζετε τὰς κλώσσας διὰ νὰ φάγουν, νὰ πίοιεν, νὰ κοπρίσουν, νὰ τυλιχθοῦν εἰς τὴν ἄμ-

μον ἢ εἰς τὸ σταχταμύλουτρον, νὰ σκοπισθοῦν, νὰ ταναχθοῦν, νὰ ἀνακλαδισθοῦν καὶ ξεμουδιάσουν, καὶ ἔπειτα νὰ τας καθίσετε πάλιν εἰς τὴν κλωσσοφωλιὴν καὶ τὰς σκεπάσετε. Κατὰ τὸν χρόνον

Εἰκ. 25. Κάνιστρον διὰ τὸ μάζεμα τῶν αὐγῶν.

αὐτὸν θὰ ἔχητε φροντίσει νὰ σκεπάσετε τὰ αὐγά μετ' ἓνα κομμάτι μάλλινο ὑφασμα (φανέλα) διὰ νὰ μὴ κρυώσουν ἀποτόμως.

Ἐὰν καμμιά κλώσσα ἀρνηταὶ νὰ φάγη ἀφ' ἑαυτοῦ της, τῆς δίδετε διὰ τῆς βίας μπουκιὰς (βλωμούς), δηλαδὴ κομμάτια ζύμης εἰς σχῆμα ἀδραχιοῦ καὶ τῆς χύνετε ἔπειτα

ὀλίγο νερὸ μετ' ὃ χωνί, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν πείναν καὶ δίψαν.

Διὰ τὰ αὐγά ὄρνιθος τὸ κλώσσημα διαρκεῖ 21 ἡμέρας, ἀλλ' ἐνίοτε ἰδίως τὸν χειμῶνα φθάνει καὶ τὰς 23.

Ἑρσοκόπησις. Ἡ ἑρσοκόπησις ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστος εἰς τὴν Ἑλλάδα μέχρι τῆς ἐποχῆς ὅπου ἰδρύθη ἡ Πιηνοτροφικὴ μας Σχολὴ ἐν Καλλιθέᾳ Ἀθηνῶν· ἀλλὰ καὶ τώρα ἀκόμη εἰς πολλὰ ὀλίγα πρόσωπα εἶνε γνωστή. Τί κάμνουν λοιπὸν σήμερον; Καθίζουσιν τὰς κλώσσας ἐπάνω εἰς τὰ αὐγά καὶ περιμένουν τὴν 21 ἡμέραν· ἐνίοτε δὲ παρέρχεται ἡ 21 καὶ ἡ 23 ἡμέρα καὶ τὸ δύστιχον τὸ ζῶον βασανίζεται ἀδίκως διότι τὰ αὐγά ἦσαν ἄσπορα ἢ χαλασμένα, χάνονται δὲ καὶ τόσαι ἡμέραι ἀσκοπῶς. Καὶ δὲν εἶνε μόνον αὐτό. Πόση ζημία γίνεται ἀπὸ τὸ χάσιμον τῶν ἀσπόρων αὐγῶν, τὰ ὅποια καθὼς εἶνε φρέσκα ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ φάγωμα ἢ νὰ πωληθοῦν εἰς μετρίαν τιμὴν. Ἄλλ' ἢ ἐπιστημονικὴ πιηνοτροφία τὸ ἐθεράπευσε καὶ αὐτὸ τὸ κακὸ, καὶ

μόνον ἐπὶ 5 ἡμέρας ἐνδέχεται νὰ καθίσῃ ἢ κλώσῃ στὰ χαμένα, διότι τὴν ἐσπέραν τῆς 5 ἡμέρας ἢ τὴν πρωίαν τῆς 6ης (μετὰ 110 ὥρας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπιφάνσεως) πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐξέτασις τῶν αὐγῶν μετ' ὃ κοινὸν ἑρσοκόπιον.

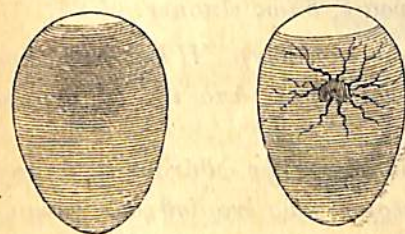
Τοῦ κοινοῦ ἑρσοκοπίου ὑπάρχουν πολλὰ εἶδη· ἀλλὰ τὸ ἀπλούστερον εἶνε τὸ τῆς εἰκόνας 26· ἓνας σωλὴν ἀπὸ χαρτόνι ἢ ξύλινος ἢ ὅστις δῆποτε μετ' μήκος 4-5 δακτύλων καὶ ἄνοιγμα 2 1/2 ἢ τριῶν δακτύλων καὶ μετ' τὴν ἐσωτερικὴν του ἐπιφάνειαν μαύρην· Ἡ ἑρσοκόπησις γίνεται εἰς τὸ σκότος κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον, ὅπως δεικνύει καὶ ἡ παρακειμένη εἰκὼν.

Μετ' ὃ δεξιὸ χεῖρ κρατεῖτε τὸ ἑρσοκόπιον καὶ μετ' ὃ ἀριστερὸν κρατεῖτε τὸ αὐγόν, τὸ ὅποῖον περιστρέφετε ὄρθιον, δηλαδὴ τὸ μυτερόν του ἄκρον πρὸς τὰ κάτω καὶ πλησίον τοῦ ἄνω ἀνοίγματος τοῦ ἑρσοκοπίου ἀπαράλ-

Εἰκ. 26. Κοινὸν ἑρσοκόπιον, τὸ ἀπλούστατον.

λακτα ὅπως εἰς τὴν εἰκόνα· ὅπισθεν δὲ καὶ εἰς πολλὰ μικρὰ ἀπόστασιν ὑπάρχει ἀναμμένη λαμπάδα.

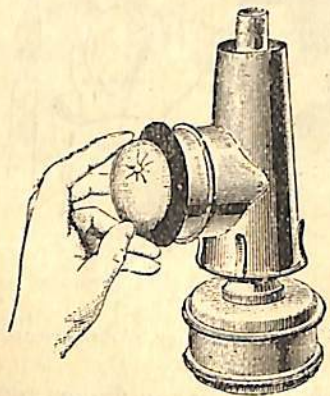

Εἰκ. 27. α αὐγὸν ἄγονον· β αὐγὸν γόνιμον.

Ἐὰν τὸ αὐγόν εἶνε γόνιμον θὰ παρατηρήσῃτε μέσα ἐν μελανὸν σημεῖον καὶ γύρω του κατὰ κλωστὲς σὰν πόδια ἀράχνης (ρωγαλίδας), ὅπως εἰς τὴν εἰκόνα β. Αὐτὸ τὸ αὐγόν τὸ τοποθετεῖτε πάλιν εἰς τὴν κλωσσοφωλιάν ἢ εἰς τὸ συρτάρι τῆς κλωσσομηχανῆς, διότι φανερώσει ὅτι ἔχει μέσα του πουλὶ ζωντανόν.

Ἐάν τὸ αὐγὸ φαίνεται καθαρώτατον ὅπως τὸ τῆς εἰκόνης α ση-
μαίνει ὅτι εἶνε ἄγονον, δηλαδή δὲν ἔχει σπέρμα, καὶ πρέπει νὰ το
ἀποσύρετε καὶ νὰ το μεταχειρισθῆτε εἰς τὸ φαγητόν σας, διότι
δὲν ἔπαθε καμμίαν ὀργανικὴν βλάβην· μόνον τὸ ἀσπράδι του εἶνε
περισσότερον ρευστόν.

Ἐάν τὸ αὐγὸν δὲν εἶνε ἐντελῶς καθαρόν καὶ δείχνῃ κύκλον
αἱματωμένον, ἀπόδειξις ὅτι τὸ σπέρμα του δὲν ἦτο καλὸν καὶ ἔχει
νεκρωθῆ· τὰ τοιαῦτα αὐγά τὰ ἀπο-
σύρετε ἐπίσης, ἀλλὰ δὲν τα τρώ-
γετε· τὰ βράζετε ὅμως σκληρὰ καὶ
τὰ φυλάττετε διὰ νὰ φάγουν τὰ
πουλάκια, ὅταν βγοῦν ἀπὸ τὸ αὐ-
γόν, καθὼς θὰ ἰδῆτε παρακάτω.

Βλέπετε λοιπὸν πόσα καλὰ ἔχει
ἢ φθοσκόπησις; Γιὰ φαντασθῆτε
ὅτι ἔχετε 10 κλώσσας μὲ 150 αὐγά
καὶ σὰς ἔδιδον μόνον 30 πουλιά,
ἔχάνατε δὲ ἐντελῶς τὰ ἄλλα 120
αὐγά, ἐνῶ μὲ τὴν χρῆσιν τοῦ φθo-
σκοπίου ὅλα θὰ τα ἐχρησιμοποιοῦσατε, ὅπως εἴπομεν.

Εἰκ. 28. Ἐφθοσκόπιον μὲ φακόν.

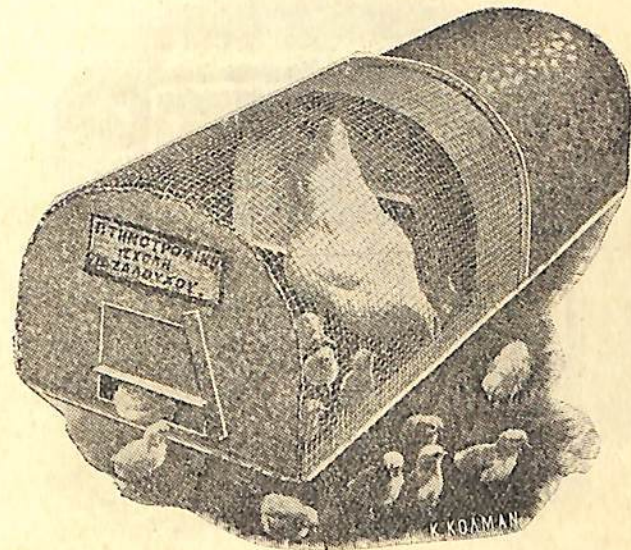
Ἐκκόλαψις (βγάλισμο τῶν πουλιῶν). Ἡ ἐκκόλαψις ἀρ-
χίζει ἐνίοτε ἀπὸ τῆς 21 ἡμέρας καὶ κἀποτε ἀπὸ τῆς 19· διαρκεῖ
δὲ 2 ἡμέρας.

Κατὰ τὴν ἐκκόλαψιν τινὰ τῶν αὐγῶν δὲν φθάνουν εἰς ἀποτέ-
λεσμα, εἴτε διότι εἶχον ψευδόσπερμα καὶ ἐνομίσθησαν γόνιμα,
εἴτε διότι τὰ ἔμβρυα εἶχαν μέσα των κληρονομικὰς ἀσθενείας ἢ
ἀδυναμίαν τοῦ ὀργανισμοῦ, εἴτε διότι τὸ τσόφλοιο ἔτυχε νὰ εἶνε
πολὺ σκληρό, εἴτε ἔνεκα ἄλλων αἰτίων· παραδείγματός χάριν
διότι ὀλιγόστευσεν ἢ θερμότης κατὰ τὴν ἐκκόλαψιν.

Ἐπομένως εἰς τινὰ αὐγά εὐρίσκειτε μέσα των πουλι τέλειον

ἀλλὰ νεκρόν· καὶ τὸ πουλι αὐτὸ τὸ νεκρόν δὲν πρέπει νὰ πετιέται,
ἀλλὰ νὰ βράζεται, νὰ φιλοκομματιάζεται καὶ ἀνακατεύεται μὲ τὰ
πίτυρα, ὅπως εἶνε μὲ τὸ τσόφλοιο του, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς
τροφή καὶ καλὴ μάλιστα τροφή τῶν ὀρνίθων σας, χωρὶς νὰ παρα-
ξενευθῆτε δι' αὐτό.

Ὅταν εἶνε πολλὰ κλώσσαι καὶ δὲν βγοῦν ὅλα τὰ πουλιά ἀπὸ
ταυγά των, ἀφαιρεῖτε κρυφίως ἀπὸ ἐκείνας ὅπου ἔχουν τὰ ὀλι-

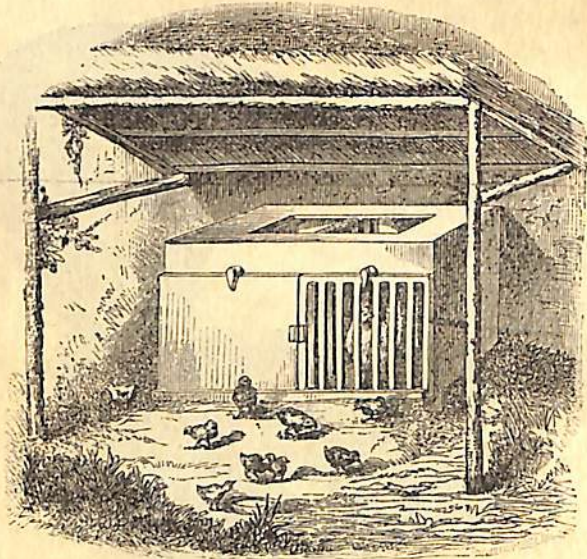
Εἰκ. 29. Κλώσσα μὲ τὰ πουλιά της (ἀναθρεπτήρ μετ'ἀλλινος).

γότερα πουλιά καὶ τὰ τοποθετεῖτε ὑποκάτω εἰς ἄλλας· ὥστε κάθε
μιά μητέρα νὰ ἔχη ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα πουλάκια· τὰς
δὲ ἄλλας τὰς ἐλευθερῶνετε καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀνά-
παυσιν καὶ καλοζωίαν ἀρχίζουν νὰ σας γεννοῦν αὐγά.

Καλὸν εἶνε νὰ μὴ ἀφίνετε τὴν κλώσσαν νὰ γυρίζῃ μὲ τὰ που-
λιά της ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, νὰ τα τσαλαπατῆ καὶ νὰ τα ἐκθέτῃ εἰς κίν-
δυνον· ἀλλὰ νὰ φυλάττετε αὐτὴν ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸν ἀνα-

θρεπτήρα. Εἶνε δὲ ὁ ἀναθρεπτήρ κιβώτιον ξύλινον ἢ ἀπὸ γαλβανισμένην λαμαρίναν μὲ συρματόπλεγμα ἢ κάρκελα (εἰκ. 29 καὶ 30), ἀπὸ τὰ ὁποῖα χωροῦν τὰ πουλιὰ νὰ εἰσέρχωνται καὶ νὰ ἐξέρχωνται.

Ἡ ταρίστρα τῆς κλώσσης τίθεται μέσα εἰς τὸν ἀναθρεπτήρα ἢ εἰς μικρὸν ὕψος, ὥστε νὰ μὴ την φθάνουν τὰ πουλάκια, αἱ

Εἰκ. 30. Ἀναθρεπτήρ ξύλινος νεοσσῶν μὲ κλώσσαν.

δὲ ταρίστρα τῶν πουλιῶν τοποθετοῦνται ἔξω ἀπὸ τὸν ἀναθρεπτήρα διὰ νὰ μὴ τὰς πειράζῃ ἡ κλώσσα.

Ἡ κλεψυδροειδὴς ποτίστρα τίθεται μέσα διὰ νὰ πίνουν καὶ τὰ πουλιὰ καὶ ἡ μητέρα των ἀπ' αὐτήν.

Τὴν νύκτα ὁ ἀναθρεπτήρ ἢ πρέπει νὰ τοποθετῆται εἰς ἀσφαλισμένον μέρος ἢ νὰ κλείεται ἡ κινηθῶσα θύρα αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ ἡμποροῦν νὰ εἰσχωροῦν εἰς αὐτὸν ἐπιβλαβῆ ζῷα.

Ἐλησμονήσαμεν νὰ εἴπωμεν διὸ ἡ κλώσσα δὲν τσιμπᾷ τὸ αὐγόν, οὔτε τσακίζει αὐτὸ διὰ νὰ βγῇ τὸ πουλί, οὔτε βοηθεῖ αὐτό. Τὴν δεκάτην ἐνάτην ἡμέραν τῆς ἐπωάσεως τὰ πουλιὰ ἀρχίζουν νὰ φωνάζουν μέσα εἰς τὸ αὐγόν καὶ τὴν εικοστήν ἀρχίζουν νὰ βγαίνουν (νὰ ἐκκολάπτωνται). Ἡ φύσις ὁδηγεῖ τὸ πουλί νὰ τσιμπήσῃ τὸ αὐγὸ καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἀπ' αὐτό. Λοιπὸν ὁμοίως καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν

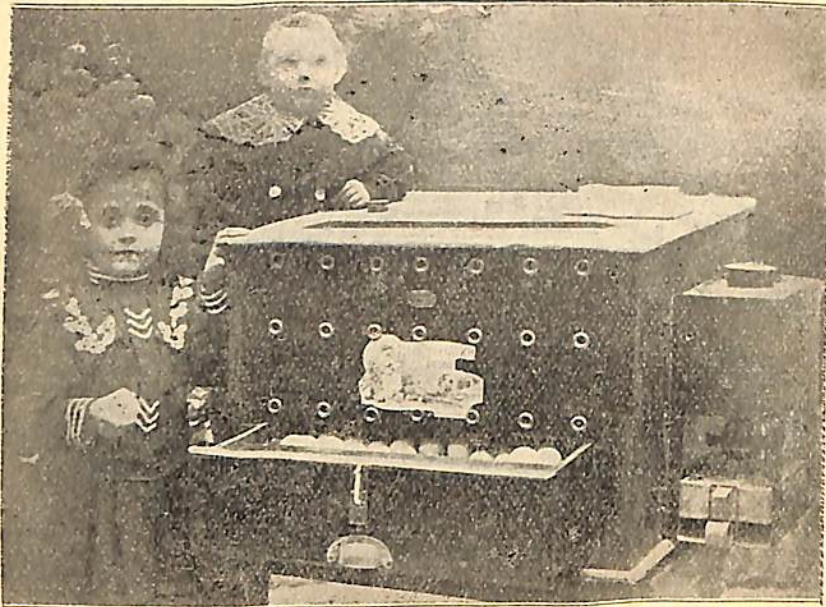

Εἰκ. 31. Κλεψυδροειδὴς ποτίστρα.

πρέπει νὰ δοκιμάζουν νὰ βοηθήσουν τὸ πουλί διὰ νὰ ἐβγῇ ἀπὸ τὸ αὐγόν του. Τοῦτο ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, λόγου χάριν εἰς τὸ τελευταῖον πουλί εἴτε τῆς κλώσσης εἴτε τῆς κλώσσομηχανῆς, τὸ ὁποῖον συμβαίνει ἐνίοτε νὰ φωνάζῃ μὲ τὴν μύτην ἔξω χωρὶς νὰ ἡμπορῇ νὰ σπάσῃ τὸ αὐγὸ διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Τὸ πουλί αὐτὸ βέβαια εἶνε καταδικασμένον νὰ ἀποθάνῃ καὶ δὲν βλάπτει ἂν τὸ βοηθήσωμεν μάλιστα πολλάκις πουλιὰ τοιοῦτοτρόπως ἐκκολαφθέντα ἔζησαν. Χρειάζεται ὁμοίως νὰ γίνε-

ται ἢ πρᾶξις αὐτῆ με μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐπιτηδειότητα ὥστε νὰ μὴ ματώσῃ τὸ πουλί, διότι τότε τετέλεσται.

Στεγνώτηριον.— Ἐὰν κάμητε ἐκκόλαψιν με κλωσσομηχανήν, κάθε πρωίαν καὶ κάθε ἐσπέραν ἀνοίγητε τὸ συρτάριον καὶ ἀφαιρεῖτε ταχέως τοὺς ἐκκολαφθέντας, νεοσσούς, ὡς καὶ τὰ τσόφλια αὐτῶν, τοὺς τοποθετεῖτε εἰς τὸ στεγνώτηριον καὶ ἀμέ-

Εἰκ. 32. Κλωσσομηχανὴ διὰ θερμοῦ ὕδατος.

σως κλείετε τὸ συρτάρι φροντίζετε δὲ ν' ἀδξήσητε τὴν φλόγα τῆς θερμάνσεως, διότι μαζὺ με τοὺς ἀφαιρεθέντας νεοσσούς ἀφηρέθη καὶ ἀρκετὴ θερμότης, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ προσθέσετε διὰ νὰ μὴ κρυώσουν τὰ ἀγὰ με τὰ ἔμβροα.

Ἡ ἐργασία αὕτη πρέπει νὰ γίνεται ταχέως καὶ με πολλήν προσοχὴν, διὰ νὰ μὴ κρυώσῃ ἢ θερμοκοιτῆς (τὸ μέρος ὅπου εἶνε

τὰ ἀγὰ)· διότι διαφορετικὰ πολλὰ πουλάκια δὲν θὰ ἠμπορέσουν νὰ βροῦν καὶ τοιουτοτρόπως θὰ ἔχετε μικρὰν ἐπιτυχίαν.

Τὸ στεγνώτηριον τῶν κλωσσομηχανῶν τοῦ συστήματός μας εἶτε με θερμοὺν ἀέρα εἶτε με θερμοὺν ὕδωρ, εὐρίσκεται εἰς τὸ σῶμα τῆς μηχανῆς καὶ ἐπομένως ἔχει τὴν πρέπουσαν θερμότητα, διὰ νὰ δεχθῇ τοὺς ἐκκολαφθέντας νεοσσούς, οἱ ὁποῖοι εἶνε βρεγμένοι καὶ πρόκειται νὰ στεγνώσουν μέσα εἰς αὐτό. Τὸ στεγνώτηριον στρώνεται με λινάσσαν. Ἐκεῖ θὰ μένουν οἱ νεοσσοὶ ἐπὶ τινὰς ὥρας μέχρις ὅτου στεγνώσουν ἐντελῶς καὶ ἔπειτα θὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὴν παραμάναν (ἔκτροφον). Τροφὴν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ λάβουν τὰ πουλάκια ἐπὶ 48 ὥρας ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως των. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τρέφονται με τὸν κροκὸν τοῦ ἀγροῦ ὁ ὁποῖος κλείεται μέσα εἰς τὴν κοιλίαν των δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν. Κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν θὰ ἀποπατήσουν καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι ἐχώνευσαν τὸν κροκόν. Νερὸ ὅμως δὲν βλάπτει ἂν πίουν.

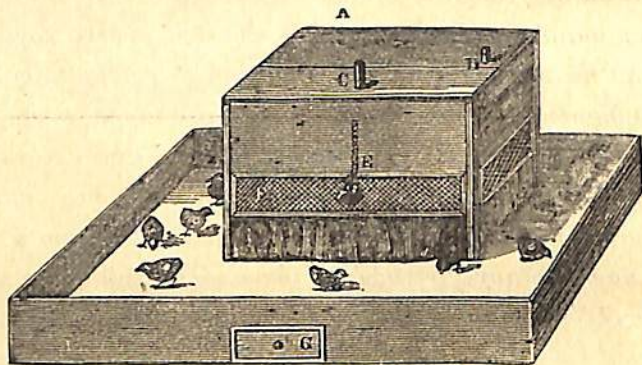
Τὸ πουλί λοιπὸν γίνεται ἀπὸ τὸν σπόρον τοῦ ἀγροῦ, ἀπὸ τὸ ἀσπράδι (λεύκωμα) καὶ ἀπὸ τὸν καθαρὸν ἀέρα καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν κροκόν.

Παραμάννα (ἔκτροφος). Ἀπὸ τὸ στεγνώτηριον ὡς εἶπομεν θὰ μεταφερθοῦν τὰ πουλάκια εἰς ἕν ἄλλο ὄργανον πολὺ σπουδαῖον καὶ πολὺ χρήσιμον, τὴν παραμάναν ἢ τεχνητὴν μητέρα. Χωρὶς τὸ ὄργανον αὐτὸ δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἡ ἀνατροφή τῶν μικρῶν πουλιῶν ἐκτὸς ἂν τὰ παραδώσῃ τις εἰς ὄρνιθας ἢ ἰνδόρνιθας (τινὲς συνειθίζουσιν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν πειτεινοὺς εὐνοχισμένους, τὰ λεγόμενα καπώνια)· ἀλλὰ καὶ τότε πρέπει νὰ ἔχητε τοὺς ἀναθρεπτῆρας, τοὺς ὁποῖους ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω.

Καὶ τὰ πουλιὰ ἀκόμη τὰ ὁποῖα ἐγεννήθησαν με φυσικὴν κλῶσσαν, δύνασθε νὰ ἀναθρέψητε ἄριστα καὶ καλύτερα μάλιστα ἀπὸ τὴν ὄρνιθα, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖτε νὰ ἐλευθερώσητε καὶ νὰ τὴν ἐτοιμάσετε διὰ νὰ σας δίδῃ ἀγὰ.

Μεταφέρονται δὲ τὰ πουλάκια ἀπὸ τὴν κλωσσομηχανὴν ἢ τὸ στεγνωτήριον εἰς τὴν παραμάναν σὲ μικρὸ καλάθκι ἢ κιβώτιον μὲ μάλλινον καὶ θερμὸν ὕφασμα, προφυλαγμένα διὰ νὰ μὴ κρυώσουν.

Ἐπάρχουν πάμπολλα συστήματα παραμάνας, ἀλλὰ τὸ νεώτερον καὶ τὸ σχετικῶς τελειότερον, ἀπλούστερον καὶ οἰκονομικώτερον διὰ τὰ μέρη μας εἶνε τὸ ἰδικόν μας, τὸ ὁποῖον κατασκευάζεται εἰς τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν μας, διότι μὲ αὐτὸ ἡ ἀνα-

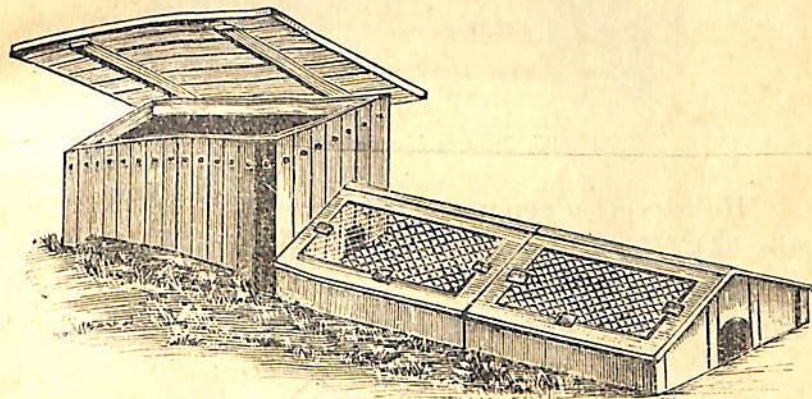
Εἰκ. 33. Παραμάνα ἀπλὴ (θερμοκοιτὶς μὲ μικρὸν περίβολον).

τροφὴ τῶν πουλιῶν εἶνε τελειότερα καὶ ἀσφαλεστέρα. Ἐδοκιμάσαμεν ὅλα σχεδὸν τὰ εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀμερικανικὰ συστήματα (ἐν ἀπ' αὐτὰ εἶνε καὶ τὸ τῆς εἰκόνης 38)· ἀλλ' ἡ πείρα ἀπέδειξε διὰ τὸ ἰδικόν μας σύστημα ὑπερβαίνει πάντα τὰλλα ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν καὶ μάλιστα διὰ τὴν δαπάνην τῆς θερμοάνσεως, ἡ ὁποία εἶνε ἀνεπαίσιμος.

Ἡ παραμάνα τοῦ συστήματός μας σύγκεται ἀπὸ δύο μέρη ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα 34, ἀπὸ τὴν θερμοκοιτίδα καὶ τὸν ἀντιθάλαμον. Τὸ πρὸς τὰριστερὰ κιβώτιον εἶνε ἡ θερμοκοιτὶς, τὸ δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ εἶνε ὁ ὑαλοσκεπὴς ἀντιθάλαμος. Εἰς τὴν πρῶ-

τὴν ἀναπαύονται τὰ πουλάκια, εἰς τὸν δεῦτερον τρώγουν, πίνουν, σκαλίζουν, διασκεδάζουν μέχρι τῆς ἐποχῆς ποὺ θὰ ἠμποροῦν νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Τὸ πάτωμα τῆς παραμάνας στρώνεται μὲ ψιλὴν ἄμμοιο ποταμίσιον καθαρὸν, ξηρὸν, καὶ θερμὸν, ἡ ὁποία καθεκάστην πρωίαν μαζεύεται καλὰ μὲ τὴν ξύστραν, κοσκινίζεται, διὰ νὰ ἀφαιρεθοῦν αἱ κουτσουλιές (τὰ περιττώματα) τῶν πουλιῶν, καὶ πάλιν ἀπλώ-

Εἰκ. 34. Παραμάνα σύνθετος. (Θερμοκοιτὶς μὲ τὸν ἀντιθάλαμον).

νεται ἡ ἰδία εἰς τὸ πάτωμα τῆς παραμάνας, ἀλλάσσει δὲ κάθε εβδομάδα.

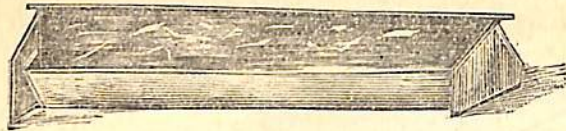
Τὴν χρῆσιν τῆς παραμάνας βλέπει ἕκαστος εἰς τὰς ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν αὐτήν.

Μόνῃ ἡ θερμοκοιτὶς τῆς παραμάνας τοποθετεῖται μέσα εἰς δωμάτιον ἢ ἐν γένει εἰς μέρος θερμὸν καὶ προφυλαγμένον ὄχι μόνον ἀπὸ ρεύματα ἀέρος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ποντικὸς καὶ ἄλλα ἐπιβλαβῆ ζῶα.

Ὅσοι δὲν ἔχουν κατάλληλον μέρος προσθέτουν εἰς τὴν παραμάναν καὶ τὸν ἀντιθάλαμον.

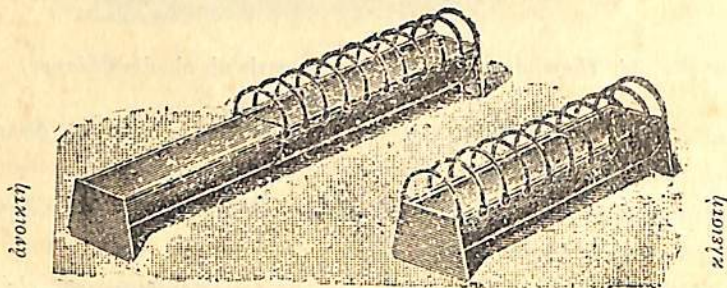
Τὸν χειμῶνα ἰδίως μόνον ὅταν τὰ πουλάκια γίνουν 15 ἡμερῶν, ἐπιτρέπεται νὰ τὰ ἀφίνετε νὰ τρέχουν ὀλίγον εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Ἄνατροφή τῶν νεοσσῶν.—Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἡλικίας των τὰ πουλάκια τρώγουν εἰς σκαφοειδῆ ταγίστραν πίνουν δὲ εἰς κλεψυδροειδῆ ποτίστραν νερὸν καθαρὸν, εἰς τὸ ὁποῖον χύνετε ὀλίγας σταγόνας θεικοῦ σιδήρου (καραμπογιᾶς).

Εἰκ. 35. Σκαφοειδῆς ταγίστρα πουλιῶν.

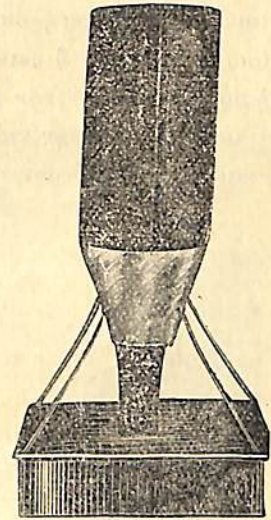
Ἡ ἀπλουσιτέρα ποτίστρα διὰ τὰ πουλάκια εἶνε ἡ τῆς φιάλης (εἰκ. 37). Ἡ φιάλη γεμίζεται μὲ νερόν, ὅπως καὶ τὸ δοχεῖον τῆς ποτίστρας· ἀναποδογυρίζετε τὴν φιάλην καὶ τὴν τοποθετεῖτε τάχιστα εἰς τὸ χωνί, ὅπως εἶνε εἰς τὴν εἰκόνα. Καθόσον τὰ πουλιά

Εἰκ. 36. Μεταλλὴν ταγίστρα.

πίνουν χύνεται ἀπὸ τὴν φιάλην νερὸν νέον, μέχρις ὅτου ἀδιάσῃ αὐτῇ, ὁπότε πάλιν τὴν γεμίζετε. Τὸ στόμα τῆς φιάλης δὲν πρέπει νὰ ἐγγίξῃ τὸν πιθμένα τῆς ποτίστρας.

Ἡ τροφή τῶν νεοσσῶν τὴν πρώτην ἡμέραν δηλ. τὴν τρίτην τῆς ἡλικίας των, εἶνε τρίμματα ψίχας ἀπὸ ψωμί μπαγιάτικο καὶ ἀπὸ σησάμι. Κατὰ τὰς ἐπομένας ἡμέρας ὅμοια τρίμματα ψίχας ψωμοῦ ἀνακατωμένα μὲ τρίμματα αὐγοῦ ξεροψημένου καὶ μὲ φιλοκομμένα ἐπίσης λαχανικὰ οἰαδήποτε, οἷον κρόμβην (λάχανο) κατὰ προτίμησιν, μαρούλια, σπανάκια, ραδικία, σέσκλα, σέλινα, φύλλα ἀπὸ κοκκινογούλια. κάρδαμα ἢ ἄλλα τρυφερὰ σαλατικὰ κατὰ τὴν ἐπομένην ἀναλογίαν: τρία μέρη ψωμοῦ, ἓν μέρος αὐγοῦ καὶ ἓν μέρος λαχανικῶν. Ὅλα αὐτὰ φιλοτριμμένα, ὡς εἶπομεν, ἀνακατεύετε καλὰ χωρὶς νὰ ζυμώνονται, διότι πρέπει νὰ μὴ εἶνε πολὺ ἀπαλὰ.

Εἰκ. 37. Κλεψυδροειδῆς ποτίστρα.

Ἡ τροφή αὕτη παρασκευάζεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς ποσότητα ἀνάλογον μὲ τὸ πλῆθος τῶν νεοσσῶν, καὶ πρέπει νὰ μὴ μένῃ διὰ τὴν ἄλλην ἡμέραν τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν καὶ ἀκολούθως καθεὶ τρίτην ἡμέραν ἀντὶ λαχανικῶν δίδετε ψωμί βρεγμένο μὲ κρασί, τὸ ὁποῖον τσιμποῦν τὰ πουλάκια ἀπὸ τὴν λεγομένην κυπελοειδῆ ταγίστραν (εἰκ. 38), ἢ ἀντὶ καθαροῦ νεροῦ δίδετε εἰς αὐτὰ κρασί πολὺ νερωμένο. Ἐναλλάσσεται δὲ ἡ ἀνωτέρω τροφή μὲ σησάμι ἢ τρίμματα ἀπὸ καναβόσπορον.

Ἡ τοιαύτη τροφή ἐξακολουθεῖ ἐπὶ 8 ἡμέρας καὶ ἀκολούθως τὰ αὐτὰ ἀντικαθιστᾷ ἄλλη ζωικὴ τροφή, λόγου χάριν αἷμα βρασμένον, κρέατα ψημένα, ἐντόσθια σκώληκες καὶ λοιπά. Τὸ σησάμι ἀντικαθιστοῦν τὸ κεχρί, χονδροτριμμένος ἀραβόσιτος ἢ κριθὴ ἢ

σζύβαλα σίτου, όλα τὰ ὄσπρια κ.λ. εἶδη δημητριακῶν καρπῶν, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ εἶνε ἡ βᾶσις τῆς τροφῆς τῶν πουλιῶν, χωρὶς ὅμως νὰ λείπουν καὶ αἱ μᾶζαι καὶ τὰ λαχανικά.

Σπουδαιοτάτη τροφή διὰ μικρὰ ἰδίως πουλιὰ εἶνε ἡ ξεφυτρωμένη βρώμη ἢ κριθή ἢ φακὴ, ὅπου εἶνε ἀφθονος καὶ εὐθνή. Δηλαδή βρέχετε ὀλίγον τὴν βρώμην ἢ κριθὴν ἢ φακὴν, καὶ τὴν ἀφίνετε μέσα εἰς σκάφην καὶ σὲ ζεστὸ μέρος μέχρις ὅτου ξεφυτρώσῃ καὶ γίγῃ τὸ φυτόρον της μισὸ ἢ ἓνα ἑκατοστὸ τοῦ μέτρου.

Εἰκ. 38. Κυπελοειδῆς ταγίστρα.

Εἰκ. 39. Τὰ πουλιὰ τρώγουν εἰς τὴν κυπελοειδῆ ταγίστραν.

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς δίδετε τακτικῶς εἰς τὰ πουλάκια σας, τὰ ὅποια τὴν τρώγουν μὲ πολλὴν λαιμαργίαν εἶνε δε θρεπτικωτάτη. Ἡ φακὴ μάλιστα εἶνε βεβαίως προτιμωτέρα.

Γάλα καὶ ἀλεύρι ἀπαγορεύεται τὰς πρώτας ἡμέρας, ἀκολούθως δὲ ἠμπορεῖτε νὰ δίδετε τὸ γάλα καὶ ἀντὶ νεροῦ ἀκόμη, διότι εἶνε ὠφέλιμον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πουλιῶν, ἢ νὰ μουσκεύετε τὸ ψωμὶ εἰς τὸ γάλα ἢ νὰ ζυμώνετε τὸ μπομποτάλευρον ἢ τὸ κριθαράλευρον (χονδραλεσμένα) μὲ τὸ γάλα.

Ἡ λαιμαργία τῶν πουλιῶν εἶνε ἰδιότης πολὺ ἐπικερδῆς εἰς

τὸν ὀρνιθοτρόφον, ὁ ὅποιος δὲν λυπεῖται τὴν τροφήν καὶ τρέφει αὐτὰ μὲ ἀφθονίαν. Τουρνάτιον δὲ εἶνε ἐπιζήμιος δι' ἐκείνον ὁ ὅποιος τρέφει μὲ τζιγκουνιά (γλισχροτότητα), διότι βραδύνουν νὰ μεγαλώσουν τὰ πουλιά του καὶ ἀναγκάζεται νὰ τὰ τρέφῃ πολὺν χρόνον χωρὶς ὄφελος.

Εἰκ. 40. Παραμὰνα ξένου συστήματος. (Ἡ εἰκὼν παριστᾷ μέρος τῆς Πτηνοτροφικῆς Σχολῆς ἐν Καλλιθέᾳ).

Πέντε ἢ ἐπὶ φορὰς τὴν ἡμέραν πρέπει νὰ δίδετε τροφήν εἰς τὰ πουλιὰ τῆς πρώτης ἡλικίας, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ μένουν διαρκῶς αἱ ταγίστραι εἰς τὴν θέσιν των. Πρέπει νὰ χωνεύουν τὸ προηγούμενον γεῦμά των καὶ ἔπειτα νὰ τοὺς δίδετε ἄλλο.

Ἡ τροφή τῶν μικρῶν πουλιῶν, καὶ μέχρις ὅτου γενοῦν ὀρνιθες, πρέπει νὰ εἶνε ἀφθονωτάτη, ἀλλὰ πάντοτε νὰ μὴ ἐπαναλαμ-

βάνεται ἢ ταγῆ πρὸ τοῦ νὰ χωνευθῆ ἢ προηγουμένη. Δι' αὐτὸ πρέπει μὲν νὰ γεμίζουσι αἱ ταγίστραι μέχρις οὗτο χορτάσουσι ὅλα τὰ πουλιά, ν' ἀποσύρῳνται δὲ ἐκεῖθεν ὅταν ταῦτα παύσουσι νὰ τρώουσι. Τοῦτο εἶνε κανὼν ἀπαράβατος· διότι ἐὰν μὲν ἐκεῖ διαρκῶς φαγητόν, καὶ τὰ πουλιά ἐξακολουθοῦν νὰ τρώουσι κατὰ διαλείμματα, δηλαδὴ πρὶν χωνεύσουσι τὴν προηγουμένην ταγῆν των, τότε θὰ πάθουσι ὠρισμένως ἀπὸ δυσπερίαν καὶ δυσκοιλιότητα, τὴν ὁποίαν θὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ θάνατος.

Ὁρνιθῶν ἀνατροφῆς. Ὑπνωτήρια.— Εἶπομεν ὅτι τὰ πουλιά ἐπὶ ἓνα μῆνα ἢ καὶ περισσότερον κατοικοῦν μέσα εἰς τὴν παραμάναν (τεχνητὴν μητέρα), ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξέρχονται καὶ περιφέρονται εἰς τὸν προσδιωρισμένον δι' αὐτὰ χώρον. Μετὰ πάροδον τοῦ μηνὸς ἀφαιρεῖται ἡ παραμάνα, καὶ τὴν μὲν ἡμέραν τὰ πουλιά διασκεδάζουσι εἰς τὴν ἀγλήν ἢ τὸ ὑπόστεγον, ὅπου ὑπάρχουσι καὶ μερικὰ καβαλλέτα (ἐνήλατα) χαμηλὰ καὶ ὑψηλότερα, διὰ νὰ ἀναβαίνουσι καὶ πηδοῦν τὴν δὲ νύκτα κοιτάζονται εἰς τὰ ὑπνωτήρια, μέχρις οὗτο μόνα των ἀρχίζουσι νὰ προτιμοῦν τὰ κοιτάναθρα.

Τὰ ὑπνωτήρια τοποθετοῦνται εἰς τὸν ὀρνιθῶνα ἀνατροφῆς. Ὁ ὀρνιθῶν οὗτος τῶν μικρῶν πτηνῶν δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸν ὀρνιθῶνα φωτοκίας τῶν ὀρνιθῶν (εἰκ. 15), ἐκτὸς μόνον ὅτι ὁ πρῶτος δὲν ἔχει φωλιάς.

Τὰ ὑπνωτήρια εἶνε κινῆτα μὲ κινητὸν πάτωμα καὶ κινητὸν σκέπασμα μὲ τρύπες, τὸ ὁποῖον ὑψώνεται καθ' ὅσον μεγαλώνουσι τὰ πουλιά. Ἐν τοιοῦτον πρέπει νὰ προμηθευθῆτε ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολήν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ ὡς ὑπόδειγμα δύνασθε νὰ κατασκευάσῃτε καὶ ἄλλα ὅμοια, διότι εἶνε ὄργανα χρησιμώτατα.

Τὰ ὑπνωτήρια τοποθετοῦνται μέσα εἰς τὸν ὀρνιθῶνα τὸν προσωρισμένον διὰ τὰ ὀρνιθία.

Τὰ πτηνὰ ὅταν νυκτώσῃ εἰσέρχονται εἰς τὰ ὑπνωτήρια ἀπὸ

τὰς θυρίδας των, τὰς ὁποίας κλείετε, ἀφοῦ εἰσέλθουσι ὅλα ἐκεῖ κάθηται τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, χωρὶς νὰ στενοχωρῶνται καὶ πλακώνονται· ἐνῶ τοῦναντίον συμβαίνει εἰς τὰ ὀρνιθοτροφεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν μεταχειρίζονται τὰ τοιαῦτα ὑπνωτήρια, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἐπενοήσαμεν. Τὴν πρωίαν ἀνοίγονται αἱ θυρίδες τῶν ὑπνωτηρίων, ἐξέρχονται τὰ πτηνὰ καὶ τρέχουσι εἰς τὰς ποτίστρας, αἱ ὁποῖαι εἶνε ἀπὸ προτιότερα ἔτοιμοι. Τότε ὕστερα ἀπὸ τὸ τάξιμα τῶν πουλιῶν, θὰ καθαρισθῆ καλῶς τὸ πάτωμα ἐκάστου ὑπνωτηρίου, δηλαδὴ θὰ ξεσοῦν τὰ περιπτώματα μὲ τὴν ξύστραν, θὰ πλυθῆ ἢ σανὶς, καὶ ἀφοῦ στεγνώσῃ θὰ τοποθετηθῆ πάλιν τὴν ἑσπέραν εἰς τὴν θέσιν της.

Εἰς τὰ ὑπνωτήρια κοιτάζονται τὰ πουλιά ἐξ σχεδὸν ἑβδομάδας, κατὰ τὸ διάστημα δὲ αὐτὸ ἐξακολουθεῖ ἡ κανονικὴ αὐτῶν τροφή, ὅπως εἶπομεν ἀνωτέρω. Τότε τοποθετεῖται εἰς τὸν ὀρνιθῶνα ἀνατροφῆς τὸ κοιτάναθρον (ἢ κούρνια) καὶ τὰ πουλιά ἀρχίζουσι ν' ἀναβαίνουσι καὶ κουρνιάζουσι εἰς αὐτό. Κατόπιν ἀφαιροῦνται τὰ ὑπνωτήρια καὶ φυλάττονται δι' ἄλλην ἀνατροφὴν νέων μικρῶν πουλιῶν.

Ὁ αὐτὸς ὀρνιθῶν ἀνατροφῆς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ βέβαια καὶ ὡς ὀρνιθῶν φωτοκίας, ὅταν μεγαλώσουσι τὰ πουλιά καὶ γίνουσι ὀρνιθες, ἀφοῦ κρεμάσῃ τις εἰς τοὺς τοίχους του τὰς φωλιάς.

Ὁρνιθόπουλα.— Ὅταν τὰ πουλιά μεγαλώσουσι ἢ τροφῆ των γίνεται τακτικώτερα, εἰς τρία δηλαδὴ γεύματα, ἐν τὴν πρωίαν μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἐν τὴν μεσημβρίαν καὶ ἐν κατὰ τὸ δειλινόν.

Καὶ τὸ μὲν πρωινὸν γεῦμα γίνεται 1) ἀπὸ μάζας, αἱ ὁποῖαι σύγκεινται ἀπὸ δύο μέρη ὅχι φρέσκου ψωμοῦ λεπτοκομμένου, ἢ ἀπὸ μπομποπιάλευρον, ἢ κριθάλευρον ἢ καὶ ἀπὸ πίτυρα, 2) ἀπὸ ἓν μέρος αἵματος βρασμένου καὶ ψιλοκομμένου ἢ ἀπὸ τσιγαρίδα τῶν χοιρινῶν ἢ ἄλλας ζωικὰς οὐσίας ψημένας καὶ 3) ἀπὸ ἓν μέ-

ρος λαχανικῶν. Εἰς τὸ μῆγμα αὐτὸ προστίθετε μικρὰν ποσότητα (1 σταῖ ἐκατὸ μέρη) σκόνην φωσφοροῦχον, τὴν ὁποίαν προμηθεύσθε ἀπὸ τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολὴν μας, ἢ ψηλοτριμμένα κόκκαλα ζώων ἢ καὶ ἐλαχίστην ποσότητα (μισὸ σταῖ ἐκατὸ) ἄνθος θειαφιοῦ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐμποδίζει τὰ πουλιὰ ἀπὸ τοῦ νὰ τσιμποῦν τὸ ἐν τὸ ἄλλο.

Τὴν μεσημβριανὴν δίδετε μᾶζαν ἀπὸ ἄλλο εἶδος ἀλεύρου ἀνακατωμένου μὲ τυρόγαλο ἢ μὲ γάλα νερωμένο ἢ μᾶζαν ψημένης πατάτας, ἀφοῦ κοπανίσετε εἰς τὸ γουδι καὶ ἀνακατέψετε μὲ πίτυρα.

Τὴν δὲ ἐσπέραν δίδετε τριμμένους κόκκους δημητριακῶν καρπῶν ἢ σὺβαλα καλῆς ποιότητος, ἀφοῦ πρῶτον τὰ ἔχετε μουσκεῖν εἰς τὸ νερὸν διὰ νὰ μαλακώσουν καὶ φουσκώσουν ὀλίγον, καὶ οὕτω γίνουν εὐκολογώνευτα καὶ θρεπτικώτερα. Μὴ λησμονῆτε δὲ κάποτε καὶ συχνὰ μάλιστα τὴν ξεφρυτωμένην βρώμην ἢ κριθὴν ἢ φακὴν, ὅπως ἐδείξαμεν ἀνωτέρω.

Μὲ αὐτὴν τὴν διαίταν, μὲ τὴν τελείαν καθαριότητα καὶ μὲ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν ὅλων τῶν παραγγελμάτων μας, τὰ πουλιά σας θὰ μεγαλώσουν ταχέως, καὶ εἰς τοὺς 4 μῆνας θὰ ἔχετε ἕξοχα κοιτόπουλα, διὰ νὰ φιλοξενήσῃτε τὸν Νομάρχη ἢ τὸν ἐπίσκοπόν σας. Μὴ λησμονῆτε δὲ νὰ στέλλετε κᾶπου κᾶπου κανὲν ἀπὸ αὐτὰ καὶ εἰς τὸν διδάσκαλον τῶν τέκνων σας, χωρὶς νὰ περιμένετε νὰ σας τὸ ζητήσῃ.

Σημειώσατε δὲ ὅτι ἡ τροφή πρέπει ν' ἀλλάξῃ συχνὰ διὰ νὰ συνηθίσουν τὰ πουλιὰ νὰ τρώγουν ἀπ' ὅλα, σύμφωνα μὲ τὴν φύσιν των, διότι ὡς προείπομεν ταῦτα εἶνε ζῶα παμφάγα.

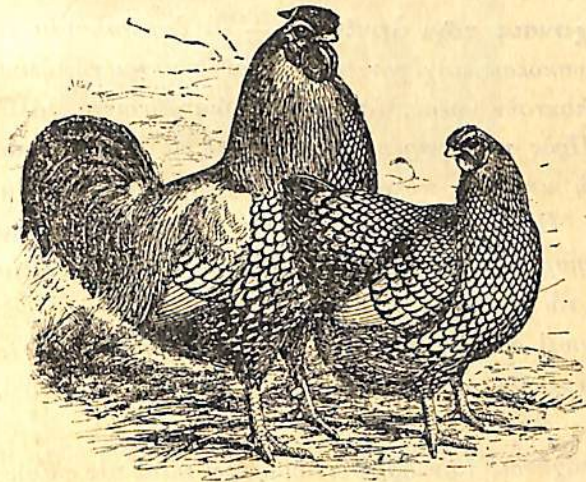
Τρίτης ποιότητος ρύζι βρασμένον δὲν εἶνε ἄσχημον, μάλιστα καὶ ἐπιβάλλεται ἡ τροφή αὕτη, ὅταν τὰ πουλιά σας δείξουν σημεῖα εὐκοιλιότητος.

Τρίμματα σκόρδου ἢ κρομμυδιοῦ πολὺ συχνὰ ν' ἀνακατεύετε εἰς τὰς μᾶζας, διότι εἶνε ὠφελιμώτατα καὶ προλαμβάνουν πολ-

λὰς ἀσθενείας. Ἐπίσης καὶ ὀλίγον κρᾶσι νερωμένο εἶνε πολὺ ὠφελίμον.

Εἰς πολλοὺς θὰ φανῇ παράδοξος ἢ τοιαύτη τροφή διὰ πουλιὰ καὶ πολυέξοδος· ἀλλ' ἡ πείρα θὰ τοὺς διδάξῃ ὅτι εἰς τοῦτο ἔγκειται τὸ κέρδος.

Ἀπὸ τὰ πουλιὰ πού ἐγεννήθησαν τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον δὲν πρέπει νὰ φυλάττε διὰ τὴν φωτοκίαν· διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι μεγαλώνουν μὲ δυσκολίαν καὶ βραδύνουν νὰ γεννήσουν, ἀλλὰ καὶ ὅταν μεγαλώσουν δὲν γεννοῦν πολλὰ αὐγά.

Εἰκ. 41. Ὄρνιθες Βυανδόν.

Ὁ Μάϊος εἶνε ὁ καλύτερος μῆν διὰ τὸ διάλεγμα τῶν πουλιῶν, πού θὰ κρατήσῃτε, ἀπὸ ὅλα τὰ πουλιὰ πού ἐβγάλατε ἀπὸ τὸν Φεβρουάριον ἕως τὸν Μάϊον.

Τὸν Ἰούλιον μῆνα γίνεται ἄλλο διάλεγμα τῶν πουλιῶν πού ἐγεννήθησαν τὴν ἄνοιξιν καὶ θὰ διατηρηθῶν διὰ τὴν ἀναπαγωγὴν. Τὰ δὲ ἀποδιαλεούδια καὶ ἐν γένει ὅσα πουλιὰ δὲν εἶνε

κατάλληλα διὰ τὴν φωτοκίαν, πρέπει μόλις φθάσουν εἰς τὸ μεγαλύτερον ἀνάστημά των νὰ μὴ τα κρατῆτε πλέον, διότι τὰ τρέφετε ματαιῶς, καὶ ἀδίκως ἐξοδεύετε διὰ τὴν ἀνατροφήν των. Καλὸν λοιπὸν καὶ συμφέρον σας εἶνε νὰ τα παχύνετε, καὶ τα ξεκάμνετε.

Ἀπὸ τὰ πουλιὰ πού ἐκρατήσατε διὰ τὴν παραγωγὴν, πρέπει νὰ ξεχωρίσετε ἐγκαίρως τὰ ἀρσενικά ἀπὸ τὰ θηλυκά, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλοῦν τὸ ἓν τὸ ἄλλο μὲ τοὺς ἔρωτάς των· διότι διαφορετικὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀπλῆ πρὸ τοῦ καιροῦ χρῆσις τῶν ἐρωτοτροπιῶν βλάπτει εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὄλων τῶν πουλιῶν, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων ζώων.

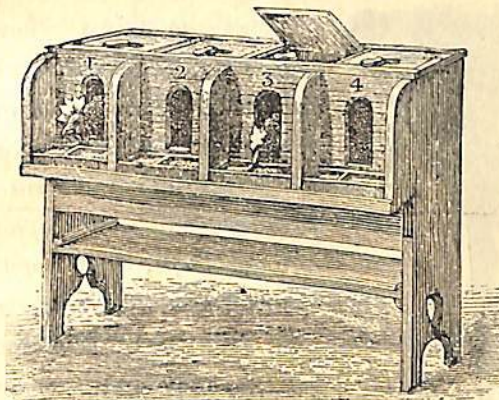
Πάχυνσις τῶν ὀρνέθων.—Τὰ ὀρνιθόπουλα εἰς μικρὰν ἡλικίαν δυσκόλως παχύνονται. Διὰ τοῦτο μέχρι τῆς ἡλικίας 4 ἢ 5 μηνῶν ἀποκτοῦν κρέας, ἐὰν καλῶς διατρέφονται, ἀλλ' ὄχι καὶ πάχος. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ τα ἔχετε εἰς μέρος περιορισμένον διὰ νὰ μὴ κινοῦνται πολὺ, καὶ σκοτεινόν, ὥστε νὰ νομίζουν ὅτι εἶνε νύξ. Ἡ τροφή των τότε πρέπει νὰ εἶνε ἄφθονος καὶ νὰ δίδεται εἰς ὠρισμένας ὥρας. Τριῶν ἐβδομάδων τοιαύτη δίαιτα εἶνε ἀρκετή, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν της.

Τὸ πουλιὶ διὰ νὰ παχυνθῆ πρέπει νὰ ἔχῃ φθάσει εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξίν του, δηλαδὴ ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔχει νὰ μεγαλώσῃ πλέον.

Ἡ πάχυνσις τῶν ὀρνέθων διαφέρει κατὰ τὰς φυλάς. Εἰς τὰς μεγαλοσώμους φυλάς τὸ πάχος διασκορπίζεται εἰς ὅλον τὸ σῶμα τοῦ πτηνοῦ, ἐνῶ εἰς τὰς μικροσώμους, ὅπως εἶνε αἱ ντόπιες ὀρνίθες, τὸ πάχος συσσωρεύεται εἰς τὰ ἐντόσθια καὶ τὰ πλάγια τῆς κοιλίας. Εἰς ὅλον τὸ σῶμα διασκορπίζεται ἐπίσης τὸ πάχος καὶ εἰς τὰς ὀρνίθας, αἱ ὁποῖαι κατὰγονται ἀπὸ ντόπιες κόττες μὲ ξενικούς πετεινοὺς. Εἰς τὰ τοιαῦτα πτηνὰ εἶνε περιττὸς ὁ εὐνοχισμός. Ἄν καὶ πρέπει νὰ καταργηθῆ τὸ βάρβαρον αὐτὸ ἔθιμον,

ἀφοῦ δύναται ἕκαστος νὰ παχύνῃ τοὺς πετεινοὺς κατ' ἄλλον τρόπον καὶ εἰς ὀλίγον χρόνον.

Διὰ νὰ παχυνθῆ τὸ πτηνὸν πρέπει νὰ ἔχῃ τελείαν ἀνάπτυξιν καὶ ἡσυχίαν, καὶ νὰ εὐρίσκειται εἰς τὸ σκοτός. Ὅστε τὸ μέρος τῆς παχύνσεως (τὸ παχυντήριον) πρέπει νὰ εἶνε εὐάερον μὲν ἀλλὰ σκοτεινόν καὶ εἰς μέρος χωρὶς τὸν παραμικρὸν θόρυβον. Εἰς τοιαύτην θέσιν τὸ πτηνόν, ἀφοῦ φάγῃ καλά, κοιμᾶται διαρκῶς καὶ παχύνεται ταχέως.

Εἰκ. 42. Παχυντικὰ κελλία.

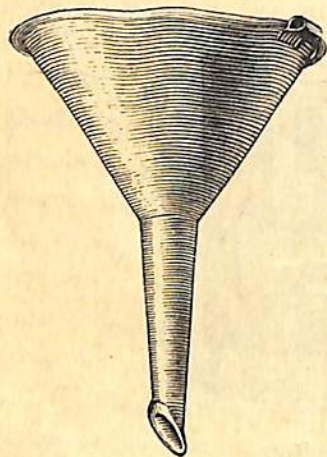
Διὰ τὰ ἀνεπτυγμένα πτηνὰ (πετεινοὺς καὶ ὀρνίθας) ὑπάρχουν διάφοροι μέθοδοι παχύνσεως. Διακρίνεται δὲ ἡ πάχυνσις εἰς ἑλευθέραν καὶ καταναγκαστικὴν. Θὰ ἀναφέρωμεν τοὺς δύο ἀπλουσιτέρους τρόπους.

Ἡ ἑλευθέρα πάχυνσις γίνεται ὡς ἐξῆς : Τὸ πτηνὸν ἐγκλείεται ἐντὸς κιβωτίου (κελλίου) μὲ κάγκελα ἢ θυρίδας εἰς τὸ ἐμ-κροσθινὸν μέρος, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξάγει τὴν κεφαλὴν του καὶ τρώγει εἰς τὰς ὠρισμένας ὥρας καὶ πίνει ἀπὸ τὰ ἔξωθεν εὐρισκό-μενα πινάκια ἢ δοχεῖα.

Ἐν ἄλλειπει παχυντικῶν κελλίων θέτουν τὸ πτηνὸν ὑποκάτω ἀπὸ κοφίνι, ἀλλὰ πάντοτε εἰς μέρος σκοτεινόν. Μόνον εἰς τὴν ὥραν τοῦ ταγίσματος ὑπάρχει φῶς.

Τὸ δὲ εἶδος τῆς τροφῆς πρέπει νὰ ἀλλάσῃ κάθε τρεῖς ἡμέρας καὶ νὰ εἶνε ἄφθονος καὶ καθαρά.

Ἄλλ' ὁ καλύτερος τρόπος παχύνσεως εἶνε ὁ καταναγκαστικὸς μὲ μπουκιᾶς (βλωμοὺς) ζύμης ἀπὸ ἀλεύρι κατωτέρας ποιότητος. Κοπανίζετε ὀλίγες μπουκιᾶς ὀπωσοῦν μακρουλές, τὰς ὁποίας

Εἰκ. 43. Πτηνοτροφικὸν χωνί.

ἀφοῦ βουτίσετε εἰς τὸ γάλα ἢ καὶ ἀπλοῦν νερὸ διὰ νὰ γλυστροῦν εἰς τὸν οἰσοφάγον, εἰσάγετε αὐτὰς τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης εἰς τὸ στόμα τοῦ πτηνοῦ μὲ τὸ ἓνα χέρι καὶ σπρώχνετε τὴν ζύμην μὲ τὸν δάκτυλον ἐντὸς τοῦ στόματος καὶ ἔπειτα ἔξωθεν τοῦ λαιμοῦ σιγὰ σιγὰ, ἕως νὰ φθάσῃ αὕτη εἰς τὸν στόμαχον. Τοῦτο γίνεται μὲ τὸ ἓνα χέρι ἐνῶ μὲ τὸ ἄλλο κρατεῖτε ὀρθῆν τὴν κεφαλὴν τοῦ πτηνοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχετε μεταξὺ τῶν γονάτων σας. Ἀκολούθως μὲ τὸ εἰδικὸν χωνὶ χύνετε ὀλίγον ὕδωρ εἰς τὸ στόμα τοῦ πτηνοῦ καὶ

τὸ ἀφίνετε μέχρις ὅτου χωνέψῃ. Τοῦτο γίνεται 2 ἢ 3 φορὰς τὴν ἡμέραν ἐπὶ 16 ἕως 20 τὸ πολὺ ἡμέρας.

Κατ' ἀρχὰς οἱ βλωμοὶ αὐτοὶ εἶνε 3 ἢ 4 εἰς κάθε τάγισμα, ἔπειτα ἀυξάνουν κατὰ 1 καθ' ἡμέραν καὶ φθάνουν ἕως δέκα. Ὅταν τὸ δέρμα τῆς ὀρνιθὸς γίνῃ ἐντελῶς λευκὸν καὶ παρουσιάξῃ ξόγγι μεταξὺ τῶν δύο ὤμων ἀπόδειξις ὅτι τὸ πτηνὸν ἐπαχύνθη καὶ παύει ἢ ταγῆ, διότι ἂν ἐξακολουθήσῃ αὕτη, τὸ πτηνὸν ἀρχίζει νὰ ἀδυνατίζῃ πάλιν.

ΙΝΔΟΡΝΙΘΕΣ

(διάνοι ἢ γάλοι).

Γενικὰ περὶ ἰνδορνιθῶν.— Αἱ ἰνδορνιθες (διάνοι ἢ γάλοι) εἶνε δύο εἰδῶν, αἱ ἄγρια ἢ τῆς Ἀμερικῆς καὶ αἱ ἡμεροὶ ἢ οἰκόσιτοι (εἰκ. 44) μὲ τὸ πτέρωμα ἐντελῶς μαῦρον ἢ ἀναμιξ μαῦρον καὶ ἄσπρον, ἢ μὲ πτέρωμα μαῦρον ἀνακατενμένον μὲ πτεροὺς ὑπόξανθα, ἢ τέλος μὲ πτέρωμα ἐντελῶς λευκόν.

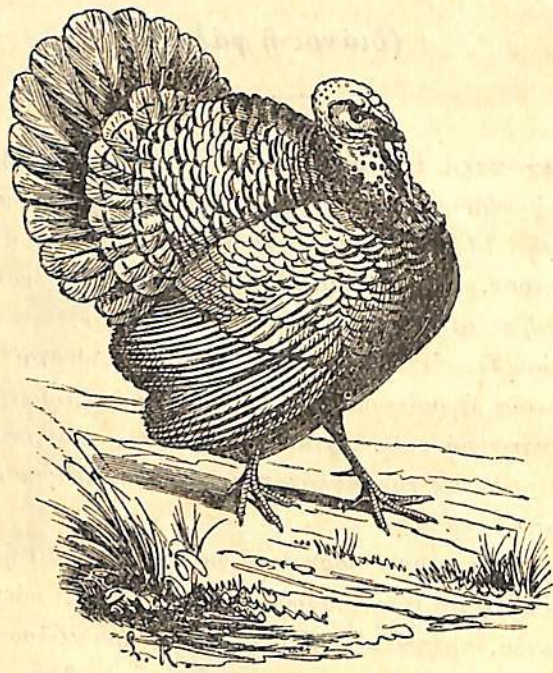
Αἱ ἰνδορνιθες εἶνε πτηνὰ ἐπικερδῆ, ὅταν δύναται τις νὰ τὰς ὀδηγῇ εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ νὰ βόσκουν, καὶ ἐπομένως κοστίζει ὀλίγον ἢ ἀνατροφή των. Ὅταν ὁμως κανεὶς εἶνε ἡναγκασμένος νὰ τὰς ἀνατρέφῃ εἰς τὴν αὐλήν του, βεβαίως ὀλίγον θὰ τοῦ φέρουν κέρδος.

Τὸ κλώσημα τῶν ἰνδορνιθῶν διαρκεῖ 28—30 ἡμέρας. Διὰ τοῦτο ὅταν θέλῃ τις νὰ κλωσῆσῃ (ἐπρώσῃ) αὐτὰ κότεας καὶ ἰνδορνιθὸς μαζύ, πρέπει νὰ καθίσῃ πρῶτον τὴν κλώσσαν εἰς αὐτὰ ἰνδορνιθὸς (γαλοπούλας) καὶ μετὰ 8 ἡμέρας νὰ θέσῃ καὶ τὰ αὐτὰ τῆς κότεας, διὰ νὰ βγοῦν (ἐκκολαφθοῦν) ὄλα ταυτοχρόνως.

Ἄλλ' εἴτε ἀπὸ φυσικὴν κλώσσαν ἐπρασθοῦν τὰ αὐτὰ εἴτε ἀπὸ κλωσσομηχανήν, τὸ ὁποῖον εἶνε καὶ τὸ προτιμότερον διὰ πολλοὺς λόγους, πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν εἰς μέρος ὄχι ξηρὸν καὶ τὸ ὁποῖον νὰ βλέπῃ εἰς τὴν ἀνατολήν.

Ἡ ἐπρώσις καὶ ἡ ἐκκόλαψις γίνεται ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ εἰς τὰ αὐτὰ τῆς ὀρνιθὸς.

Ἄνατροφή τῶν ἰνδορνιθίων. — Ἐὰν πρόκειται ν' ἀσχοληθῆ τις ἔτσι ἀπὸ εὐχαρίστησιν εἰς τὴν ἀνατροφήν πουλιῶν, βεβαίως δὲν πρέπει νὰ προτιμῆται τὰ ἰνδορνιθία, διότι εἶνε πινηὰ πολὺ εὐαίσθητα καὶ δύσκολα εἰς τὴν ἀνατροφήν· καὶ ἂν ἡ δια-

Εἰκ. 44. Ἰνδόρνις ἀρσενική.

τροφή ἔχει πολὺ νὰ κάμῃ εἰς τὴν ὑγείαν των, πολὺ περισσότερον ἔχει νὰ κάμῃ ἢ καθαριότητος καὶ ἢ θερμοκρασία.

Τὰ ἰνδορνιθία δὲν ἀγαποῦν ποσῶς τὴν ὑγρασίαν, ἢ ὅποια καὶ τὰ βλέπτει πολὺ· ἐν τούτοις ὑποφέρουν τὴν ἐλαφρὰν δρόσον τῆς πρωΐας, ἐνῶ ἡ βροχὴ τὰ καταστρέφει· ὅθεν ἀπαιτεῖται δι' αὐτὰ ἀναθρεπτήριον ὑγιεινὸν καὶ τεχνητὴ μητέρα ἀρκετὰ θερμῆ. Πάν-

τοτε δὲ νὰ ἔχουν τὴν εὐκολίαν νὰ ἐξέρχονται ἐλεύθερα εἰς τὸν περιβόλον των, ὁσάκις αἰσθανθῶν ὅτι ἐξεστάθησαν πολὺ.

Ἀπὸ τὴν δευτέραν ἢ τρίτην ἡμέραν πρέπει νὰ τοῖς ἐπιτρέπεται νὰ ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν παραμάραν καὶ βαθμηδὸν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν νὰ μεγαλώνετε τὸν περιβόλον των μὲ μικρὸν κινήτὸν σωματόπλεγμα. Ἀπὸ δὲ τῆς ὀγδόης ἢ δεκάτης ἡμέρας ἡμπορεῖτε νὰ τα ἀφίνετε νὰ τρέχουν ἐλευθέρως, νὰ μὴ λησμονῆτε ὅμως νὰ σπεύσητε νὰ τα κλείσετε κατὰ τὸν χρόνον τῆς βροχῆς, ὅπως καὶ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ καυστικοῦ ἡλίου, ὁ ὁποῖος τὰ θανατώνει τάχιστα ὅπως καὶ ἡ ὑγρασία.

Ἡ τροφή τῶν ἰνδορνιθίων πρέπει νὰ εἶνε πρῶτα πρῶτα δυναμωτική. Ἡ ἀπλουστερα τροφή δι' αὐτὰ εἶνε μᾶζα ἀπὸ κριθαράλευρον, ἀνακατωμένον μὲ ξυνόγαλα, εἰς τὴν ὁποίαν προσθέτετε πετροσέλινον (μαϊδανόν), κρομμύδι, ὀλίγα φύλλα ἀψηνηθιάς, ὀλίγον ἄνηθον, ὅλα αὐτὰ ψιλοκομμένα. Ἐπίσης ὠφελεῖ νὰ ρίπτετε εἰς τὴν μᾶζαν μίαν πρέζαν ἄνθος θειαφιοῦ καὶ ἔπειτα 5 δράμια ἀλάτι εἰς μίαν ὀκτῶν τοῦ κριθαλεύρου.

Ἄλλὰ τὸ καλύτερον δυναμωτικὸν εἶνε τὸ κόκκινον κρασί. Πρέπει λοιπὸν νὰ συνηθίζετε τὰ ἰνδορνιθία σας νὰ πίνουν ἀπ' αὐτὸ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἡλικίας των, χύνοντες εἰς τὸ νερόν των. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δίδετε νερὸν καθαρὸν, ἔπειτα τὸ βάφετε βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον μέχρις ὅτου φθάσετε εἰς τὰ 25 τοῖς ἑκατόν, δηλαδὴ εἰς 100 δράμια νεροῦ χύνετε 25 δράμια κρασί μαῦρο.

Τὰ ἰνδορνιθία ἀγαποῦν πολὺ τὸ ὠμὸν ῥύζι, καὶ καλὸν θὰ εἶνε νὰ τους ρίπτετε ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καμμιὰ χουφτιὰ ἀπὸ τὸ τῆς κατωτέρας ποιότητος, ἀφοῦ πρῶτον τὸ μουσκέψητε ἐπὶ τινος ὥρας διὰ νὰ μαλακώσῃ καὶ γίνῃ εὐκολοχώνευτον. Φυτὰ δὲ εἰς τὰ ὅποια ἀρέσκονται εἶνε τὸ πετροσέλινον (μαϊδανός), κορυφαὶ τσου-

κνίδας, ὁ τσουκνιδόσπορος, τὸ μάραθρον, ἡ ἀψηνηθιά (ἀψηνηθιά), τὸ πολυτριχί.

Τὸ κώνιον καὶ τὰ μεγάλα μανιτάρια μὲ τὰ κόκκινα ἄνθη εἶνε διὰ τὰ ἰνδορνίθια σφοδρὰ δηλητήρια· ἀλλὰ τὸ ἐλαιόλαδον καταπολεμεῖ τὸ πρῶτον ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω δηλητήρια, τὸ δὲ γάλα μεταχειρίζονται ἐναντίον τοῦ δευτέρου.

Ἐκεῖνο τέλος τὸ ὁποῖον εἶνε ἀνέξοδον καὶ τὸ ὁποῖον ὅμως ὠφελεῖ πολὺ τὰ ἰνδορνίθια, ἐνῶ ταυτοχρόνως εἶνε εὐεργετικώτατον εἰς τὴν γεωργίαν, εἶνε τὰ αὐτὰ τῶν ἀκρίδων. Ἀφίνετε τὰ ἰνδορνιθιά σας εἰς τοὺς ἀγρούς ὅπου εἶνε αὐτὰ ἀκρίδων καὶ πρὸς χαρὰν σας θά τα ριμάξουν. Ὅχι ὅμως καὶ εἰς ἀκρίδας, τὰς ὁποίας τρώγουν μὲν μὲ λαιμαργίαν, ἀλλὰ κάμουν τὸ κρέας τῶν πουλιῶν ἄνοστον τὰ δὲ αὐτὰ τῶν ἀηδέστατα. Μὴ λησμονῆτε δὲ καὶ εἰς τὰ ἰνδορνιθιά σας τὴν ξεφυτρωμένην βρώμην ἢ κριθήν.

Μὲ αὐτὴν λοιπὸν τὴν διαίταν, καλὴν θερμοκρασίαν, τόπον εὐάερον, ἔδαφος ξηρὸν, πυριτιοῦχον (τσακμακοπετροῦχον) ἢ ἀμμῶδες δύναται νὰ εὐδοκίμησῃ ἢ ἀνατροφῇ τῶν ἰνδορνιθίων, ἅτινα ὑπερνεκροῦν τὴν ἐπικίνδυνον κρίσιν τῆς λεγομένης **κοκκινιάς**, δηλαδή τῆς ἡλικίας κατὰ τὴν ὁποίαν ξεφυτρώνουν τὰ λειριά των. Ὅταν γίνουν ὅλα αὐτὰ τὰ προφυλακτικά, τὰ ἰνδορνίθια δύναται νὰ πηγαίνουν εἰς τοὺς ἀγρούς, νὰ ζοῦν ἀπὸ ἔντομα, ἀπὸ διάφορους σπόρους, ἀπὸ πετραδάκια, καὶ δὲν ἔχετε πλέον τίποτε νὰ φοβηθῆτε.

Τὰ ἰνδορνίθια ὅταν μεγαλώσουν δὲν ἀρέσκονται πλέον νὰ κοιτάζονται μέσα εἰς τὸν ὀρνιθῶνα καὶ προτιμοῦν νὰ κουρνιάζουν εἰς τὸ ὑπαιθρον· δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τα ἐμποδίζετε ἀπ' αὐτὸ, διότι τότε τὸ κρέας των γίνεται τρυφερώτερον καὶ θρεπτικώτερον ἀπὸ τὸ κρέας τῶν περιορισμένων.

Ἡ κοκκινιά (καλλεοφυία),— Ἡ οἰκοδέσποινα, ἡ ὁποία φροντίζει μὲ ἐπιμέλειαν διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἰνδορνιθίων της

θά τα κάμη νὰ περάσουν χωρὶς κίνδυνον τὴν κρίσιμον ἐποχὴν τῆς κοκκινιάς (καλλεοφυίας). Ἐὰν ὅμως συμβῆ τὸ ἐναντίον, τότε τὰ ἰνδορνίθια ἀρχίζουν νὰ δείχνουν σημεῖα ὄχι εὐχάριστα, χάνουν τὴν ζωηρότητά των, περιπατοῦν βραδέως μὲ τὰς πτέρυγας κρεμασμένας, τὰ πούπουλά των χάνουν τὴν λαμπρότητά των καὶ τὴν κανονικότητά των, σγουραίνουν καὶ γίνονται ὅπως αἱ τρίγες τοῦ σκαντζοχοίρου, τὰ καταλαμβάνει ἀνορεξιά, καὶ ἐπὶ τέλους δὲν θέλουν νὰ λάβουν τροφήν. Ἐπειτα ἀκολουθεῖ διάρροια, ἡ ὁποία ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ ἐξαδυνατίζει, ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ σωθοῦν.

Ἐὰν λοιπὸν συμβῆ αὐτὸ τὸ δυστύχημα ἔπειτα ἀπὸ ὅλας τὰς φροντίδας καὶ περιποιήσεις, τὰς ὁποίας ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω, καὶ ἀρχίσουν νὰ προσβάλλονται τὰ ἰνδορνίθια ἀπὸ τὴν **κοκκινιάν**, πρέπει νὰ σπεύσετε νὰ σώσετε τὰ ἄλλα μεταχειριζόμενοι ἐν φάρμακον ἀποτελεσματικώτατον. Τοῦτο εἶνε μία σκόνη, τὴν ὁποίαν προμηθεύει μόνον ἢ ἐν Ἀθήναις Πτηνοτροφικὴ Σχολὴ καὶ μὲ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχητε ἐφοδιασθῆ, ὅταν ἀποφασίσετε νὰ βγάλετε ἰνδορνίθια.

Ἀπὸ τὴν σκόνην αὐτὴν, ἡ ὁποία λέγεται «φάρμακον κατὰ τῆς καλλεοφυίας (κοκκινιάς)» ὀρίπτετε ὀλίγην εἰς τὴν μᾶζαν τοῦ πρῶτου καὶ ἐσπερινοῦ γεύματος καὶ ἀνακατεύετε καλά. Ἐνα σκονάκι ἀρκεῖ δι' ἓν γεῦμα πέντε ἰνδορνιθίων.

Τὸ φάρμακον αὐτὸ πρέπει νὰ δίδεται δεκαπέντε ἡμέρας πρὸ τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ἡ κοκκινιά καὶ νὰ ἐξακολουθῆ ἐπὶ ἓνα μῆνα, ὁπότε εἶνε ἀσφαλῶς ἀποτελεσματικώτατον.

Πάχυνσις τῶν ἰνδορνιθίων.—Τὰ ἰνδορνίθια παχύνονται εἰς ἡλικίαν 6 ἢ 7 μηνῶν. Διὰ νὰ παχύνουν, δίδουν εἰς αὐτὰ δύο φορὰς τὴν ἡμέραν ἄφθονον καλαμπόκι ἢ νταρὶ (σόγγρον), μουσκεμένα εἰς ἀσβεστόνερον, ὅταν ἐπιστρέφουν ἀπὸ τοὺς ἀγρούς· προστίθενται δὲ κατὰ βούλησιν πατάτες ψημένες, δανκία ψιλοκομμένα, βαλανίδια, καρύδια, κάστανα.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας τὴν ἑσπερινὴν ταγὴν ἀπὸ κόκκους ἀντικαθιστᾶτε μὲ μᾶζαν, καὶ τὰς τελευταίας ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν διανομὴν τῆς μᾶζης, μπουκῶνεται τὰς ἰνδόρνιδάς σας μὲ βλωμοὺς (μπουκιᾶς) ἀπὸ ζυμάρι, οἰουδήποτε ἀλεύρου ἀνακατευμένου μὲ γάλα ἢ ξυνόγαλα. Ἡ μᾶζα αὕτη καλῶς ζυμωμένη μετατρέπεται εἰς βλωμοὺς 2 ἢ 3 δακτύλων μῆκους καὶ πάχους ἑνὸς δακτύλου. Γίνεται δὲ ἡ καταναγκαστικὴ αὕτη ταγὴ, ὅπως εἶπομεν καὶ διὰ τὰς ὀρνίθας (σελ. 54). Ἀρχίζετε ἀπὸ 7 ἕως 10 βλωμοὺς καὶ φθάνετε εἰς τοὺς 18 ἢ 20 εἰς κάθε φαγητὸν ἐκάστης κεφαλῆς.

Δύο πρόσωπα εἶνε ἀναγκαῖα διὰ νὰ ἐκτελέσουν τὸ ἀναγκαστικὸν αὐτὸ τάγισμα, τῶν ἰνδορνίδων. Τὸ ἓν πρόσωπον κρατεῖ τὸ ζῶον μεταξὺ τῶν γονάτων του καὶ τοῦ ἀνοίγει τὸ ράμφος μὲ τὰς δύο χεῖρας, οὕτως ὥστε ἡ κεφαλὴ μὲ τὸν λαιμὸν νὰ ἔχουν γρομμὴν εὐθείαν. Τὸ ἄλλο πρόσωπον εἰσάγει τοὺς βλωμοὺς τῆς ζύμης ἐντὸς τοῦ στόματος καὶ τὸ σπρώχνει μέχρῃ τοῦ λάρυγγος μὲ προφύλαξιν. Ἐπειτα κάμνει νὰ καταβιβασθοῦν οἱ βλωμοὶ ἐντὸς τοῦ στομάχου πιέζων ἑλαφρῶς τὸν λαιμὸν καθ' ὅλον τὸ μῆκος μὲ τὸν δείκτην καὶ τὸν ἀντίχειρα.

Πολλοὶ συνηθίζουσι νὰ δίδουν εἰς τὰς ἰνδόρνιδας καρύδια, ἐν τὴν πρώτῃν ἡμέραν, δύο τὴν ἐπομένην ἔπειτα τρία μέχρῃ τριάζοντα καὶ γίνεται αὐτὸ ὅπως εἶπομεν διὰ τοὺς βλωμοὺς τῆς ζύμης. Ἄλλ' ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς παχύνσεως δίδει εἰς τὸ κρέας μίαν γεῦσιν λαδίσιαν.

Αἱ ἰνδόρνιδες δύνανται τέλος νὰ παχυνθοῦν ἀπὸ χυλὸν ὁ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν στόμαχον τοῦ πτηνοῦ μὲ τὸ χωνί, ἢ καὶ μὲ τὴν παχυντικὴν μηχανήν, ὅπως ὀδηγεῖ ἡ «ὀρνιθοκομικὴ» μας· ἀλλ' ὁ τρόπος αὐτὸς εἶνε διὰ συστηματικὰ πτηνοτροφεία.

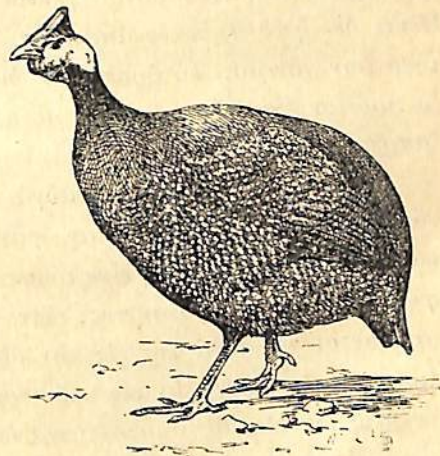
ΜΕΛΕΑΓΡΙΔΕΣ

(φραγκόκοττες).

Τῆς μελεαγρίδος, κοινῶς φραγκόκοττας ὑπάρχουσι πολλὰ φυλαὶ καὶ ποικιλίαι· ἀλλ' ἡ συνηθεσιτέρα εἶνε ἡ παρ' ἡμῖν κοινὴ ἢ οἰκόσιτος, ἢ λεγομένη καὶ **μιτροφόρος**, διότι φέρει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μίτραν, καὶ ἔχει χρῶμα μαῦρον μὲ πολλὰ καὶ πυκνὰ στίγματα λευκά.

Ὅπως καὶ ἡ ἰνδόρνις οὕτω καὶ ἡ μελεαγρίς ἠμπορεῖ νὰ περνᾷ τὴν ζωὴν της εἰς τόπους πεφραγμένους. Ἐν οἰονδήποτε ὑπόστεγον μὲ κοτιάνανθρον εἶνε ὅλον ὃ τι ἀπαιτεῖ· ἀλλ' ὅταν τὴν ἀνατρέφετε πρέπει νὰ της ὀρίζετε ἰδιαίτερον τόπον· διότι διαφορικὰ θὰ ἴδῃτε τὸ ἀρσενικὸν νὰ φονεύῃ τὰς ὀρνιθὰς σας.

Ἡ ἀνατροφή τῶν μελεαγρίδων δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν τῶν ἰνδορνίδων· ἀπαιτεῖ ὡς καὶ ἡ δευτέρα ἐκτεταμένον χῶρον, χλόην καὶ ἔντομα. Ἄλλὰ πρέπει νὰ τὴν ἐμποδίζετε ἀπὸ τοῦ νὰ

Εἰκ. 45. Μελεαγρίς (φραγκόκοττα).

εἰσέρχεται εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰ καλλιεργημένα μέρη, διότι προξενεῖ καταστροφὴν, χωρὶς ὅμως νὰ τὰς ἐμποδίζετε ἀπὸ τοῦ νὰ περιφέρονται εἰς τὰ χέρσα καὶ βατώδη μέρη, ὅπου εὐρίσκουν ἄφθονον τροφήν. Κατὰ ἄλλα τρέφονται ὅπως αἱ ἰνδόρνιδες.

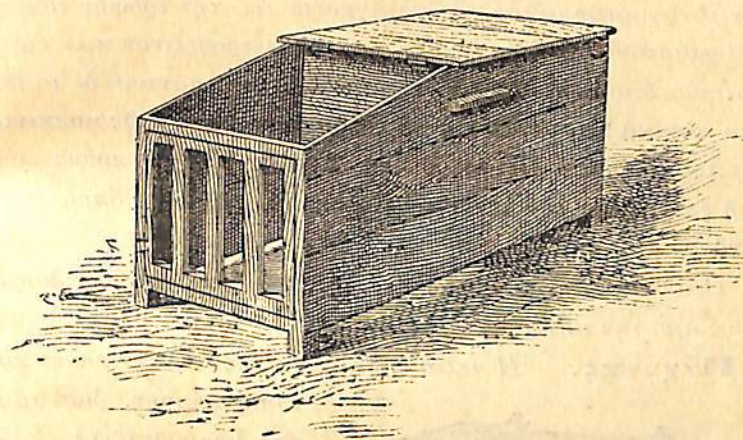
Ἐπειδὴ ἡ μελεαγρίς συνηθίζει νὰ γεννᾷ ὅπου δὴποτε καὶ μακρὰν τοῦ ὄρνιθωνος, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τὴν παρακολουθῆτε καὶ νὰ λαμβάνετε ὅλας τὰς προφυλάξεις διὰ νὰ μὴ χάνετε τὰ αὐγά της. Εἰς τὴν φωλεάν της πρέπει νὰ ἀφίνετε ὡς φῶλον πάντοτε ἓν αὐγὸν ἰδικόν της.

Ἡ φωτοκία της ἀρχίζει ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀνοίξεως καὶ ἐξακολουθεῖ ἕως τὸ φθινόπωρον· δύναται δὲ νὰ δώσῃ πενήντα ἕως ἐξήντα αὐγά. Τὰ αὐγά τῆς μελεαγρίδος εἶνε μικρὰ καὶ κοκκινωπά. Αἱ πρώται γένναι της δὲν δίδουν αὐγά γόνιμα. Πέντε δὲ ἢ ἕξ θηλυκὲς ἀπαιτοῦν ἓνα ἀρσενικὸν διὰ νὰ εἶνε τὰ αὐγά των γόνιμα. Τὸ ἀρσενικὸν διακρίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν ὅτι τὸ πρῶτον ἔχει τὴν κεφαλὴν μεγαλυτέραν καὶ τὴν μίτραν μεγαλοπρεπεστέραν.

Ἀφοῦ συναθροίσητε τὰ αὐγά τῆς μελεαγρίδος δύνασθε μὲν νὰ τῆς τα παραδώσητε, ὅταν φανερώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν της διὰ νὰ κλωσσήσῃ· ἀλλ' αὐτὴ εἶνε τόσον φιλοτάραχος καὶ τόσον ὀλίγον φροντίζει διὰ τὸν γόνον της, ὥστε συνηθῶς προτιμοῦν νὰ ἐμπιστεύωνται τὰ αὐγά της εἰς τὴν ὄρνιθα ἢ εἰς γαλοπούλαν καὶ μάλιστα κατὰ προτίμησιν εἰς κλωσσομηχανήν.

Αἱ φροντίδες αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ τὴν ἐπιδόξουσαν μελεαγρίδα εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς διὰ τὴν ὄρνιθα καὶ ἰνδόρνιθα. Ἡ δὲ ἐπιδόσις τῶν αὐγῶν της διαρκεῖ 28 ἢ 30 ἡμέρας· ὥστε, ὅπως καὶ διὰ τὰ αὐγά τῆς ἰνδόρνιδος, ἂν θέλῃ τις νὰ ἐπιδόξῃ μαζὺν καὶ αὐτὰ ὄρνιθος πρέπει νὰ θέσῃ πρῶτον τὰ αὐγά τῆς μελεαγρίδος καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, νὰ τοποθετήσῃ τὰ τῆς ὄρνιθος διὰ νὰ βγοῦν (ἐκκολαφθοῦν) τὰ πουλιὰ ταυτοχρόνως. Ἡ ἐξέτασις τῆς

γονιμότητος τῶν αὐγῶν της μὲ τὸ κοινὸν φροσκόπιον εἶνε πολὺ δύσκολος ἔνεκα τοῦ χρώματος τοῦ φλοιοῦ· καὶ γίνεται αὕτη τὴν 7

Εἰκ. 46. Κλωσσοφωλιὰ ξυλίνη (ἐπραστικὸν κιβώτιον).

ἢ 8 ἡμέραν. Διὰ τοῦτο μόνον μὲ τὸ μαγικὸν φροσκόπιον εἶνε ἀσφαλές.

Ἄνατροφή τῶν πουλιῶν τῆς μελεαγρίδος.—

Οἱ νεοσσοὶ τῆς μελεαγρίδος εἶνε πολὺ εὐαίσθητοι καὶ δυσκολανάθρεπτοι. Ἐπίσης αἱ πρώται φροντίδες τὰς ὁποίας πρέπει νὰ λάβητε δι' αὐτοὺς εἶνε νὰ τοὺς προφυλάττητε ἀπὸ τὸ ψῦχος, ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν καὶ ἀπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον. Διὰ τοῦτο νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν σας τὸν τρόπον τῆς ἀνατροφῆς τῶν ὄρνιθίων μὲ τὰς παραμάνας.

Ἡ πρώτη τροφή τῶν μελεαγριδίων πρέπει νὰ εἶνε αὐγά σκληροψημένα καὶ ψιλοκομμένα καὶ βρομένα μὲ γάλα καὶ αὐγά μύρμηκος ἢ ἀκρίδος ὡς καὶ σησάμιον. Μετὰ τινὰς ἡμέρας εἰς τὰ σκληρὰ αὐγά προσθέτετε ψίχαν ψιλοτριμμένον ψωμοῦ, τσουκνίδας ἢ μαρούλια ψιλοκομμένα, κανναβόσπορον, κεχρί, σκύβαλα, πίτυρα κλπ. Δύνασθε ἐπίσης νὰ δίδετε βρασμένον ὄρۇζι, ῥαδίκια, πετροσέλινον (μαϊδανὸν) καὶ μπομποτάλευρον, ὅπως καὶ τὴν ξεφυτρωμένην βρώμην. Αὐτὴν μάλιστα κατὰ προτίμησιν.

Ἡ ὑγιεινὴ τῶν μελεαγριδίων εἶνε ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῶν ἰνδορ-
νιδίων. Ὑφίστανται καὶ αὐτὰ τὴν κρίσιν τῆς **κοκκινιάς** καὶ εἶνε
καλὸν τὸν χρόνον αὐτὸν νὰ ἀναμιγνύετε εἰς τὴν τροφήν των οὐ-
σίας ἐρεθιστικὰς, ὅποια ἢ κάρναβις, τὸ πετροσέλινον κ.λ. ὡς καὶ
τονωτικὰς ὅποια ἢ κίνα, ἢ γεντιανὴ κ.λ. πρὸ πάντων δὲ τὰ θαυ-
μάσια **τονικὰ καταπότια** ἢ τὸ **φάρμακον κατὰ τῆς κοκκινιάς**,
ἅπερ προμηθεύει ἡ Πτηνοτροφικὴ Σχολή. Ἐὰν ἡ κρίσις ἐμφα-
νισθῇ ἐπιχειρεῖτε τὴν αὐτὴν θεραπευτικὴν μέθοδον, ὅπως καὶ εἰς
τὰ ἰνδορνίδια.

Ὅταν τὰ πουλιὰ μεγαλώσουν ἢ ἀνατροφὴ των δὲν διαφέρει
ποσῶς ἀπὸ τὴν τῶν ὀρνιδίων.

Πάχυνσις.— Ἡ μελεαγρὶς εἶνε εὐκόλος εἰς τὴν καλὴν κρεα-
τοπαραγωγὴν, διότι τὸ πά-
χος διασκορπίζεται εἰς ὅλον
τῆς τὸ σῶμα καὶ τὰ ψαχνά,
καὶ δὲν ἀποκτᾷ πάχος εἰς
τὰ ἐντόσθια καὶ τὰ πλευρὰ
τῆς κοιλίας ὅπως ἡ ὄρνις
καὶ ἡ ἰνδόρνις· καὶ διὰ τοῦτο
τὸ κρέας τῆς εἶνε τρυφερώ-

Εἰκ. 47. Κιβώτιον εἰδικὸν διὰ τὴν διατή-
ρησιν τῶν ἀγῶν.

τερον καὶ προτιμότερον,
καθόσον ὁμοιάζει πολὺ μὲ
τὸ τοῦ φασιανοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὰ αὐγὰ τῆς μελεαγρίδος προτιμῶν-
ται πολὺ ἔνεκα τῆς λεπτότητος καὶ γευστικότητος αὐτῶν. Διὰ τὸν
σκοπὸν αὐτὸν πρέπει ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξίν της
νὰ τὴν τρέφετε ἀφθόπως μὲ κόκκους ἀραβοσίτου καὶ μὲ ἄλευρα
ἐπὶ μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας.

ΝΗΣΣΑΙ

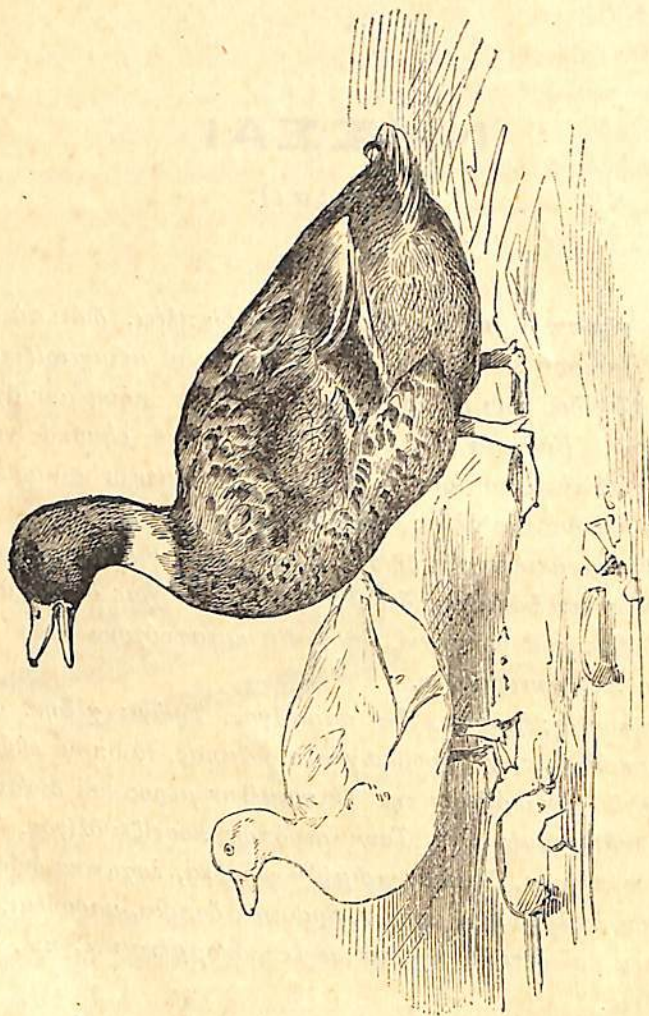
(πάπιαι).

Ἡ **νήσσα** ἢ πάπια εἶνε πτηνὸν ποὺ πλέει, διότι τὰ πόδια
του ἔχουν μεταξὺ τῶν δακτύλων δέρμα καὶ τὰ μεταχειρίζεται ὡς
κουπιὰ. Τὸ εἶδος τοῦτο περιλαμβάνει πλῆθος ποικιλιῶν ἀγρίων
καὶ ἡμέρων. Ἐδῶ θὰ γίνῃ λόγος μόνον διὰ τὰς οἰκιακὰς νήσσας
καὶ ἰδίως διὰ τὰς ἐντοπίους· διότι ὅσα θὰ εἴπωμεν δι' αὐτὰς ἐφαρ-
μόζονται καὶ διὰ τὰς ἄλλας ξένας φυλάς.

Ἡ νήσσα ἀντέχει νὰ ζῆ νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς τὸ ὑπαιθρον,
ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχετε δι' αὐτὰς μι-
κρὸς καλύβας, καὶ ὑπόστεγα, ὅπου θὰ καταφεύγουν διὰ ν' ἀνα-
παύονται καὶ γεννοβολοῦν.

Ἡ νήσσα ὡς ἡ ὄρνις, εἶνε παμφάγος. Τρώγει χλόην, μηλο-
λόνηθας, σκώληκας, γυμνοσαλιάγκους, κάμπας, τὰ ὅποια εὐρίσκει,
ὅταν ἔχη εἰς τὴν διάθεσίν της ἐκτεταμένον μέρος καὶ δύναται νὰ
βόσκη ἐλευθέρως εἰς αὐτό. Τοιοιτοτρόπως κοστίζει ὀλίγον. Ἐπί-
σης τρώγει πίτυρα, ἄλευρα, γεώμηλα ψημένα, λαχανικὰ διάφορα,
ρύζι, σῖτον, καλαμπόκι, κριθήν, βρώμην, ὄσπρια, μαρούλια, δαν-
κία, κρέατα καὶ ἔντερα ψημένα καὶ λεπτοκομμένα κ.λ. κ.λ. ὅπως
καὶ ἡ ὄρνις.

Ἡ νήσσα ἔχει ἀνάγκην ὕδατος διὰ νὰ ἀναπνυχθῇ, χεμιῶνα
καὶ καλοκαίρι· ἀπόδειξις τούτου εἶνε ὅτι ὅταν στερῆται ὕδατος
μένει στεῖρα καὶ τὸ κρέας τῆς εἶνε ἄνοστον. Ὅθεν πρέπει ἔκα-

Εικ. 48. Πάπιες.

στιος ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πτηνῶν, τὰ ὁποῖα ἀνατρέφει, νὰ ἔχη καὶ μικρὰν ἀβαθῆ δεξαμενὴν, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἀναγεώνεται συγχρὰ καὶ χορησιμεύει, διὰ νὰ κολυμβοῦν εἰς αὐτὴν τὰ παπιά καὶ νὰ λούωνται.

Ἀναπαραγωγὴ. — Αἱ νῆσοι εἶνε κατάλληλοι διὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν εἰς ἡλικίαν ἕξ μηνῶν καὶ ἄνω, καὶ ἀρμόζει νὰ συνουσιάζωνται ἀπὸ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου. Ἐν ἀρσενικὸν ἀρκεῖ διὰ ἕξ θηλυκάς. Τὸ ἀρσενικὸν διακρίνεται εἰς μὲν τὰς λευκάς ὅτι ἔχει τὴν κεφαλὴν μεγαλυτέραν καὶ τὴν οὐρὰν καμπυλωτὴν πρὸς τὰ ἄνω· εἰς δὲ τὰς χρωματιστάς ὅτι ἔχει εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμὸν, χρῶμα λαμπρὸν κυανοπράσινον, ὅπως καὶ εἰς τὰς πτέρυγας τῆς ἐν δὲ ἀπὸ τὰ ἄνω πτερὰ τῆς οὐρᾶς τὸ ἔχει ἀγκιστροειδὲς πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἔσω ἐστραμμένον.

Ἡ πρώτος φωτοκία ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ δίδῃ κατὰ μέσον ὄρον ἐξῆντα ἢ ἐξῆντα πέντε αὐγά.

Τὰ αὐγά τῆς νήσσης εἶνε ὀλίγον μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ τῆς ὄρνιθος καὶ πολὺ νόστιμα, μόνον τὸ ἀσπράδι των βρασμένον εἶνε κατὰ τι σκληρότερον· τὸ δὲ κέλφος ἄλλων μὲν εἶνε λευκὸν καὶ ἄλλων ὑποπράσινον.

Εἰς τὴν φωλεὰν τῆς πάπιας ν' ἀφίνετε πάντοτε δύο ἢ τρεῖς αὐγά, διὰ νὰ μὴ γεννᾶ μακρὰν καὶ πάντοτε νὰ τὴν προσέχετε καὶ νὰ μὴ τῆς δίδετε ἐλευθερίαν πρὸ τῆς Ἰ πρωινῆς ὥρας.

Κλώσσημα (ἐπφάσις). — Ἡ κοινὴ νῆσσα εἶνε καλὴ φωτόκος, ἀλλ' ὄχι καὶ καλὴ κλώσσα. Διὰ τοῦτο σχεδὸν πάντοτε τὰ αὐγά τῆς ἐμπιστεύονται εἰς ὄρνιθας ἢ ἰνδόρνιθας ἢ προτιμότερον εἰς κλωσσομηχανάς. Εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν ἔχει καταργηθῆ πλεόν ἢ φνισικὴ ἐπφάσις καὶ γίνεται διὰ τὸ κλώσσημα χοῆσις μόνον κλωσσομηχανῶν. Ἡ ἐπφάσις τῶν αὐγῶν τῆς πάπιας διαρκεῖ 28 ἕως 30 ἡμέρας, λαμβάνονται δὲ καὶ εἰς αὐτὴν αἱ αὐταὶ φροντίδες, ὅπως καὶ εἰς τὰ αὐγά τῆς ὄρνιθος, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν,

ὅτι τὰ αὐτὰ τῆς νήσεως πρέπει νὰ ἀλείφονται καθ' ἑκάστην μὲ γλιαρὸν ὕδωρ. (Ἐκάστη κλωσσομηχανὴ συνοδεύεται μὲ λεπτομερεῖς σχετικὰς ὁδηγίας καὶ διὰ τὰς νήσους, χῆνας κ.λ. πτηνά).

Αἱ φωλεαὶ τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα διὰ τὰς ὄρνιθας χρησιμεύουν καὶ διὰ τὰς πάπιαις ὅπως καὶ δι' ὅλα τὰ οἰκόσιτα πτηνά· τοῦτέστι κάμνομεν χρῆσιν κλωσσοφωλιᾶς ἢ κοφίνι μὲ σκέπασμα (εἰκ. 22) ἢ ἐπρωαστικὸν κιβώτιον (εἰκ. 47), καὶ λαμβάνομεν τὰ αὐτὰ μέτρα.

Ἄνατροφή τῶν νησσαρίων. — Ἀφοῦ ἐκκολαφθοῦν τὰ παπάκια, καλὸν εἶνε νὰ τα ἀνατρέφετε μὲ τεχνητὴν μητέρα (παράμναν), ὅπως καὶ τὰ ὄρνιθια καὶ μελεαγρίδια, διότι τὰ νησσάρια εἶνε πολὺ εὐαίσθητα.

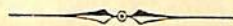
Τροφήν δίδετε εἰς αὐτὰ ἄφθονον καὶ συχνά, 5 ἢ 6 φορὰς τὴν ἡμέραν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας· νερὸν δὲ νὰ πίνουν πάντοτε εἰς κλειψυδροειδῆ ποτίστραν, διότι ἄλλως καταβρέχονται, καὶ ἡ ὑγρασία τὰ βλάπτει. Ἡ πρώτη αὐτῶν τροφή συνίσταται ἀπὸ μᾶζαν ἀλεύρου κοιθῆς ἢ ἀραβοσίτου ἐν μέρει καὶ ἀπὸ γάλα νερωμένον· πρέπει δὲ νὰ εἶνε πολὺ ἀπαλῆ, σχεδὸν νερουλή, διὰ νὰ τὴν λαμβάνουν εὐκόλως μὲ τὸ ράμφος των· τὰ ὠφελεῖ δὲ πολὺ καὶ τὸ κάρδαμον καὶ αἱ τσουνκνίδες ψιλοκομμένες, ἐν ᾧ τὰ πολλὰ μαρούλια τὰ βλάπτουν.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας δίδετε τρία γεύματα ἑκάστην ἡμέραν ἀπὸ φιδὲ καὶ ρύζι βρασμένα, μπομποτάλευρον, μαϊδανὸν καὶ ἀγριοράδικα. Ἄλλὰ φρόνημον εἶνε νὰ μὴ ἐπιμένετε πολὺ εἰς τὴν χλοερὰν τροφήν διότι αὕτη καταντᾷ εἰς διάρροϊαν.

Τέλος διὰ νὰ εἶνε πλήρης ἡ τροφή πρέπει νὰ δίδετε εἰς τὰ νησσάρια σκώληκας, ἔντερα ψημένα καὶ λεπτοκομμένα, αὐγά, κρέατα. Μετὰ δύο δὲ μῆνας τὰ τρέφετε ὡς ἀνεπτυγμένα. Ὅσον καλύτερον τὰ τρέφετε, τόσον περισσότερον κέρδος ἔχετε, διότι θὰ ἀναπτυχθοῦν ταχέως καὶ θὰ ἔχουν καλὴν τιμὴν.

Τὸ νερὸ γὰ κολύμβημα δὲν πρέπει νὰ το πλησιάζουν πρὸ τοῦ ν' ἀρχίσῃ τὸ χνούδι των νὰ γίνῃ πούπουλο, δηλαδὴ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως των· διότι τὸ πρῶτον βρέξιμον τὰ θανατώνει.

Αἱ νήσσαι παχύνονται συνήθως κατὰ Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον, ὅταν ἀποκτήσουν τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν των καὶ ἔχουν ἀρκετὸν κρέας. Γίνεται δὲ ἡ πάχυνσις δι' ἀφθόνου καὶ συχνῆς τροφῆς καὶ εἰς περιορισμένον μέρος διὰ νὰ μὴ κινοῦνται πολὺ καὶ ἀδυνατίζουν.

ΑΙ ΧΗΝΕΣ

Φυλακὲ τῶν χηνῶν. — Καὶ αἱ χῆνες ὅπως αἱ πάπιαι ἀνήκουν εἰς τὰ στεγανόποδα ἢ κολυμβητικὰ πτηνά. Καὶ αὗται ὅπως καὶ αἱ νήσσαι διακρίνονται εἰς ἀγρίας καὶ ἡμέρους ἢ οἰκιακάς. Αἱ ἀγριόχηνες εἶνε ἐπὶ εἰδῶν, τῶν δὲ οἰκοσίτων χηνῶν ὑπάρχουν τρεῖς ποικιλίαι, καὶ αἱ τρεῖς συνήθεις· 1ον ἡ κοινὴ χήνα, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς ὅλα τὰ μέρη, εἶνε μεγαλοσωμότερα τῆς ἀγρίας· τὸ πτέρωμά της εἶνε στακτόχρουν, ἢ στακτόχρουν μὲ στίγματα ἄσπρα, ἢ κάτασπρον, ἢ ἄσπρον μὲ κηλίδας σταχτεράς· τὰ δὲ πόδια καὶ τὸ ράμφος της ἔχουν χροῶμα πορτοκαλῆ· 2ον ἡ χήνα τῆς Τουλούζης (εἰκ. 49) πολὺ μεγαλυτέρα τῆς κοινῆς χήνας, εἶνε χονδροκαμωμένη καὶ βαρεῖα, ἔχει τὴν γαστέρα κατεβασμένην, τὸ πτέρωμα σταχτερόν, συνήθεστατα δὲ ἄσπρον ὑποκάτω εἰς τὴν κοιλίαν· 3ον ἡ χήνα τοῦ Δουνάβεως εἶνε ἀξιοσημεῖωτος κατὰ τοῦτο ὅτι τὰ πτερὰ τῆς οὐρᾶς τοῦ ὀπισθίου μέρους τῆς κεφαλῆς, τοῦ τραχήλου καὶ τῶν πτερώγων εἶνε ἀναποδογυρισμένα, ὅπως εἰς τὰς κατσαράς ὄρνιθας.

Ἰδιότητες. — Τὸ ἀρσενικὸν διακρίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν ὅτι ἔχει τὴν κεφαλὴν μεγαλυτέραν καὶ τὴν γαστέρα ὄχι κρεμασμέ-

νην ὅπως τὸ θηλυκόν. Ἐνας ἀρσενικὸς χήνη εἶνε ἀρκετὸς διὰ τέσσαρας ἢ πέντε θηλυκάς, γὰρ νὰ εἶνε τὰ ἀγὰ των γόνιμα.

Εἰς. 49. Χήνες τῆς Τουλούζης.

Ἡ χήνα κατὰ κανόνα κάμνει μίαν φωτοκίαν συνισταμένην ἀπὸ 20 περίπου ἀγὰ· ἀλλ' ὅμως ὅταν τὴν ἐμποδίσουν ἀπὸ τοῦ

νὰ κλωσσήση δύναται νὰ κάμη καὶ δευτέραν φωτοκίαν, ἀλλὰ πάντοτε ὀλιγώτερον ἄφθονον τῆς πρώτης. Ἡ φωτοκία ἄρχεται μετὰ τὰ μεγάλα ψύχη καὶ μάλιστα κατὰ τὰ μέσα Ἰανουαρίου. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ χήνα ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ κρούπη τὴν φωλεάν της· ὅθεν πρέπει νὰ τὴν ἐπιβλέπετε διὰ νὰ συλλέγητε τακτικῶς τὰ ἀγὰ, τὰ ὁποῖα θὰ της παραδώσητε, ὅταν ἀποδείξη ὅτι ἔχει ἀνάγκην νὰ τα κλωσσήση· τὴν ἀφίνετε δὲ νὰ γενῶ καὶ νὰ ἐπρώσῃ εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποῖαν αὐτὴ ἐξέλεξεν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ ἔχετε καὶ τὴν πρόνοιαν νὰ της ἀφίνετε ἐν ἀγὸν τεργητὸν πάντοτε εἰς τὴν φωλεάν της.

Ἡ χήνα ἐπρώζει ἅπαξ μόνον τοῦ ἔτους· ἀλλ' ἐκτελεῖ ἄριστα τὸ ἔργον της. Συνήθως δὲν της ἀφίνουν περισσότερα ἀπὸ 15 ἢ 16 ἀγὰ, καὶ τὰ ἄλλα τίθενται εἰς ἰνδόνιδας ἢ εἰς κλωσσομηχανάς. Τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα λαμβάνομεν κατὰ τὴν ἐπώασιν μὲ ὄρνιδας, τὰ αὐτὰ λαμβάνομεν καὶ διὰ τὰ ἄλλα οἰκίσια πτηνά.

Ἡ μέση διάρκεια τοῦ κλωσσήματος εἶνε 30 ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας τρέφετε τὰς χήνας μὲ κόκκους, μὲ λαχανικά, μὲ πίτυρα βρεμένα, μὲ γλόην.

Ἐὰν ἡ κλωσσα δὲν ἀφίνη αὐτοθελήτως τὴν φωλεάν της διὰ νὰ φάγη, πρέπει νὰ τὴν ἀνασηκώσετε ἅπαξ ἢ δις τῆς ἡμέρας ἀπὸ τὰ ἀγὰ της, ὅπως γίνεται καὶ δι' ὄλα τὰ ἄλλα οἰκιακὰ πτηνά.

Ὅσάκις αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ ἀφίνει τὰ ἀγὰ της διὰ νὰ φάγη μαδᾶ τὰ πούπουλά της καὶ μὲ αὐτὰ σκεπάζει τὰ ἀγὰ διὰ νὰ μὴ κρυώνουν.

Εἰς τὰς ἀρχίας χήνας, αἱ ὁποῖαι φαίνονται ὅτι εἶνε μονογαμικά ζῶα, τὸ ἀρσενικὸν ὄχι μόνον φυλάττει τὴν σύζυγόν του κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπρώσεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντικαθιστᾶ, ὅπως τὸ περιστέρι. Τοῦτο γίνεται ἐνίοτε καὶ εἰς τὰς οἰκίστους χήνας.

Μετὰ ὀκτὼ ἢ δέκα ἡμέρας ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπρώσεως τὰ ἀγὰ πρέπει νὰ ἐξετάζωνται μὲ τὸ κοινὸν φροσκόπιον· καὶ τὰ μὲν

ἄγωνα ν' ἀποσύρῳνται διὰ τὰ φαγωθῶν, ἐπειδὴ εἶνε ἄδικον τὰ χαθοῦν, μένον δὲ μόνον τὰ γόνιμα εἰς τὴν φωλεάν.

Ἡ ἐκκόλαισις τῶν χηναρίων εἶνε ἀκανόνιστος καὶ διαρκεῖ 2 ἡμέρας· τότε τὴν μητέρα, διὰ τὰ μὴ ἐγκαταλίπη τὰ αὐτὰ καὶ ἀκολουθήσῃ τὰ ἐκκολαφθέντα χηναρία, πρέπει νὰ τὴν κλείετε μέσα εἰς κηκλιδωτὸν ἀναθρεπτήρα (εἰκ. 30) θέτοντες πλησίον τῆς καὶ τὴν τροφήν, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ μεταιοπισθῇ.

Ἀνατροφή.— Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκκολαφθοῦν τὰ χηναρία τὰ τοποθετεῖτε εἰς κάνιστρον μὲ μαλλιά ἢ πούπουλα, ἔπειτα τὰ διατηρεῖτε ἐπὶ 5 ἢ 6 ἡμέρας εἰς διαμέρισμα, τοῦ ὁποῖου ἡ θερμοκρασία εἶνε σχεδὸν ἴση μὲ τὴν τῶν αὐγῶν. Τὸ καλύτερον εἶνε νὰ τα τοποθετῆτε ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν παραμάραν. Αἱ πρῶται ἐξοδοὶ αὐτῶν πρέπει νὰ διαρκοῦν ὀλίγον. Τὰ χηναρία φοβοῦνται τὸ ψῦχος, τὴν βροχήν, τὴν δρόσον καὶ τοὺς θορύβους· ὁ δὲ πολὺ καυστικὸς ἥλιος τὰ θανατῶνει ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν.

Εἰς ἡλικίαν 15 ἡμερῶν τὰ χηναρία ἠμποροῦν νὰ περιπατοῦν μόνα των.

Τὰ χηναρία ἀνατρέφονται ἀπολύτως, ὅπως τὰ ἰνδορνίθια μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ γλῶχη δίδεται εἰς αὐτὰ ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας, (τὴν πρώτην δὲν πρέπει νὰ φάγουν τίποτε), διότι αὐτὴν τὴν τροφήν προτιμοῦν περισσότερον. Ἡ μουσκευμένη καὶ ξεφυτωμένη βρώμη ἢ κριθὴ εἶνε τὸ ἄριστον φαγητὸν καὶ τῶν χηναρίων.

Εἰς μίαν ταγίστραν θέτετε τσουκνίδες ἢ φραγκομαϊνδανὸν ψιλοκομμένα, τὰ ὁποῖα τρώγουν μὲ λαιμαργίαν τὰ νεαρὰ χηναρία. Στερεὰν δὲ τροφήν δίδετε εἰς μᾶζαν ἀπὸ κριθαράλευρον καὶ πίτυρα ἀνακατευμένα.

Ζωικὴν τροφήν δηλ. κρέατα, σκώληκας κ.λ. δὲν τρώγουν αἱ χῆνες.

Αἱ χῆνες ἀγαποῦν πολὺ νὰ βόσκουν, διὰ τοῦτο πρέπει ὅταν

δύνασθε νὰ τὰς ὀδηγῆτε εἰς τὰ χέρσα μέρη, ἢ εἰς τὰς ἄκρας τῶν ὀδῶν, ὅπου ὑπάρχουν φυτωμένα χόρτα, ὄχι ὅμως καὶ εἰς τὰ σπαρτά, διότι τὰ καταστρέφουν. Ἐὰν δὲν βόσκουν αἱ χῆνες καὶ τρέφονται μόνον μὲ παρασκευαζομένην τροφήν κοστίζουν πολὺν περισσότερον ἀφ' ὅτι ἀξίζουν.

Ἡ πάχυνσις τῶν χηναρίων γίνεται μὲ τὸν τρόπον τῆς ἀναγκαστικῆς παχύνσεως, τὸν ὁποῖον ἐδείξαμεν διὰ τὰς ὄρνιθας καὶ τὰς ἰνδορνίθιας.

Πρόσοδοι.— Αἱ χῆνες εἶνε προσοδοφόρα πτηνά, ὅπως καὶ αἱ ἰνδορνίθιας, ἐὰν τρέφονται εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ ἂν ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς ἡμᾶς, ὅπως εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὸ ἐμπόριον τῶν πετρῶν των ἦτοι ἐὰν τὰς ἀνατρέφῃ τις διὰ τὰ πετρά (πένας), διὰ τὰ πούπουλα, διὰ τὸ κρέας, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε καὶ πολὺν περιζήτητον, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸ παχὺ σκότι.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ νὰ εἶνε ἱκανοποιητικὴ ἡ παραγωγή τοῦ πτηνοῦ τούτου πρέπει νὰ πωληθῇ κατὰ Δεκέμβριον, καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῶν 8 μηνῶν πρέπει νὰ μαδηθῇ τέσσαρας φορὰς. Τὸ πρῶτον μάδημα γίνεται εἰς τοὺς δύο μῆνας τῆς ἡλικίας των, τὸ δεύτερον εἰς τοὺς τρεῖς μῆνας καὶ μισόν, τὸ τρίτον εἰς τοὺς πέντε μῆνας καὶ τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον εἰς τοὺς ἕξι μῆνας καὶ μισόν, δηλαδὴ ὀλίγον τι πρὸ τοῦ ν' ἀρχίσῃ ἡ πάχυνσις.

Τὰ τέσσαρα αὐτὰ μάδηματα δίδουν ὁμοῦ εἰς τὴν Εὐρώπῃ περίπου 150 δράμια πετρά καὶ πούπουλα, τὰ ὁποῖα ξηρανθέντα εἰς τὸν φούρον, ὅταν εἶνε θερμοὺς μὲν ἀλλὰ δὲν κατακαίει, θὰ γίνον 120 δράμια, τὰ ὁποῖα θὰ πωληθοῦν πρὸς 3 λεπτά τὸ δράμι, καὶ θὰ δώσουν κέρδος 3 δρ. 60 κάθε πτηνόν.

Τέλος ἔρχεται τὸ μάδημα τὸ ὁποῖον γίνεται ἀφοῦ θανατωθῇ τὸ ζῷον. Πρέπει δὲ νὰ λογαριάσῃ τις ἄλλα 50 λεπτά τοῦλάχιστον διὰ τὴν ἀξίαν τῶν πετρῶν αὐτῶν. Καὶ ἂν μάλιστα γδάρῃ τις τὸ

δέρμα μὲ τὰ πτερὰ μαζὺν καὶ τὸ ταριχεύσει, δύναται νὰ το πωλήσῃ εἰς τὰς μοδίστρας ὡς γούνας διὰ καπέλα εἰς πολὺν μεγάλην τιμὴν.

Τὸ κρέας τῆς χήνας πωλεῖται μὲ τὸ βάρος· λοιπὸν μία μεγαλόσωμος χήνα τοῦ εἴδους τῆς Τουλούζης ζυγίζει κατ' ἐλάχιστον 5 1/2 ὀκάδας. Εἰς τὴν Εὐρώπῃν τὸ κρέας αὐτὸ πωλεῖται πρὸς 2 δραχμὰς τὴν ὀκᾶν (ἔδῶ θὰ πωληθῇ 2 1/2 δραχμὰς)· δηλαδὴ πούπουλα, πτερὰ καὶ κρέας δίδουν ὅλα μαζὺν εἰς τὴν Εὐρώπῃν 15 δραχμὰς ἀπὸ κάθε μιᾶν χήνα. Τώρα θὰ ἀφαιρεθῇ ἡ τιμὴ τῆς τροφῆς, ἡ ὁποία εἶνε μεγαλυτέρα βέβαια, ὅταν τὸ πτηνὸν τρέφεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν αὐλήν, παρὰ εἰν τρέφεται κυρίως εἰς τοὺς ἀγρούς.

Εἰς πολλοὺς θὰ φανῇ παρὰξενον τὸ μάδημα τοῦ πτηνοῦ, ὅταν εἶνε ζωντανόν, καὶ θὰ ἔχουν τὴν περιέργειαν νὰ μάθουν πῶς γίνεται αὐτό· καὶ δικαίως ἀφοῦ ὡς εἶπομεν εἶνε τόσον ἐπικερδὲς καὶ ἀφοῦ μόνον μετὰ τὸν θάνατόν του μαδοῦν τὸ ζῶον εἰς τὰ μέρη μας.

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ

Αἱ περιστέραι εἶνε καὶ αὐταὶ οἰκιακὰ πτηνά, διότι καὶ ἂν ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὴν κατοικίαν των, ἐπανέρχονται εἰς αὐτήν, καὶ ἂν ἀκόμη αὕτη εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς οἰκίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κατοικιδίων ζῶων. Εἶνε πτηνὰ ἡμερώτατα πολὺν εὐχάριστα καὶ ὄχι πολυδάπανα, ὅταν ἀφίνονται ἐλεύθερα νὰ πετώσι μακρὰν καὶ βόσκουν εἰς τὰ πέριξ μέρη καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

Ἐπάρχουσι πολλὰ εἶδη περιστερῶν· ἀλλὰ τὰ συνηθέστερα εἰς

ἡμᾶς ἔχουν τὰς αὐτὰς ιδιότητας καὶ ἀνατρέφονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Αἱ περιστέραι δὲν τρώγουν ζωικὰς τροφάς, ἀλλὰ μόνον κόκκους, λαχανικά, πίτυρα καὶ χόρτα γλωρὰ.

Κατὰ τὴν ἀνοιξιν ζευγαρώνονται καὶ ἀποχωρίζονται ἀπὸ τὰ ἄλλα περιστέρια, κατασκευάζουν τὴν φωλεάν των μὲ ξυλαράκια, φύλλα ξηρὰ καὶ ἄλλα διάφορα μαλακὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα φέρουν εἰς τὸ ράμφος των, κάμνουν τοὺς ἔρωτάς των μὲ πολλὴν χάριν καὶ τρυφερότητα, καὶ τὸ θηλυκὸν γεννᾷ δύο μόνον αὐγὰ κάθε φορὰν, τὰ ὁποῖα ἐπφάζουν ἀλληλοδιαδόχως τὸ θηλυκὸν καὶ τὸ ἀρσενικόν. Ἡ ἐπφασίς διαρκεῖ 16 ἕως 18 ἡμέρας. Ἀπὸ δὲ τὰ δύο αὐτὰ αὐγὰ ἐκκολάπτονται ἐν ἀρσενικὸν καὶ ἐν θηλυκὸν περιστέρι, ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ περιστέρια ἀποτελοῦν νέον ζεῦγος.

Ἀναλόγως τοῦ εἴδους των αἱ περιστέραι γεννοβολοῦν ἕως δέκα φορὰς τὸ ἔτος.

Ἡ ἀνατροφή τῶν περιστερῶν γίνεται κατὰ δύο τρόπους. Ἡ τὰς φυλάττουν περιορισμένας μέσα εἰς κλεισμένον χώρον ἀπὸ σιγματόπλεγμα ἢ τὰς ἀφίνουν ἐλεύθερας ν' ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὸν περιστερῶνα.

Πολλὰ συστήματα φωλεῶν διὰ τὰς περιστεράς ὑπάρχουν· ἀλλ' ὁποῖονδήποτε σύστημα καὶ ἂν ἀκολοθησῇ τις πρέπει νὰ τοποθετῇ αὐτὰς εἰς μέρος μὴ προσβαλλόμενον ἀπὸ τὸν βορρᾶν καὶ

Εἰκ. 50. Περίστερα.

οὕτως ὥστε νὰ βλέπουν πρὸς μεσημβρίαν· ἐκτὸς δὲ τούτου πρό-
πει νὰ καθαρίζονται εὐκόλως. Καλὸν εἶνε ἕναστος κιβώτιον προω-
ρισμένον δι' ἕν ζεῦγος νὰ ἔχη δύο φωλεάς, μίαν δεξιὰ καὶ μίαν
ἀριστερὰ τῆς θύρας τοῦ κιβωτίου· ἵνα ὅταν ἀνατρέφεται τὸ ἕν
ζεῦγος τῶν νεοσσῶν εἰς τὴν μίαν φωλεάν, ἡ θηλυκὴ νὰ γεννᾷ
εἰς τὴν ἄλλην καὶ νὰ ἐπφάξη.

Ἐὰν θέλῃ τις ν' ἀναθρέψῃ καὶ διατηρήσῃ περισσευράς, πρό-
πει νὰ προμηθευθῇ τὸ ζεῦγος εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκείνην (15—20
ἡμερῶν), κατὰ τὴν ὁποίαν ἀρχίζουν μὲν νὰ τρώγουν μόνα των,
ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦν ἀκόμη νὰ πετάξουν ταῦτα ὅταν μεγαλώσουν,
δὲν φεύγουν ἀπὸ τὸν περισσευῶνα.

Ὅταν ὁμως προμηθευθῇ τις ἀνεπτυγμένον ζεῦγος, ὀφείλει
νὰ τα ἀφήσῃ εἰς περιορισμένον μέρος, μέχρις ὅτου γεννήσῃ· διότι
τότε δὲν ἐγκαταλείπει πλέον τὴν κατοικίαν του.

Ἡ ἀναπαραγωγή των ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ 5ου μηνὸς τῆς ἡλι-
κίας των. Ἡ δὲ διατροφή τῶν μικρῶν γίνεται πρὸ τοῦ νὰ πετά-
ξουν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, οἱ ὅποιοι ξεροῦν τὴν τροφήν των
ἐντὸς τοῦ στόματος τῶν τέκνων.

Εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ διακρίνῃ τις εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν
τὸ ἀρσενικὸν ἀπὸ τὸ θηλυκόν. Τὸ ἀρσενικὸν ἔχει τὸν γῦρον τῶν
ρωθῶνων καὶ τὴν προεξοχὴν τοῦ ράμφους περισσότερον ἀνε-
πτυγμένην ἀπὸ τὸ θηλυκόν. Ὅταν δὲ μεγαλώσουν τὸ ἀρσενικὸν
ἔχει τὴν οὐρὰν ρυπαρὰν καὶ τὴν σχηματίζει ὡς εἶδος τροχοῦ.

Ἡ κόπρος τῶν πτηνῶν τούτων εἶνε τὸ ἄριστον λίπασμα εἰς
τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς.

Πατριάρχης

1951

ΠΑΓΩΝΙΑ

Τὸ παγώνι (ὁ ταῶς) εἶνε ὁ βασιλεὺς τοῦ ὀρνιθοτροφείου.
Καταγόμενον ἀπὸ τὰς Ἰνδίας τὸ εἶδος τοῦτο εἰσῆχθη κατὰ πρῶ-
τον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἀφιερώθη εἰς τὴν θεὰν Ἥραν, ἔπειτα
εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐκεῖθεν ἐξηπλώθη εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἐπάρχουν πολλαὶ ποικιλίαι παγωνιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων συνή-
θης εἶνε παρ' ἡμῶν ἡ τοῦ **κυανοπτεροῦ**.

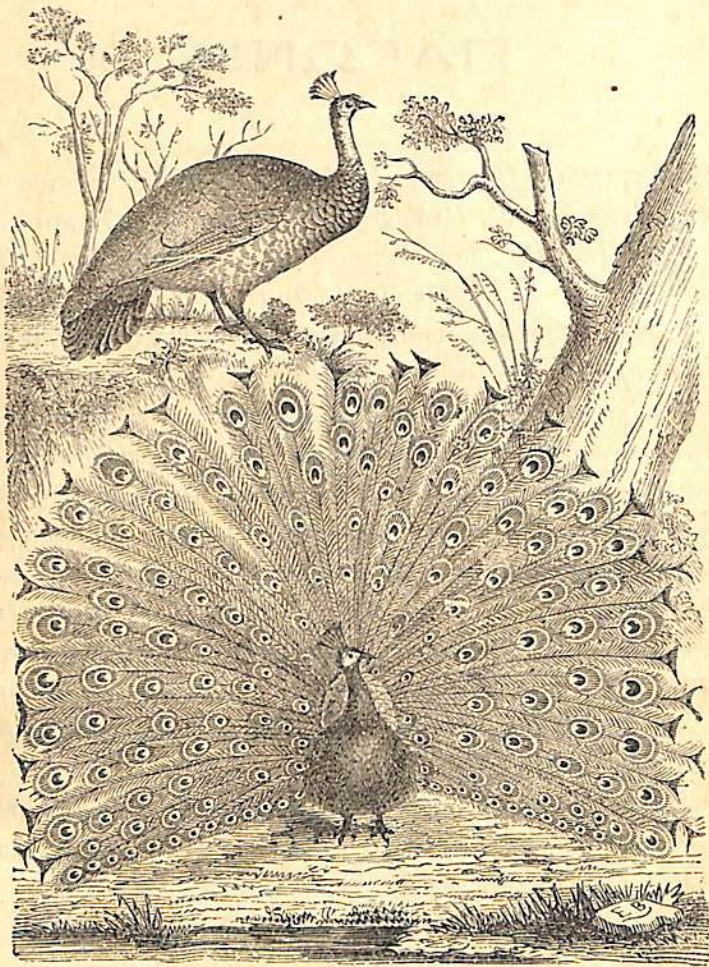
Τὰ παγώνια δέχονται τὴν αὐτὴν τροφήν τῶν ἄλλων κοκκο-
βόρων πτηνῶν δηλ. τρώγουν καὶ αὐτὰ κόκκους πίτυρα κ.λ. Τὴν
νύκτα διέρχονται ἐπὶ δένδρων ἢ ὑποκάτω ὑποστέγου. Τὸ θηλυ-
κὸν γεννᾷ κατὰ προτίμησιν μέσα εἰς κἀνιστρον τοποθετημένον
ὑπὸ τὴν στέγην καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν μακρὰν τοῦ ἐδάφους· δίδει
δὲ εἰς τρεῖς φορὰς περὶ τὰ δώδεκα αὐγά. Ἐνῶ δὲ εἶνε καλὴ
κλωσσα ἐνίοτε θραύει τὰ αὐγά της, ὅταν τὴν ἀνησυχῇ τὸ ἀρσενικόν.

Τὰ αὐγά τοῦ παγωνιοῦ δίδουν νὰ κλωσῆσῃ καὶ ἡ ὄρνις ἢ
ἢ ἰνδόρνις ἢ τὰ θέτουν εἰς κλωσσομηχανάς. Ἡ ἐπφάσις των διαρ-
κεῖ περὶ τὰς 30 ἡμέρας.

Οἱ νεοσσοὶ τῶν παγωνιῶν ἀνατρέφονται ὅπως οἱ τῶν ἰνδορ-
νιδίων, ἀλλὰ τότε μόνον πρέπει νὰ δίδετε εἰς αὐτοὺς ἐλευθερίαν,
ὅταν σκεπασθοῦν ἀπὸ πτερά. Μέχρις ἡλικίας ἐνὸς μηνὸς τρέφον-
ται μὲ πολτὸν ἀπὸ βρεμένην ψύχαν ψωμιοῦ, ἀπὸ κρόκους αὐ-
γῶν καὶ μαρούλια ψιλοκομμένα καὶ ἀκολούθως μὲ κόκκους.

Εἰς ἡλικίαν δύο μηνῶν φυτρώνει τὸ λοφίον, τότε δὲ πρέπει
νὰ λάβητε τὰς αὐτὰς φροντίδας μὲ τὰ ἰνδορνιδία ὅταν ἔχουν τὴν
κοκκινίαν.

Τὸ παγῶνι ἀποκτιᾶ τὸ μεγαλοπρεπὲς πτέρωμα του κατὰ τὴν ἀνεπτυγμένην ἡλικίαν, δηλαδή εἰς τὰ τρία ἔτη, ταύτην δέ, ὡς

Εἰκ. 51. Ζεῦγος παγώντων (τὸ κάτω ἀρσενικόν, τὸ ἄνω θηλυκόν).
γνωσὸν ἔχει μόνον τὸ ἀρσενικόν. Τὰ παγῶνια ἀναπαράγουν εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν.

ΠΕΡΔΙΚΕΣ

Αἱ πέρδικες εἶνε πτηνὰ τοῦ κυνηγιοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε εὐκολοανάθρεπτα πολλάκις γίνονται οἰκόσιτα.

Ἡ ἀρσενικὴ πέρδιξ διακρίνεται ἀπὸ τὴν θηλυκείαν ἀπὸ ἓνα σημάδι ὅπου ἔχει εἰς τὸ στήθος εἰς σχῆμα πεταλούδας καὶ χροῶμα βαθὺ κασιανόν.

Τὴν τροφήν των αἱ πέρδικες εὐρίσκουν εἰς τὴν γῆν ὅπως αἱ ὄρνιθες καὶ ὄχι εἰς τὰ δένδρα ἢ εἰς ἄλλα ὑψηλὰ μέρη, καὶ διὰ τοῦτο δὲν φαίνονται συνήθως εἰς τὸν ἀέρα, ἀλλὰ κρύπτονται εἰς τὰ χαμόκλαδα καὶ εἰς τοὺς θάμνους ἢ εἰς τὰ ὑψηλὰ χόρτα τῶν λειβαδιῶν ἢ τῶν ἀγρῶν καὶ τοῦτο, διότι τὰς καταδιώκουν πολὺ τὰ μεγάλα ἀρπακτικὰ πτηνὰ, καὶ δὲν ἔχουν αἱ δυστυχησμένα τὴν δύναμιν νὰ πετοῦν πολὺ ὑψηλὰ, ἐπειδὴ αἱ πτέρυγές των εἶνε μικραὶ καὶ ἀδύνατοι ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν εὐκόλως συνηθίζει εἰς τὸ πτηνοτροφεῖον καὶ γεννοβολᾷ καὶ κλωσσᾷ καὶ ἐν γένει ζῆ ὅπως καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

Εἰκ. 52. Πέρδιξ.

Ἡ πέρδιξ εἶνε πτηνὸν παμφάγον ὅπως ἡ ὄρνις, δηλαδή τρώγει ὄχι μόνον κόκκους καὶ χορταρικά διάφορα, ἀλλὰ καὶ σκώληκας καὶ ἔντομα ὡς καὶ πετραδάκια.

Τὴν φωλεάν της κατασκευάζει εἰς τὴν γῆν μέσα εἰς θάμνους καὶ εἰς κοιλώματα ὅπου τὸ περίξ μέρος ὁμοιάζει μὲ τὸ χροῶμα της διὰ νὰ μὴ τὴν ἀνακαλύπτουν τὰ ἐπιβλαβῆ ζῷα. Διὰ τοῦτο πρέπει καὶ σεῖς νὰ κάμνετε τὴν φωλεάν της εἰς τὸ πάτωμα τῆς οἰκίας της ἢ νὰ της ἀφίνετε ξηρὰ χόρτα νὰ τὴν κατασκευάζῃ μόνη της. Ἐκεῖ γεννᾷ κατὰ τὴν ἀνοιξιν τὰ αὐγά της ἀπὸ 12 καὶ ἄνω, τὰ ὁποῖα ὅταν πρόκειται νὰ φάγῃ δια νὰ εὖρη τροφήν τὰ σκεπάσει μὲ ἄχυρα καὶ μὲ γῶμα καὶ ἄλλα χόρτα, τὰ ὁποῖα ἔχει συμμαζεύσει ἐκεῖ ἀπὸ πρότερον. Ἐὰν ὁ ἀνατρέφων πέρδικας ἀφαιρῇ τὰ αὐγά της καὶ ἀφίνη ἔν μόνον διὰ φῶλον, τότε αὐτὴ γεννᾷ πολλά. Παύει ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ ἐπαναλαμβάνει πάλιν τὴν φωτοκίαν.

Ἡ πέρδικα εἶνε πολυγαμικὸν ζῷον, διὰ τοῦτο καὶ τὰ αὐγά της κλωσσᾷ (ἐπωράζει) μόνον ἢ θηλυκιά. Τὸ κλώσσημα διαρκεῖ τρεῖς ἑβδομάδας, ὅπως καὶ τῆς ὄρνιθος. Τὰ περδικάκια ἐξέρχονται ἀπὸ τὸ αὐγὸν τέλεια, καλύτερα ἀπὸ τὰ ὄρνιθοπούλια, διότι ἔχουν πτερὰ ἀνεπτυγμένα καὶ ἠμποροῦν ἀμέσως νὰ περιπατοῦν ἀπὸ τὴν πρῶτην ἡμέραν διὰ τοῦτο ἅμα ἐκκολαφθοῦν τὰ παραλαμβάνει ἢ μητέρα των καὶ τὰ ὀδηγῇ πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς· μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας τρέχουν καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀκτῶ ἡμέρας ἀρχίζουν νὰ πετοῦν.

Δὲν περνοῦν πολλαὶ ἡμέραι καὶ οἱ νεοσσοὶ γίνονται μεγαλύτεροι, μανθάνουν νὰ ἀναζητοῦν καὶ εὐρίσκουν μόνον τὴν τροφήν των, ἔν τούτοις ἐξακολουθοῦν νὰ μένουν μὲ τοὺς γονεῖς των, διότι γνωρίζουν καλύτερον τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους διατρέχουν καὶ τοὺς προαναγγέλλουν ἐγκαίρως εἰς τὰ τέκνα των.

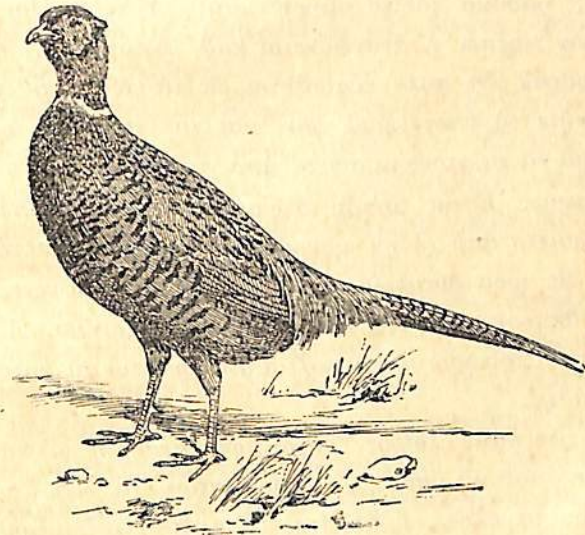
Τὰ πτερὰ τῆς πέρδικας ἀνανεώνονται συχνά, πίπτουν δηλαδὴ τὰ παλαιὰ καὶ φυτρώνουν νέα. Κατὰ τὸ φθινόπωρον αἱ μικραὶ πέρδικες ἔχουν φθάσει εἰς τὴν πλήρη ἀνάπτυξίν των.

Εἶνε περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ κρέας τῆς ὄρνιθος εἶνε

περιζήτητον καὶ ἐπομένως πολὺ ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἐπιδιώκῃ κανεὶς τὴν ἀνατροφήν τῶν περδικῶν.

ΟΙ ΦΑΣΙΑΝΟΙ

Οἱ φασιανοὶ εἶνε μᾶλλον πτηνὰ τοῦ κυνηγίου παρὰ τοῦ ὀρνιθοτροφείου, ὅπως καὶ ἡ πέρδικα· ἔν τούτοις ἐπειδὴ ἀνατρέφονται συνήθως εἰς τὰς αὐλὰς καὶ τὰ ὀρνιθοτροφεῖα, θὰ δώσωμεν

Εἰκ. 53. Ὁ φασιανός.

ὀδηγίαν τινὰς περὶ τῆς ἀνατροφῆς των. Ἀνατρέφονται δὲ συνήθως ἔντὸς κεκλεισμένων μερῶν ἀπὸ συρματοπλέγματα, διότι πετοῦν καὶ φεύγουν ἢ καταδιώκονται ἀπὸ κυνηγούς.

Αί περισσότερον διαδεδομένα ποικιλία αὐτῶν εἶνε ἡ **κοινή**, ἢ **ἀργυρόχρους** καὶ ἡ **χρυσίζουσα**.

Ἐν ἐλευθέρῳ καταστάσει οἱ φασιανοὶ τρέφονται μὲ παντοειδεῖς κόκκους, ὅσον καρπούς κέδρου, σπόρους σπάρτου, φηγοῦ, βάτου ὡς καὶ μὲ ἔντομα, σκώληκας, κοχλίας καὶ μύρμηκας. Οἱ δὲ περιορισμένοι ἐντὸς συρματοπλέκτων μερῶν τρέφονται μὲ ἀραβόσιτον, καλαμπόκι, κερσίον, κριθήν, σίτον, κανναβόσπορον. Ὁ τελευταῖος μάλιστα συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν φωτοκίαν τοῦ πτηνοῦ τούτου. Πρέπει δὲ νὰ δίδεται εἰς αὐτὸν κατὰ μῆνα Μάρτιον, ἀλλ' ὄχι εἰς μεγάλην ποσότητα διὰ νὰ μὴ θερμαίνῃ πολὺ τὰ πτηνά. Ἀνάγκη δὲ νὰ συνδυάζεται μὲ τροφὰς χλοεράς, ὅσον τριφύλλιον, ἡριγέροντα, ραδίκια καὶ νὰ παύσῃ κατὰ τὰ τέλη Ἰουνίου. Τὸ δὲ ὕδωρ των πρέπει ν' ἀνανεώνεται καθ' ἑκάστην.

Οἱ φασιανοὶ εἶνε πολὺ εὐαίσθητοι εἰς τὸ ψῦχος, ὅθεν πρέπει νὰ τοποθετῆτε τὰ ὑπνωτήριά των καὶ τὰ ὑπόστεγά των πρὸς ἀνατολὰς καὶ νὰ τα προφυλάσσετε ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τοῦ βορειᾶ καὶ τῆς δύσεως. Ἐκτὸς τούτου τὰ φασιανοτροφεῖα πρέπει νὰ εἶνε ξηρά, φυτευμένα ἀπὸ γλόην καὶ καλῶς περιποιημένα· νὰ εἶνε δὲ διηρημένα εἰς τόσα διαμερίσματα, ὅσα εἶδη ἀνατρέφετε, διὰ νὰ μὴ γίνεταί ἀκανόνιστος μίξις αὐτῶν καὶ ἐκφυλλίζονται. Αἱ διὰ τὴν φωτοκίαν των προωρισμένοι φωλεαὶ ἀποκρύπτονται κατὰ κανόνα ὀπισθεν ψάθης.

Καλὸν εἶνε κάθε κλωβὸς ζεύγους φασιανῶν ἢ καὶ κάθε κλωβὸς πολλῶν ὁμοῦ μὴ ἀκόμη ζευγαρωθέντων νὰ εἶνε ὅλως μαζὺ κινήτὸς ὅσον μεγάλος καὶ ἄν εἶνε. Τὸ πλάτος τοῦ κλωβοῦ γίνεται ἑνὸς περίπου μέτρου διὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ τον σηκώνουν καὶ τὸν μεταφέρουν δύο ἄνθρωποι, τὸ δὲ μήκος τριῶν μέτρων ἢ καὶ περισσότερον. Μετατοπίζεται λοιπὸν καὶ τοποθετεῖται ὁ κλωβὸς εἰς φυτρωμένον ἀπὸ γλόην μέρος εἰς τὸ ὁποῖον βόσκουν τὰ πουλιὰ μέχρις ὅτου τὸ θερίσουν ὅλον καὶ ἔπειτα μετατοπίζεται ὁ κλω-

βὸς εἰς ἄλλο μέρος χλοερόν. Τὸ ἀρσενικὸν διακρίνεται ἀπὸ τὸ θηλυκὸν καὶ κατὰ τὸ μέγεθος, διότι τὸ ἀρσενικὸν εἶνε μεγαλύτερον, καὶ κατὰ τὴν ὠραιότητα καὶ τοὺς πολλοὺς χρωματισμούς, ἐν ᾧ τὸ θηλυκὸν ἔχει σκοῦρο γαλαζόσταχτο πτέρωμα.

Αἱ θηλυκαὶ φασιανοὶ ἄρχονται νὰ φωτοκοῦν κατὰ Ἀπρίλιον, τὰς ἐλκύνουν δὲ εἰς τὰς φωλεὰς ρίπτοντες ἐντὸς αὐτῶν σπόρους καὶ θέτοντες εἰς τὴν διάθεσίν των ἀγὰ μικρῶν ὀρνίθων εἰς τὰ ὁποῖα πλησίον γεννοῦν αὐταὶ τὰ ἰδικά των. Κατὰ μέσον ὄρον γεννοῦν δεκαπέντε ἕως εἴκοσιν ἀγὰ· ἀλλὰ σπανίως ἕξ αὐτῶν ἐκκολάπτονται περισσότεροι ἀπὸ ὀκτὼ νεοσσοί.

Αἱ θηλυκαὶ φασιανοὶ ζητοῦν ἐνίοτε νὰ φάγουν τὰ ἀγὰ των, διὰ τοῦτο καλὸν εἶνε ν' ἀφαιρῶν τις αὐτὰ εὐθὺς ὡς γεννηθῶσιν ἢ κάλλιον νὰ ἔχη **φωλεὰς ἀσφαλείας**, τὰς ὁποίας εὐρίσκει εἰς τὴν Πτηνοτροφικὴν Σχολήν.

Τὴν ἐπφάσιν τῶν ἀγῶν τῶν φασιανῶν ἐμπιστεύονται οἱ φασιανοτρόφοι γενικῶς εἰς ὀρνίθας νάνους ἢ ἐν ἑλλείψει αὐτῶν εἰς κοινὰς ὀρνίθας μικροσώμους· ἀλλὰ συνηθέστατα τὰ τοποθετοῦν εἰς κλωσσομηχανάς, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ προτιμότερον διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἀγῶν τὰ ὁποῖα εἶνε πολύτιμα.

Ἡ ἐπφάσις διαρκεῖ 25 ἢ 26 ἡμέρας· ὅταν δὲ ἀρχίσῃ ἢ ἐκκόλαψις πρέπει νὰ προσέχη τις νὰ ἀφαιρῶν τὰ ἀδιανά τσόφλια.

Οἱ ἐκκολαφθέντες νεοσσοὶ δὲν πρέπει νὰ φάγουν ἐπὶ μίαν ἡμέραν, ἀρκεῖ δὲ μόνον νὰ τοὺς θερμαίνῃ τις ἐντὸς καλῶς θερμομαινομένου στεγνωτηρίου τῆς κλωσσομηχανῆς. Ἀκολουθῶν τοὺς τοποθετοῦν ἐντὸς παραμάνας ὅπου ἀνατρέφονται ἐπιμελῶς.

Γίνεται δὲ ἡ ἀνατροφή αὐτῶν ὅπως τῶν μελεαγρίδων (φραγκοκοιτῶν). Εἶνε καὶ οἱ φασιανοὶ πτηνὰ παμφάγα, δηλ. τρώγουν ζωικὰς καὶ φυτικὰς τροφὰς· διὰ τοῦτο κατὰ προτίμησιν δίδουν εἰς αὐτοὺς σκώληκας ἢ ἐν ἑλλείψει αὐτῶν ψημένην καρδίαν βωι-

διοῦ φιλοκομμένην. Τὰ γεύματα αὐτῶν εἶνε γενικῶς τέσσαρα τὴν ἡμέραν.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς οἱ φασιανοὶ οἱ ὅποιοι ἀρχίζουν νὰ πετοῦν ἀποχωρίζονται ἀπὸ τὰ δρονηόπουλα ἢ φραγκοκοττάκια καὶ τοποθετοῦνται εἰς τὸ περιφραγμένον διαμέρισμά των τότε ἀρχίζετε νὰ δίδετε εἰς αὐτοὺς καὶ κόκκους.

Μετὰ δυόμισιν μῆνας ἢ οὐρὰ τῶν νεαρῶν σχηματίζεται καὶ εἶνε ἡ ἐποχὴ τῆς κρίσεως των· διὰ τοῦτο πρέπει κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν νὰ ἀνατρέφονται καλῶς καὶ μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν. Ὅταν δὲ παρέλθῃ ἡ κρίσις αὐτὴ, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἰνδορνήθια ἢ κοκκινιά, οἱ φασιανοὶ γίνονται εὐρωστοὶ καὶ δὲν φοβοῦνται τίποτε.

Τὸ κρέας τῶν φασιανῶν ἐκτιμᾶται ὑπερβαλλόντως, διὰ τοῦτο εἶνε μεγάλη καὶ ἡ τιμὴ τῶν πτηνῶν αὐτῶν καὶ ἀποκλειστικὸν φαγητὸν τῶν πλουσίων.

ΑΡΡΩΣΤΙΕΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΥΤΩΝ

Πῶς προλαμβάνονται αἱ ἀρρώστιαι. — Πολλάκις τὰ οἰκόσιτα πτηνὰ προσβάλλονται ἀπὸ ἀσθενείας εἴτε κολλητικὰς εἴτε ἐπιδημικὰς, αἱ ὅποια ἐνίοτε εἶνε καταστρεπτικώταται. Πάντες δὲ οἱ ξένοι, οἱ ὅποιοι ἔχουν γράψει περὶ πτηνοτροφίας, ἐπαναλαμβάνουν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶπεν ἓνας Γάλλος συγγραφεύς, ὅτι δηλαδή «εὐκολώτερον εἶνε νὰ διατηρήσῃ τις ἐν ὑγείᾳ τὰ πτηνὰ του, παρὰ νὰ τα θεραπεύσῃ ἀφοῦ ἀρρωστήσουν». Λοιπὸν αὐτὸ πρέπει καὶ νὰ γίνεταί, φροντίζετε νὰ μὴ ἀρρωστήσουν τὰ πτηνὰ σας, ἐὰν δὲ ἀρρωστήσουν προτιμήσατε νὰ τα σφάξετε παρὰ νὰ τα θεραπεύσετε.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουν καὶ περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας εἶνέ

τις ἠναγκασμένους νὰ μεταχειρισθῇ θεραπευτικὰς μεθόδους, εἴτε διότι πιθανὸν ἢ νόσος νὰ μὴ εἶνε σπονδαία καὶ δυσθεράπευτος, εἴτε διότι πρόκειται περὶ ἐκλεκτῆς φυλῆς καὶ περὶ πτηνοῦ ἔχοντος ἀξίαν, διὰ τὸ ὅποιον θέλει νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλα τὰ μέσα μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ το σώσῃ· τοῦτο δὲ δὲν εἶνε καὶ πολὺ σπάνιον.

Ὅθεν ἀνάγκη νὰ δεικνύετε μεγάλην ἐπιμέλειαν εἰς τὸ νὰ προλαμβάνετε τὰς ἀσθενείας τῶν πτηνῶν σας, κατορθώετε δὲ τοῦτο ἐὰν τηρῆτε ὅλα τὰ ὑγιεινὰ παραγγέλματα, τὰ ὁποῖα ἐξετέθησαν ἀνωτέρω, καὶ τῶν ὁποίων τὸ κυριώτατον εἶνε ἡ τελεία καθαριότης. Ἐὰν ὅμως συμβῇ ν' ἀρρωστήσουν τὰ πτηνὰ σας καὶ θέλετε νὰ τα θεραπεύσῃτε, πρέπει πρῶτον νὰ κάμητε τὴν διάγνωσιν τῆς νόσου, ἐνῶ ταυτοχρόνως θὰ λάβητε προκαταρκτικὰ τινὰ μέτρα γενικὰ δι' ὅλας τὰς ἀσθενείας.

Πῶς ἐμποδίζεται ἡ χειροτέρευσις τῆς ἀρρώστιας. — Κατὰ κανόνα ὅταν τὸ πτηνὸν δείξῃ συμπτώματα ἀρρώστιας, δηλαδή ἐὰν ἔχῃ ἀνορεξιάν, ἐὰν πέφτουν πρὸς τὰ κάτω αἱ πτέρυγές του, ξηρανθῇ ἢ γλῶσσά του καὶ τὸ στόμα τοῦ ἀπὸ τὸν πυρετὸν, τὸ ὅποιον αἱ ἀμαθεῖς γυναῖκες ὀνομάζουν **κόρυξαν** καὶ καταφεύγουν εἰς τὸ ἄσπλαγχνον καὶ βάρβαρον ἔθιμον νὰ σκίζουν τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀτυχοῦς πτηνοῦ, τότε ἀποχωρίζετε εὐθὺς τὸ πτηνὸν ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ τὸ τοποθετεῖτε εἰς μέρος καθαρὸν, ξηρὸν καὶ ζεστὸν, ἀλείφετε τὸ στόμα καὶ τὸν λάρυγγα τοῦ πτηνοῦ διὰ πινέλου μὲ ἐλαιόλαδον ζεστὸ ἐπὶ 3 ἢ 4 φορὰς τὴν ἡμέραν καὶ τοῦ δίδετε νὰ καταπίῃ μισὴ κουταλιὰ τοῦ γλυκοῦ τριμμένου σκόρδου μὲ λάδι, νὰ φάγῃ δὲ χονδροκοπανισμένον κριθάρι ἢ κριθαράλευρον μουσκευμένον στὸ γάλα, εἰς δὲ τὸ νερὸ του χύνετε σταγόνας διαλύσεως θεικοῦ σιδήρου (καραμπογιᾶς), παρακολουθεῖτε δὲ καὶ τὰ περιττώματά του (κουτσοιλιές του). Ἐὰν ἰδῆτε ὅτι θεραπεύεται, ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἀρρώστια του δὲν ἦτο ἐπικίνδυνος.

Ἐὰν ὅμως ἐξακολουθῇ ἡ ἀνορεξιὰ καὶ τὰ ἄλλα φαινόμενα,

εἶνε δὲ τὸ πτηνὸν ἄξιον τῶν κόπων σας, ὥστε νὰ μὴ το θανατώ-
σετε, ἐξετάζετε μήπως ἔχει καμμίαν ἀπὸ τὰς κατωτέρω νόσους
(ἀρρώστιες) καὶ ἀρχίζετε τὴν κατάλληλον θεραπείαν, ἀφοῦ κά-
μετε τὴν διάγνωσιν αὐτῆς, ἀπὸ τὰ εἰς ἐκάστην σημειούμενα συμ-
πτώματα.

Ποτὲ ὁμως πρὸς Θεοῦ νὰ μὴ τοῦ ξεσχίσητε τὴν γλῶσσαν διὰ
νά του βγάλετε δῆθεν τὴν κόρυζαν.

Δυσπεψία.—**Συμπτώματα.** Κρέμασμα τῶν πτερῶν, ἐξό-
γκωσις τοῦ στομάχου καὶ διαρκεῖς θρηνηοί. Ἡ νόσος αὕτη προέρ-
χεται ἀπὸ κακὴν διατροφήν διότι δίδουν εἰς τὰ πτηνὰ νὰ φάγουν
πρὸ τοῦ νὰ γίνῃ ἡ χώνευσις τοῦ προηγουμένου φαγητοῦ.

Θεραπεία. Ὅταν ἡ ἀσθένεια εἶνε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς τὴν θε-
ραπεύετε μὲ μίαν κουταλιὰν τοῦ γλυκοῦ ρετσινόλαδο καὶ τὴν ἄλ-
λην ἡμέραν δίδετε τρεῖς φορές τὴν ἡμέραν ἀπὸ ἓνα χάπι τὸ ὁποῖον
κάμνετε ὡς ἐξῆς: ἀνακατεύετε δύο πρέζας κίνας, δύο πρέζας μα-
γειρικοῦ ἁλατος, μίαν πρέζαν ἀνθρακικοῦ σιδήρου καὶ ἓν μικρὸν
κουτάλι βούτυρον. Τροφήν δὲ τοῦ δίδετε ὅπως εἴπομεν ἀνωτέρω.
Ἦμπορεῖτε καὶ νὰ του κάμετε μαλακὰς μαλακὰς ἐντριβὰς εἰς τὸ
στομάχι ὥστε νὰ κάμετε τὸ πτηνὸν νὰ ξεράσῃ.

Διάρροια.—**Συμπτώματα.** Αἱ ἀποπατήσεις εἶνε συγγαί,
τὰ περιττώματα νεροῦλά, ἀνορεξία, σγούρεμα τῶν πτερῶν, πέ-
σιμο τῶν πτερῶγων· αἷτια δὲ κακὴ διαίτα, ὑγρασία κ.λ.

Θεραπεία. Μαδάτε ἢ κόβετε μὲ τὸ ψαλίδι τὰ πέριξ τῆς ἔδρας
τοῦ πτηνοῦ πτερά, ὅπου ἔχουν ἀκαθαρσίας καὶ δίδετε εἰς αὐτὸ νὰ
πίη ἓν μικρὸ κουτάλι ρετσινόλαδο μὲ 6 ἕως 8 σταγόνας λαύδαο
μαζύ. Ἐὰν ἐξακολουθῇ ἡ διάρροια, δίδετε πάλιν ρετσινόλαδο χω-
ρὶς λαύδαο. Ἐὰν καὶ πάλιν ἐπιμένῃ ἡ νόσος τοῦ δίδετε ἀπ' ὀλί-
γον λαύδαο νερωμένο ἢ ἀπὸ ἓνα σκονάκι δύο φορές τὴν ἡμέ-
ραν εἰδικοῦ φαρμάκου τῆς διάρροίας, τὸ ὁποῖον προμηθεύει ἡ
Πτηνοτροφικὴ Σχολή.

Ματόπονος (ὀφθαλμία) ἢ ὁποία λέγεται **εὐλογιὰ** τῶν
πτηνῶν.—**Συμπτώματα.** Τὰ μάτια τοιμπλιάζουν πολὺ καὶ ὅταν
ἐξακολουθῇ ἡ τοίμπλα πληγώνει τὰ βλέφαρα, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλί-
γον ἡ τοίμπλα γίνεται πηκτὴ, ἄφθορος καὶ κίτρινίζει καὶ κατατᾶ
νὰ σχηματίσῃ ἀπόστημα γεμάτο ἀπὸ στυπία.

Θεραπεία. Ὅταν προσβληθοῦν ἑλαφρὰ τὰ μάτια τοῦ πτη-
νοῦ, τὰ πλύνετε συχνὰ μὲ διάλυσιν βορικοῦ ὀξέος (4 στα 100)
καὶ κάμνετε τὴν κατάλληλον διαίταν. Ἐὰν ἐξακολουθῇ ἡ νόσος
καὶ προχωρῇ πλύνετε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμὸν δύο ἢ τρεῖς φο-
ρὰς τὴν ἡμέραν μὲ τὸ ἐπόμενον ὑγρὸν· εἰς 20 δράμια ἀμμωνίας
χύνετε 7 δράμια οἰνόπνευμα τῆς κάμφουρας 22 βαθμῶν καὶ 20
δράμια μαγειρικοῦ ἁλας, καὶ ὅλα αὐτὰ ἀνακατεύετε σὲ 150 δρά-
μια νερό.

Διφθερίτις.—**Συμπτώματα.** Τὸ ράμφος, ὁ φάρυγξ καὶ
ὁ λάρυγξ τοῦ πτηνοῦ εἶνε σκεπασμένοι ἀπὸ ψευδομεμβράνας (πέ-
τσες) κίτρινωπάς ἢ λευκάς.

Θεραπεία. Εἰς 50 δράμια νερὸ ἀνακατεύετε 3 δράμια ὑδρο-
χλωρικοῦ ὀξέος καὶ 10 δράμια μέλι. Μὲ ἓνα πινέλο ἀλείφετε ἀπὸ
αὐτὸ τὸ μίγμα ὅλον τὸ στόμα καὶ τὸν φάρυγγα τοῦ πτηνοῦ τρεῖς
φορὰς τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ εἰς κάθε φορὰν πλύνετε τὸ πινέλο μὲ
διάλυσιν βορικοῦ ὀξέος. Τροφήν δίδετε καλαμπόκι ἢ κριθάρι ψη-
μένο καὶ λαχανικὰ βρασμένα καὶ ψιλοκομμένα, καὶ εἰς τὴν ἀπα-
λὴν τροφήν των ρίπτετε ὀλίγην ἀπὸ τὴν ἐπομένην σκόνην κίνας
σταχτιάς 33 δράμια, πεπέρι κουμπέμπ 16 δράμια, στειλικὸν νά-
τριον 7 δράμια, πιπερόριζα 13 δράμια· τὸ δὲ νερὸ ποὺ πίνουν
πάντοτε μὲ θεικὸν σίδηρον (καρραμπογιά).

Χολέρα.— Ὅταν ἡ διφθερίτις δὲν ἐννοηθῇ ἐγκαίρως καὶ
δὲν προληφθῇ, διαδίδεται εἰς ὅλον τὸν ὄργανισμόν, ὅποταν λαμ-
βάνει τὸ ὄνομα **χολέρα** τῶν πτηνῶν. Ἐχει ὅλα τὰ προηγούμενα
διακριτικά, ἢ κουτσιλιὰ τοῦ πτηνοῦ εἶνε πράσινη καὶ τὸ λειρὶ του

ἀποτόμως μελανιάζει. Τότε τὸ πτηνὸν εἶνε ἀδύνατον νὰ σωθῆ. Πρέπει νὰ σπεύσῃτε ν' ἀπομονώσῃτε τὰ μὴ ἀρρωστημένα πτηνά σας, καὶ γιὰ νὰ τα σώσῃτε θά τα θέσετε εἰς μέρος τὸ ὁποῖον ἔχει ἀπολυμανθῆ καὶ εἰς αὐτὰ νὰ δίδετε νὰ καταπίουν τρεῖς φορὰς τὴν ἡμέραν ἀπὸ μισὴ κονταλιὰ τοῦ γλυκοῦ σκόρδο κοπανισμένο καὶ τροφὰς τονωτικὰς. Ἐὰν παρουσιασθῆ ἡ νόσος τότε τὴν καταπολεμεῖτε ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω διὰ τὴν διφθερίτιδα.

ἩΨώρα.—**Συμπτώματα.** Τὰ πτερὰ σγουραίνουν καὶ πέφτουν, ὥστε ξεγυμνώνονται αἱ πτέρυγες καὶ ἄλλα μέρη τοῦ πτηνοῦ.

Θεραπεία. Ὅταν φανῆ ἡ νόσος εἰς τὰ πόδια ὡς σκόνη ἄσπρη τρίβετε αὐτὰ διὰ φλανέλας μὲ ἀλοιφήν ἀπὸ γουρουνόξυγκο ἀναμειγμένο μὲ κάμφοραν καὶ ἄνθος θειαφιοῦ. Ὅταν δὲ προχωρήσῃ ἡ νόσος πλύνετε τὰ προσβληθέντα μέρη μὲ πετρέλαιον, τὸ ὁποῖον θεραπεύει. Τροφήν δίδετε τονωτικὴν.

ἩΨείρισμα.— Αὐτὸ δὲν εἶνε κυρίως ἀσθένεια ἀλλὰ καταντῆ τοιαύτη, ἀφοῦ δύναται, ἂν δὲν θεραπευθῆ ἐγκαίρως, νὰ ἐξαδυνατίσῃ μαράνη καὶ θανατώσῃ τὸ πτηνόν.

Θεραπεία. Πολλὰ θεραπευτικὰ μέσα ὑπάρχουν κατ' αὐτῆς. Τινὰ ἀνεγράψαμεν εἰς ἄλλα μέρη τοῦ βιβλίου τούτου (σελ. 12) ὅπως τὸ πύρεθρον (καριοφύλι, κόστος), ἡ λυζόλη, τὸ οἰνόπνευμα, ἄλλαι ἐντομοφθόραι σκόνη. Προσέτι ὡς τοιοῦτον ὑποδεικνύεται καὶ ὁ μελιὸς ἢ μέλεγος (ἢ μελία), τὸ ξύλον ἢ τὴν φλούδαν τοῦ δένδρου τούτου εἰς μικρὰ τεμάχια μουσκεύετε εἰς τὸ νερὸ ποὺ πίνουν τὰ πτηνὰ καὶ ἐφ' ὅσον κοκκινίζει ρίπτετε ἄλλο νερό. Ὅταν πίνουν ἀπ' αὐτὸ τὰ πτηνὰ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὰς κοιτόψειρας καὶ τὰ τσιμπούρια, ἢ καὶ δὲν ψειριάζουν καθόλου. Ἄλλα. Πλύνετε τὴν κεφαλὴν τοῦ πτηνοῦ μὲ ἀπόβρασμα ἀπινθιάς ἢ ἀλείφετε αὐτὴν μὲ καμφοροῦχον ἀλοιφήν, εἰς δὲ τὰς τροφὰς ἀνακατεύετε κρομμύδια, σκόρδο, πράσσο, πιπέρι καὶ δίδετε ψωμὶ βρεμένο μὲ κρασί.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΕΚΔΟΘΗΣΕΤΑΙ

ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως
κ. Δ. Σ. ΖΑΛΟΥΧΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ Β'

ΚΥΠΟΥΡΓΙΑ

ΗΤΟΙ

τρόπος καλλιέργειας τῶν ἐν Ἑλλάδι εὐδοκιμούντων
δένδρων, λαχάνων, ἀνθοφόρων φυτῶν καὶ ἄλ-
λων βοτανῶν.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ!

Τιμᾶται Δραχ. 1.30